

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Koniczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu 4w Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 72

Poznań, czwartek dnia 13 lutego 1930

Rok XXV

Odprawa

W wczorajszych obradach Senatu to, co się nazywa „sanacją moralną” u-
postawioną w Bloku Bezpartyjnym
Współpracy z Rządem, doznało druzgo-
cącej krytyki i dotkliwej porażki. Aż
nadto długo większość Senatu, liczebnie
niestety bardzo niewielka, reagowała
zbyt umiarkowanie na obłudę politycz-
ną B. B. i kroczącej za nim senackiej
Chrześcijańskiej Demokracji. Miara
przebrała się. Wczoraj wyładowała się
cała odraza ugrupowań niezależnych
do tej nietylko niezaszczytnej, ale
wprost upokarzającej roli B. B., o któ-
rej powiedziano z trybuny: Nie bronie-
cie własnych przekonań, a spełniacie
tylko potulnie cudze nakazy; będziecie
bronili zawsze wszystkiego, czego bronie-
cie nam każą.

I nie dziw, że miara się przebrała
nawet w statecznym Senacie, bo któż
może znieść takie prowokacje, jak popi-
sywanie się na trybunie notorycznego
cynika bez żadnych zasad, bicie się
jego w piersi w imię „najświętszych i-
dealów” i odsadzanie innych od czci i
wiary i służenia dobrej sprawie naro-
du i państwa? Gdy sytuacje te się po-
wtarzają, gdy się zbliżają patrzy na tych
ludzi, których przy rozbieżności poglą-
dów wewnętrznych jedna rzecz łączy,
t. zn. posiadanie mandatów za cu-
dza, za państwowe pieniądze i dzięki
nadużyciom wyborczym, jakie uprawia-
ne były wzdłuż i wszerz Polski, jak to
już stwierdzone zostało przez komisję
sejmową, to jedyną należytą odprawą
jest ta, jakiej Blokowi Bezpartyjnemu
udzieliła wczoraj większość Senatu.

Zarówno z trybuny, jak z ław Sena-
tu padały wyrazy pogardy dla metod,
zatrzuwających nasze życie publiczne.
Potępienia były tak ciężkie i przygnia-
lające, że szereg senatorów B. B. wyco-
fał się z sali, wskutek czego w głoso-
waniu stosunek liczbowy ułożył się tak
dla „sanacji” niekorzystnie. Był to wy-
rok już nie na poglądy polityczne, ale
na całą „moralność” B. B.

Merytorycznie Senat zatwierdził bez
zmian w sejmowym brzmieniu ustawę
o ochronie wolności wyborów oraz usta-
wę o nieodzownym ogłaszaniu sejmow-
ych uchwał, znoszących dekryty, w
„Dzienniku Ustaw”.

Pierwsza z tych ustaw nie jest w re-
dakcji swej bez zarzutu. Nakłada ona
kary za nadużycia specjalnie na urzęd-
ników, a byłoby lepiej, gdyby dotyczy-
ła wszystkich osób, dopuszczających się
nadużyć. To można i należy poprawić
na drodze noweli. Ale gdy w naszych
warunkach nigdy nikt nie wie dzisiaj,
co jutro z góry przyniesie, nie można
było odkładać zasadniczego uchwalenia
ustawy, chroniącej wybory od nadużyć.

B. B. twierdził demagogicznie, że
ustawa ta jest „obrazą” dla urzędni-
ków. Słusznie odpowiedziano, że „o-
braza” jest ona chyba dla poczuwają-
cych się do winy „urzędników w liberji
politycznej”, bo dla urzędnika, chcące-
go się trzymać prawa, jest ona obroną
przed niedozwolonym naciskiem ze
strony władzy przełożonej. To każdy
inteligentny, rzeczowo myślący urzęd-
nik dobrze rozumie.

Śledztwo w sprawie manifestacji pulkownikowskiej

List Piłsudskiego z drastycznymi ustępami

Warszawa, 13. 2. (Tel. wt.) Na
dzisiaj po południu zostało zwołane po-
siedzenie komisji śledczej, która ma
z badać przyczyny zajścia dnia 31 paź-
dziernika. Na posiedzeniu tem prze-
wodniczący komisji poseł Czetwertyński
zakomunikuje członkom odpis pi-
sma marsz. Piłsudskiego do prezesa
rady ministrów Świtalskiego, z które-
go to pisma podają dzisiejsze dzienni-
ki drastyczniejsze ustępy. Pismo to
nosi datę 7 grudnia i ma tytuł „Zaj-
ście, wywołane przez marszałka Da-
szyńskiego 31 października w przed-
sionku Sejmu”. „Nasz Przegląd” do-
nosi, że memorandum to zawiera szere-
g ostrych zwrotów przeciwko marsz.
Daszyńskiemu, jak np. „że postępował
jak warjat”, że „nie jest zdolny być
sekretarzem własnych pomysłów”. Do
pisma załączono rozkaz zakazujący
składania zeznań przed komisją oraz
dawania satysfakcji rzekomo poszko-
dowanym. (w)

Warszawa, 13. 2. (Tel. wt.). Dzia-
siał odbyło się posiedzenie komisji,
badającej zajścia dnia 31 października.
(Oficerowie w Sejmie). Cytowa-
liśmy już, co pisze prasa poranna o li-
ście marszałka Piłsudskiego do pre-
mjera Świtalskiego, który to list pre-
mjer Bartel przesłał w tych dniach
prezesowi komisji p. Czetwertyń-
skiemu. Referent Lieberman odczytał
ten list z wyłączeniem ustępów,
które noszą charakter bardzo obraźli-
wy. Przedstawiciele B. B. domagali
się odczytania całego listu, gdyż
streszczenie, nawet kierowane najlep-
szą intencją, mogłoby rzecz przedsta-
wić w nieistotnym świetle. Prezes ko-

misji Czetwertyński oświadczył,
że nie może dopuścić odczytania
całości i zarządził przerwę, podczas
której prywatnie członkowie komisji,
zaznajomili się z treścią listu.

Pos. Podoski w imieniu B. B.
złożył deklarację, iż ponieważ marsz.
Piłsudski jest postacią historyczną i
stoi poza możliwą cenzurą, domagają
się odczytania listu w całości. Poseł
Czetwertyński stwierdza, że za-
chowanie się przedstawicieli B. B. w
stosunku do niego jest niełojalne i dla-
tego składa mandat przewodniczą-
cego.

Poseł Lieberman zaznaczył, że
dla jego obozu osoba marsz. Daszyń-
skiego stoi tak wysoko, że nie go nie
może dotknąć i żywić pełne zaufa-
nie do przewodniczącego, prosi go o
zatrzymanie przewodnictwa.

Pos. Podoski nadmienia, że wy-
stąpienie jego nie było skierowane do
posła Czetwertyńskiego, do którego
żywi pełne zaufanie, ale koledzy jego
z B. B. domagali się odczytania enun-
cjacji marsz. Piłsudskiego, gdyż w
przeciwym razie nie mogliby dalej
pracować jako członkowie komisji.
Pos. Czetwertyński oznajmił,
że komisja traktuje wszystkich jako
zwykłych obywateli w Polsce a nie
może dopuścić niczego, co by mogło
wyrządzić szkodę Polsce na zewnątrz.
Poseł Podoski wobec tego złożył de-
klarację, że członkowie komisji B. B.
wycofują się z komisji, która ich za-
daniem nie może spełnić swoich zadań.
Wobec tego pos. Czetwertyński
zamknął posiedzenie. (w)

Jeszcze im mało...

Centrowcy żądają dalszych ustępstw od Polski

Berlin, 13. 2. (AW) Debatę w pa-
rlamencie Rzeszy nazwać można śmia-
ło polskim dniem Reichstagu. Ka-
żdy mówca parlamentarny, począwszy
od ministra spraw zagranicznych dr.
Curtiusa, zajmował się szczegółowo u-
mową likwidacyjną polsko - niemiecką.
Zasługuje na uwagę stanowisko
rządowej partji centrum, w której i-
mieniu dr. Brüning oświadczył, że
centrum nie będzie się mogło zgodzić
na przedłożenia rządowe, zanim ko-
misja dla spraw zagranicznych nie o-

trzyma szczegółowych wyjaśnień.
Brüning domaga się jesz-
cze większych zabezpie-
czeń i gwarancyj, aniżeli te
które do tej pory udzielił rząd pol-
ski.

Poseł niemiecko - narodowy Quatz
zapytywał, czy prawdą jest, że Polska
ulożyła już wykaz obszarów, przeznac-
zonych na parcelację, obejmujący
większość kolonistów niemieckich na
obszarze Polski.

Depesza od prezydenta Estonji

Warszawa, 13. 2. (PAT.) Prezy-
dent Rzplitej otrzymał od naczelnika
państwa estońskiego dr. Strandmanna
depeszę następującą: Opuszczając
Polskę, która mnie tak serdecznie po-
dejmowała, raz jeszcze dziękuję J. E.

za przyjęcie, które mnie głęboko wzru-
szyło. Manifestacje przyjaźni, których
byłem świadkiem w Warszawie, znaj-
dą oddźwięk w całym narodzie estoń-
skim i przyczynią się do konsolidacji
węzłów przyjaźni, łączących oba kraje.

Ustawa druga nie dotyczy bezpo-
średnio dekretu prasowego, ale w jej
konsekwencji osławiony dekret praso-
wy padnie, będzie bowiem musiało na-
stąpić ogłoszenie uchwały sejmowej,
znoszącej dekret.

Klub Narodowy — poza zapowie-
dzeniem przez sen. dr. Ossowskiego z
Torunia interpelacji w sprawie niezgod-
nych z konstytucją konfiskat „Słowa
Pomorskiego” — trzymał się granic dy-
skusji prawnopolitycznej. Senatoro-
wie Głabiński i Wasiutyński wykazali

bezpodstawność i karkołomność wywo-
dów pseudoprawniczych mówców B. B.
Podkreślili przytem, że można nad tem
ubolewać, iż znoszenie dekretów zare-
zerwowane zostało wyłącznie Sejmowi,
zwykłej jego uchwale, z wykluczeniem
kompetencji Senatu, i że można na dro-
dze ustawodawczej dążyć do zmiany
tego stanu rzeczy, ale nie można wadli-
wego stanu prawnego „poprawiać” la-
maniem przepisów konstytucji.

Prawo jest prawem, jak prawda jest
prawdą i moralność moralnością.

W odpowiedzi min. Czerwińskiemu

Katolicka Agencja Prasowa przesy-
ła nam nast. komunikat z prośbą o
zamieszczenie:

„P. minister Czerwiński w mowie
swej, wygłoszonej w Sejmie w dniu 7.
b. m., poruszając sprawozdanie z słyn-
nej konferencji w Łowiczu, zarzucił
kłamstwo „informatorem” Katolickiej
Agencji Prasowej. Na dowód tego p.
minister odczytał przemówienie p. De-
ca, „złożone do protokołu konferen-
cji”, naturalnie ex post. Następnie p.
minister wyraził się, że „ów sumienny
informatorem Katol. Agencji Prasowej
był bliski nie tylko Kościołowi katolic-
kiemu, ale temu obozowi politycznemu,
w imieniu którego poseł Czetwertyński
przemawiał”.

„Wobec tego, że sprawozdanie p.
Deca, przytoczone przez p. ministra,
stoi w rażącej sprzeczności z jego prze-
mówieniem w Łowiczu, zwróciliśmy
uwagę na sprawozdanie innego infor-
matora, ideowo stojącego b. blisko p.
Deca i zadowolonego z polityki wyzna-
niowej i szkolnej p. ministra Czerwiń-
skiego. Sprawozdanie z konferencji
w Łowiczu zostało zamieszczone rów-
nież w „Robotniku” z dn. 8. bm. p. t.
„O duszę ludu”. Otóż w tem sprawo-
zdaniu przemówienie p. Deca tak
brzmi:

„P. Dec, kierownik oświaty poza-
szkolnej ministerjum, ostrzegł przed
budowaniem kultury na podstawach
religji chrześcijańskiej. Powiedział:
„Religja chrześcijańska stała się nar-
zędziem wojny. — Mówić wiele
o tem nie można, gdy artykuły ko-
deksu karnego zamykają nam usta. Re-
ligji nie należy łączyć z Kościołem i z
tem, co z tych Kościołów płynie”.

W sprawozdaniu Katolickiej Agen-
cji Prasowej przemówienie p. Deca
brzmi:

„Religja chrześcijańska stała się
narzędziem wojny. Nam zostały za-
mnknięte źródła objawienia. Artykuły
kodeksu karnego zamykają nam usta.
Jak długo wiarę będziemy wiązali z
Kościołami i z tem, co z tych kościo-
łów płynie, tak długo żywej wiary nie
będzie”.

„Jak widzimy zatem z porównania
tych dwóch sprawozdań informato-
rów, ideowo bardzo różniących się ze
sobą, treść przemówienia p. Deca zga-
dza się ze sobą i zupełnie inaczej wy-
gląda, aniżeli przedstawił to p. mini-
ster w swej mowie w Sejmie.

„Nam nie chodzi o to, co p. Dec na-
pisał, ale co mówił na konferencji w
Łowiczu. Z przytoczonych dotych-
czas sprawozdań z przemówienia p.
Deca oraz innych, które możemy
służyć, wynika jasno, że p. Dec, urzęd-
nik M. W. i O. P. i kierownik oświaty
pozaszkolnej, zwalczał, podobnie, jak
inni urzędnicy M. W. R. i O. P., nie-
tylko Kościół katolicki, ale i same
podstawy wiary Chrystusowej, na któ-
rych są oparte i dzieje i kultura pań-
stwa polskiego.

„P. minister w tem samem prze-
mówieniu w Sejmie powiedział:

„Konstytucja nasza orzeka, że w
zakładach, w których kształcą się mło-
dzież poniżej 18 lat życia, nauka re-
ligji jest obowiązkowa. Stojąc na grun-
cie prawa i z tej zasady prawnej już
sumienie pedagogiczne każe mi wy-
prowadzić wniosek, że i na innych lek-
cjach w szkole i wogóle w oddziały-
waniu szkoły na młodzież nie powin-
no być niczego, co by tym zasadom
przeczyło, ażebyśmy nie wychowywa-
li młodzieży w duchowej anarchji”.

„Jak pogodzić powyższe stanowisko
p. ministra z konferencją w Łowiczu,
z polecaniem odczytów p. Kaden-Ban-
drowskiego, z działalnością tych ur-
zędników ministerjalnych, wizytato-
rów, nauczycieli, którzy występują
jawnie albo podstępnie przeciwko re-
ligji, Kościołowi lub praktykom reli-
gijnym w szkołach?”

W przeddzień „feralnej” trzynastki

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 12 lutego

Jakkolwiek to nie była trzynastka, dzień był bardzo intensywny, ekscytujący, a dla pewnych kół — feralny. Rzadko kiedy się zdarza, by od razu na brzmiąco tyle faktów i tyle zaszło wydarzeń.

Fatalny dzień miał B. B. w Senacie. Pomimo zacieklej opozycji klubu B. B. znalazła się znaczna większość, która przeprowadziła przez Senat zaproponowane przez Sejm ustawy o ochronie wyborów oraz o ogłaszaniu uchwał sejmowych w „Dzienniku Ustaw”, co w praktyce streszcza się do kwestji zniesienia dekretu prasowego. Przedstawiciele rządu i „sanacji” używali wszelkich środków, nie wyłączając nawet chęci obstrukcyjnej, byleby do powzięcia tych uchwał nie dopuścić. Daremnie. Nie pomógł nawet wiceminister Sieczkowski, który okazał się znakomitym kontynuatorem systemu myślenia p. Cara, nie pomogły wystąpienia licznych senatorów z B. B., napawające słuchacza niezmierną awersją do serwilizmu, jaki w tych kolach panuje. Nie pomogło lawirowanie Chadecji, która szukała złotego środka, a w rezultacie głosowała przy ustawie o ochronie swobody wyborów przed nadużyciami razem z B. B., a przy „Dzienniku Ustaw” usunęła się w większości, pozostawiając dwu księży, wotujących wraz z opozycją. Najkapitałniej wyszedł na tem wszystkim marszałek Szymański, który śnać nie zorientował się w zawiościach głosowania i oddał swój głos wraz z opozycją za zmianą ustawy o „Dzienniku Ustaw”. To było clo fatalizmu be-becko-senackiego.

Trzeba jednak z naciskiem to podnieść, że Senat miał w środę wielki dzień, dzień, który wysoce podniósł jego autorytet i wykazał, jak ważną jest ta instytucja ustawodawcza.

Zaraz po Senacie zaczęło się posiedzenie sejmowe. Tutaj B. B. miał również dzień fatalny. Przedewszystkiem podczas głosowań. Chodziło o poprawkę na seminarjum białoruskie i na kursy nauczycielskie białoruskie. Szereg posłów z B. B. z pp. Radziwillem, Okulicem, Mackiewiczem, Dyboskim i in. głosowało przeciw wnioskowi o udzielenie tego subdyjmu, gdy inni z pp. Polakiewiczem i Sławkiem — za. Rozdwojenie w łonie B. B. było krzyżujące. A Izba, widząc taką jednogłośnie jednolitego klubu, była brawa i śmiała się sarkastycznie.

Poraz wtóry B. B. skompromitował się wysoce, kiedy głosował przeciwko wnioskowi rządu o skreślenie 9 milionów na fundusz bezrobocia. Cóż to za współpraca z rządem, kiedy się przeciwniemu głosuje! Jak zareaguje na tę grę pułkowników płk. min. Matuszewski?

Wreszcie objawem niezorientowania się klubu B. B. było głosowanie przy ustawie skarbowej, gdy chodziło o udzielenie dodatku mieszkaniowego urzędnikom kontraktowym. Za wnioskiem tym wstał Klub Narodowy, P. P. S., Ch. D. i N. P. R., a dopiero wskutek silnego nacisku prof. Krzyżanowskiego ruszył się częściowo i klub B. B.

Fatalny dzień miała i Lewica, a zwłaszcza P. P. S. Jak wiadomo, P. P. S. kieruje faktycznie taktyką centrolewu. Ona prowadziła kampanię budżetową. Ona decydowała o poszczególnych pozycjach i całej linii polityki budżetowej centrolewu. Cały dzień w środę radzono. Nie wiadano, co robić. Nakoniec stronnictwa chłopskie postawiły P. P. S. w najtrudniejszej pozycji: oświadczyły, że będą głosowały tak, jak P. P. S. I to uczyniły w tej chwili, kiedy P. P. S. chciała gwałtownie albo głosować przeciwko budżetowi, albo co najmniej uchylić się od głosowania i ponoszenia za budżet odpowiedzialności. Tymczasem wśród samej lewicy panowały obawy, czy B. B. wobec obniżenia funduszy dyspozycyjnych ministrów spraw zagranicznych i wojskowych zechce głosować za budżetem, czy też może wstrzyma się od głosowania. Czekano na deklarację B. B., a on... milczał, jak grób. I w końcu musiano głosować za budżetem, obawiając się konsekwencji, tembardziej, że p. Bartel na swej ostatniej wizycie u p. Daszyńskiego wręcz zagroził wyciągnięciem osobistej konsekwencji i podaniem się do dymisji. Dzięki takiemu postawieniu sprawy budżet przeszedł ogromną większość.

Były jeszcze dwa momenty drastyczne. Baćmaga i deklaracja B. B.

Baćmaga jest zjawiskiem, nad którym nie podobna przejść milczeniem

do porządku dziennego. Chłop spod Radomia wszedł do Sejmu jako czelwizny kandydat B. B. W połowie października wybuchł skandal: B. B. ogłosiło, że dwaj posłowie pojechali do Radomia na śledztwo, a Baćmaga został zawieszony w prawach członkowskich. potem zaś klub go wykluczył. Zarzucono mu defraudację pieniędzy gminnych. A tymczasem Baćmaga ogłosił, że starano go się nakłonić do zrzeczenia się mandatu na rzecz będącego po nim na liście jakiegoś pułkownika, a, gdy odmówił i wystąpił z B. B., wtedy wyciągnięto przeciw niemu różne zarzuty — Tymczasem w komisji regulaminowej okazuje się, że sąd go pociąga o kradzież, a więc o czyny zupełnie hańbiące, ale równocześnie okazało się, że czynów tych miał się dopuścić w ciągu roku 1928, a więc w czasie, gdy był posłem B. B., prokurator zaś podjął przeciw niemu sprawę dopiero w połowie października...

Pod wieczór wybuchła bomba: deklaracja B. B. przeciw nietykalności poselskiej uchwalona na posiedzeniu sobotnim. Ogłosiła ją regcja pułkownikowska „Iskra”. Z niej dopiero bardzo wpływowi posłowie B. B. dowiadawali się o tej uchwale, o której przedtem nie wiedzieli. I zaraz komentowano ją, dlaczego posłowie z B. B. zrzekają się nietykalności poselskiej, a nie zrzekają się świadczeń, płynących z piastowania mandatu, jak djeł, jak biletów kolejowych i t. p. Deklaracja wywołała silne wrzenie w łonie B. B., ale niechybnie nie pociągnie ona za sobą żadnych konsekwencji wewnętrznych, bo nie mają oni odwagi przeciwstawić się swej władzy.

Swój o swoim

Posel z B. B. Mackiewicz wystąpił w sanacyjnym „Słowie” wileńskim bardzo złośliwie przeciw min. Czerwińskiemu.

„Ministra Czerwińskiego słyszałem w Wilnie podczas jego odczytów o konstytucji, wychowaniu młodzieży i już wtedy doszedłem do najgłębszego przekonania, że jest to człowiek nie mający żadnych danych na meza stanu. Co jak co, ale tu można śmiało konia z rżędem ryzykować, że p. Czerwiński Bismarckiem ani Cavourem nigdy nie będzie. Całe jego wileńskie przemówienie o sui generis „politgramotie” w szkołach było jednym wielkim nietaktem, a dlatego nietaktem, że minister nie powinien nigdy zapowiadać czegoś, czego wykonanie absolutnie nie leży w jego mocy”.

Ostatnie zaś, sejmowe, przemówienie min. Czerwińskiego ocenia p. Mackiewicz w sposób następujący:

Złożona z dobrych pod względem dyalektycznym kawalków całość przemówienia była niezreżna, gdyż stawiała rząd w roli oskarżonego o brak katolicyzmu a rolę prokuratora minister Czerwiński oddał endekowi ks. Czetwertyńskiemu. Wszystko to razem było ogromną ze strony p. Czerwińskiego niezreżnością i to dzisiejsze jego wystąpienie raczej wyobrzyliło niż zatuszowało zarzuty mu stawiane...

A wniosek?

„Doprawdy czemu lepiej p. minister Czerwiński czasu swego całkowicie i wyłącznie nie poświęci czytaniu romansów Kaden-Bandrowskiego, którego talentu jest takim wielbicielem? Są to rzeczy tak smutne, że się pisać o nich nie chce”.

Nieprawdą jest wobec tego, pisze „Gaz. War.”, że min. Czerwińskiego zwalcza tylko opozycja. A jednak czemu p. Czerwiński nadal zajmuje stanowisko ministerjalne? Ma „widać” ogromne plecy w zakulisowych sferach.

Kto ponosi odpowiedzialność?

Tygodnik „Na dobie”, redagowany w Warszawie przez p. Dziaczkowskię, który opuścił konserwatywny „Ziemia Polski”, nie mogąc się pogodzić z jego polityką „sanacyjną”, zwraca również uwagę na „nowy kurs”, jaki coraz silniej wyraża się w działaniach ministerjum oświaty na polu religijnem:

„Najciekawszem w tej sprawie jest to — pisze „Na dobie” — że ten kurs zaostriżył się właśnie wtedy, gdy na czele departamentu wyznań ministerjum oświaty stoi Franciszek hr. Potocki, którego sama obecność w ministerjum powinna wpływać hamująco na ten antyreligijny rozpęd, tak wszechstronnie oświetlony w sejmowej komisji budżetowej. Wynikałoby z tego, że hr. Potoc-

ki niema najmniejszego wpływu na ogólną politykę ministerjum. To nie do brze. Bo jednak ponosi odpowiedzialność za nią i może się zdarzyć, że ktoś, mało orientujący się w arkanach wielkiej polityki, nie będzie umiał znaleźć odpowiedzi na pytanie: co robi w ministerjum oświaty hr. Potocki w okresie nowego kursu?...”

Pytanie to zapewne pozostanie bez odpowiedzi. Bo przecież konserwatywny Radziwiłł nie zapobiegł antykatolickim tendencjom w swoim klubie B. B., konserwatysta Niezabytowski, jako minister rolnictwa, nie zapobiegł takiemu kryzysowi w rolnictwie, jakiego jeszcze nie przechodził nasz kraj, konserwatysta Meysztożewicz, jako minister sprawiedliwości, nie zapobiegł za swego urzędowania rozkwitowi niepraworządności. To też nikogo już nie zdziwi, że za czasów, gdy dyrektorem departamentu wyznań jest konserwatysta Potocki wzmogła się akurat akcja, wywołująca taki niepokój i takie protesty w świecie katolickim. Smutna jest rola pp. konserwatystów w obozie rządowym. Obecnie można już powiedzieć z całą pewnością, że gdy konserwatysta otrzymuje jakie stanowisko państwowe, to tylko po to, aby móc pod jego firmą uprawiać politykę akurat odwrotną od tej, jaką należałoby oczekiwać od konserwatysty i katolika.

Żydzi wdzięczni p. Zaleskiemu

Żydowski „Nasz Przegląd” tłumaczy się, że wbrew „groźbie” p. Zaleskiego podania się do dymisji Sejm obciął mu fundusz dyspozycyjny. Poczem pisze:

„Nie przypuszczamy, aby p. minister Zaleski chciał się nadal dopatry-

wać w tym fakcie braku należytego do swej osoby zaufania.

„Kolo Żydowskie nie miało widocznie pewności w tej delikatnej materji, dobrze tedy uczyniło, że „wymagało się” z frontu opozycyjnego i demonstracyjnie głosowało wraz z klubami rządowymi, dając w ten sposób wyraz wdzięczności dla p. Zaleskiego, który wykazał tyle zrozumienia dla idealistów sjonistycznych, zwłaszcza podczas wrześniowej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów”.

Nie tylko dlatego mają Żydzi tyle serca dla p. Zaleskiego. Ale i z powodu jego „roztropnej”, jak pisze „Nasz Przegląd” polityki porozumienia z Niemcami.

N. P. R. przeciw zatwierdzeniu „umowy likwidacyjnej”

W niedzielę odbyło się w Warszawie posiedzenie Rady nac. NPR. Wśród szeregu rezolucyj, — z których pierwsza stwierdza, że pomimo zmiany rządu metody rządzenia systemu pomajowego stosowane są nadal, wobec czego N. P. R. nie widzi podstaw do zmiany swego opozycyjnego stanowiska, — zasługuje na uwagę rezolucja poniższa:

„Rada Naczelna N. P. R. stwierdza, że umowa z dnia 31-go października 1929 zawarta przez rząd polski z rządem niemieckim utrwała na zachodnich ziemiach Polski rezultaty wiekowej krzywdy zadanej narodowi polskiemu przez eksterminacyjną politykę Prus, zakłada przeciwko niej energiczny protest i wzywa klub parlamentarny N. P. R., aby wszelkimi środkami przeciwstawił się ewentualnemu zatwierdzeniu tej umowy”.

W dziesięciolecie odzyskania morza

Uroczyste akademje morskie Młodych O. W. P. i Stronnictwa Narodowego w różnych miastach — Poszczególne województwa fundują statki handlowe

Cała Polska święciła w tych dniach uroczyste dziesiątą rocznicę odzyskania wybrzeża morskiego.

W Warszawie uroczystości te rozpoczęły się w sobotę i trwały trzy dni. W sobotę wieczorem, jak już donosiliśmy, ulicami miasta przeciągnął pochód młodzieży i orkiestr wojskowych, grających capstryk. Pochód młodzieży udał się pod mieszkanie Romana Dmowskiego, na którego cześć wznoszono entuzjastyczne okrzyki. W niedzielę rano odbyło się uroczyste nabożeństwo w katedrze, celebrowane przez księdza kardynała Kakowskiego, poczem podniosło kazanie wygłosił ks. biskup Szlagowski. Po nabożeństwie ruszył pochód do grobu Nieznanego Żołnierza. Po południu odbył się szereg akademij morskich w różnych salach.

W sali rady miejskiej odbyła się wielka akademja, zorganizowana przez Ligę Morską i Rzeczną, w której wziął udział Prezydent Rzeczypospolitej.

Specjalną akademję zorganizował też Naczelny Komitet Akademicki.

W poniedziałek wieczorem w sali Towarzystwa Wioślarskiego odbyła się akademja morska Młodych Obozu Wielkiej Polski, która zgromadziła tłumy młodzieży. Przewodniczył kierownik stołecznego wydziału Młodych p. Harusewicz, który zagał też akademję. Przemawiali następnie dr. Zdzisław Stahl ze Lwowa i red. Jan Rembieliński. Przemówienia ich przyjęto burzą oklasków i okrzykami ku czci Dmowskiego. Uchwalono odpowiednią rezolucję.

We Lwowie odbyła się akademja morska Młodych O. W. P. w niedzielę, w sali Towarzystwa Pedagogicznego. Przemawiał najpierw kierownik lwowski: dzielnicowego komitetu Młodych p. Tadeusz Berton i a następnie redaktor „Słowa Pomorskiego”, p. Sacha z Torunia. Akademja miała przebieg bardzo podniosły.

W Krakowie w niedzielę odbyła się w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego uroczysta akademja, urządzona staraniem Akademickiego Koła Wielkopolan i Pomorzan w Krakowie. Na akademji obecny był m. i. książę Metropolita Sapieha, rektorowie wyższych uczelni, przedstawiciele władz itd. Przemawiali rektor Hoyer, profesor dr. Siedlecki, prof. dr. Smoleński i prezes Koła Wielkopolan i Pomorzan p. Marschall. Po obchodzie odbył się pochód młodzieży akademickiej na Rynek Główny.

W Bydgoszczy na akademję morską, zorganizowaną w pomiedzialek w sali Resursy Kupieckiej przez Młodych Obozu Wielkiej Polski i Stronnictwo Narodowe, przybyły takie tłumy, że wiele osób nie mogło dostać się do sali. Obok części koncertowej przemawiali red. Józef Petrycki, oraz kierownik Powiatowego Wydziału Młodych, inż. Kasprowicz. Uchwalono wysłać depeze do Dmowskiego, Paderewskiego i gen. Hallera.

Na Pomorzu odbył się cały szereg obchodów, zorganizowanych przez Młodych Obozu Wielkiej Polski. O obchodzie, który odbył się w Pucku pisaliśmy już onegdaj w osobnej korespondencji. Tegoż dnia wieczorem odbyła się akademja morska w Gdyni, na której przemawiali: kierownik Wojewódzkiego Wydziału Młodych, redaktor Ciesielski z Bydgoszczy oraz gen. Józef Haller.

W niedzielę, również staraniem Młodych O. W. P. odbyła się uroczysta akademja morska w Chelmie w Chelmińskim Dworze. Obok śpiewu i deklamacji wypełniło akademję przemówienie red. Kanarowskiego z Torunia.

Tegoż dnia odbyła się akademja Młodych O. W. P. w Chojnicach bardzo udatnie.

W Katowicach rozpoczęła się w niedzielę uroczystość t. zw. Tygodnia Bandery uroczystem nabożeństwem, odprawionem przez ks. biskupa Lisieckiego.

Za specjalnie szczęśliwy pomysł uznać należy inicjatywę poszczególnych województw i powiatów w kierunku fundowania statków handlowych morskich. Ostatnio obok Krakowa do ufundowania takiego statku przystępuje województwo lubelskie, oraz Zagłębie Węglowe.

Lodzie podwodne Sowietów

Moskwa 13. 2. (AW.) W chwili, gdy w Longynie obraduje konferencja rozbrojenia morskiego zastanawiając się nad całkowitem zniesieniem lodzi podwodnych, jako broni wojennej, w Moskwie zapowiadają, że już w najbliższym czasie związek sowiecki będzie rozporządzał na morzu Bałtyckim 40 łodziami podwodnymi.

Grype, kaszel i brnccht uleczysz systematycznym picim szczawinkiel, wód kruszcowych „Stefana” i „Józefiny” Chorozy toładka i przemian, materji usuniesz Ci szczawinka „Magdalena” i „Wanda”. Do nabycia w aptekach i skład aptecznych. aw 7706

Przeciw prześladowaniu religii w Sowietach

Kościół anglikański przeciw Sowietaom — Protest w Holandji — Głosy prasy niemieckiej

London, 13. 2. (Radjo). Zebrani na kongresie kościoła anglikańskiego w Canterbury biskupi i dostojnicy kościelni powzięli rezolucję, protestującą w ostrych słowach przeciwko gwałtom sowieckim i prześladowaniom religijnym. Zebrani wyrazili swą sympatię dla prześladowanych i postanowili modlić się za nich. W rezolucji podpisani oświadczają, że, jeżeli Sowiety chcą utrzymywać nadal dobre stosunki z Wielką Brytanią, to przede wszystkim powinny zachować zasady cywilizacji i sprawiedliwości ludzkiej. Arcybiskup Canterbury, który przed przyjęciem rezolucji wygłosił w tej sprawie płomienną mowę, w ostrych słowach napiętnował prześladowania religijne w Sowietach, nazywając to postępowanie nieludzkiem i barbarzyńskim. W końcu arcybiskup zapowiedział, że, jeżeli w tym kierunku wkrótce nie nastąpi poprawa, będzie musiał zainterpelować w tej sprawie parlament angielski, przyczem nie będzie sprawy traktował jako politycznej, lecz jako kwestję honoru ludu chrześcijańskiego i w interesie cywilizacji.

Haga, 12. 2. (Radjo). Pierwsza izba holenderska przesłała rządowi memoriał, w którym między innymi zwraca się do rządu, aby zastanowił się nad mnożącymi się wypadkami prześladowania religijnego w Rosji sowieckiej i systematycznym ujarzmianiu chrześcijaństwa i mszy chrześcijańskiej. Memoriał zapytuje rząd, czy nie dałoby się podjąć ewentualnych kroków w tej sprawie u innych państw, względnie wespół z niemi poczynić kroki, w razie potrzeby nawet wraz z władzami Ligi Narodów.

Berlin, 13. 2. (PAT). Prasa niemiecka interesuje się żywo orędziem papieskim, skierowanym przeciw prześladowaniom religijnym w Rosji sowieckiej. Organ Centrum „Germania” zamieszcza artykuł pewnego ewangelika, który zwraca się do kościołów ewangelickich z apelem, aby przyłączyli się do apelu papieża „Kreuzztg.” twierdzi, że dalszy rozwój wypadków doprowadzi automatycznie do powstania jednolitego frontu moralnego przeciw Rosji.

wał niemieckich kół nacjonalistycznych, nadejdzie godzina prezydenta.

Turati u Ojca św.

Rzym, 12. 2. (PAT) Stefani. „Foglio d'Ordini”, organ partii faszystowskiej, pisząc o wizycie, złożonej w przeddzień rocznicy zawarcia paktów laterańskich Ojcu Świętemu w Watykanie, przez sekretarza partii faszystowskiej Turati'ego w uniformie generał-porucznika milicji, zaznacza, iż hold ten, oddany papieżowi w imieniu czarnych koszul, wskazuje na to, że duch, w jakim podpisano układ, pozostał w dalszym rozwoju państwa i narodu faszystowskiego niezmienny. Tak samo ocenia się dzisiaj wartość historyczną i uniwersalną aktu, który przywrócił Włochom pokój duchowy. Faszizm podkreśla z zadowoleniem słowa, jakimi „Osservatore Romano”, witając wczorajszą rocznicę, określił funkcje państwa: Państwo na mocy swych praw niewzruszonych oraz swych obowiązków wieczystych powołane do zajmowania szczytów życia cywilnego przyznaje Kościołowi wszystkie prawa, które wypływają z jego boskiego posłannictwa.

Z komisji konstytucyjnej

Warszawa, 13. 2. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji konstytucyjnej uchwalono dyskusji ogólnej nie przerywać, natomiast zamknięto listę mówców. Prezes Makowski przedstawił członkom komisji plan, jak zamierza prowadzić dyskusję szczegółową. Sprawa ta będzie rozpatrywana na jutrzejszym posiedzeniu. Następnie przemawiał tylko poseł Czapiński (P. P. S.), który m. in. oświadczył, że stoi na gruncie rozdziału kościoła od państwa. Nie uważa tego za wystąpienie przeciwko religii i kościołowi, ale musi wystąpić przeciw polityce kleru, gdzie ona jest sprzeczna z interesem państwa, demokracji, szkolnictwa i z dążeniami socjalnymi. Mówca sprzeciwia się obowiązkowi ujawnienia przekonań religijnych, opiera organizację religijną na związkach o charakterze prywatnym i uważa, że ani państwo, ani samorządy nie powinny być z tego tytułu obciążone kosztami. P. P. S. jest przeciwna szkole wyznaniowej. Mówca przeciwstawia się tezie, jakoby ministrem w Polsce nie mógł być człowiek innego wyznania, niż katolickiego. Nauka powinna być wolna od kontroli związków religijnych a nauczanie religii powinno zależeć od uznania rodziców i opiekunów. (w)

Młodzież narodowa na Uniwersytecie wileńskim

Warszawa, 13. 2. (Tel. wł.). Wczoraj odbyły się wybory do zarządu Bratniej Pomocy uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Prezesem wybrano kandydata Bloku Pracy Samopomocowej, członka Młod. Wszepolskiej Puchalskiego (511 głosów), a wiceprezesami zostali wybrani także 2 kandydaci tegoż bloku. Kandydat Odrodzenia, zblokowanego z demokratami, otrzymał 275 głosów. (w)

Powrót prezydenta Estonji

Tallin, 12. 2. (PAT). Powrócił do Tallina prezydent Strandmann, powitany na dworcu przez członków rządu i korpusu dyplomatycznego, przedstawicieli władz oraz olbrzymie tłumy publiczności. Dworzec udekorowany był sztandarami estońskimi i polskimi. Całe miasto było udekorowane.

Zgon biskupa warmijskiego

Olsztyn, 13. 2. (Tel. wł.). Zmarł tu nagle na 62 roku życia biskup warmijski ks. Augustyn Bludau. Był to ostatni samodzielny biskup na Warmji, gdyż w myśl nowego konkordatu następcą jego podlegać będzie archidiecezji wrocławskiej.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 13 lutego 1930. Przebieg dzisiejszego zebrania był spokojny. Obroty dokonywano prawie wyłącznie w pap. procent. przy stałych obrotach. Faworytowano jedynie pap. państw., z których płacono za 5 proc. poz. konwers. 51 proc., za 5 proc. premj. dolarowe 80,— (za sztukę 5-dol.) i za 4 proc. poz. inwestycyjną bez notowania kursu 125,— przy braku oddawców. Poza tem handlowano 4 proc. listy zast. konwert., które notowały 40 proc. w transakcjach. Bez notowania oddawano mniejsze ilości 8 proc. listów dolarowych po 91 proc. i 6 proc. listów żytnich po 21,—.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 180,— i za

Wyroby Ceramiczne 950,—. Poza tem poszukiwano bez notowania Kantorowicza po 65,—, Lubań po 50,— i Brow. Krotoszyńskie po 27,—, oddawano natomiast również bez notowania mniejsze ilości Herzfelda po 45,— i Unję po 80,—.

Z pap. nieoficjalnych poszukiwano Cukrownię Janikowo po 35,— bez obrotu.

Cedula urzędowa z dnia 13 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 40,— +
(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 80,— P

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 180,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Fabryka Wyroby Ceramiczne Krotoszyń-Przysieka I em. zł. 950,— P.
Tendencja: Spokojna.

Kurs złotego. Dział rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.87 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.87 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.42 do 212.72 zł, gotówką 212.02 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 13. 2. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,87 sp.: 8,89 kup.: 8,85

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173,37	173,80	172,94
Ho'andja	357,60	358,50	356,70
London	43,36 1/2	43,47	43,26
Nowy Jork	8,90,2	8,92,2	8,88,2
Nowy Jork kabel	8,92	8,94	8,89
Paryż	34,94	35,03	34,85
Szwajcaria	172,08	172,51	171,65
Sztokholm	239,15	239,75	238,55
Wiedeń	125,56	125,87	125,35
Włochy	46,69	46,81	46,67

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwes. 126,00 126,75 126,50
5% poz. premj. dol. 79,75 79,75
10% poz. kol. 102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	182,50—182,00
W. T. F. Cukru	0,00—30,50
Lilpop	0,00—25,00
Ostrowiec	0,00—60,50
Starachowice	0,00—21,25
Klucze	0,00—61,00

Tendencja przeważnie słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg. Berlin, dnia 13 lutego 1930.

Pszenica march. od st. załad.	237,00—240,00
76-77 kg. przeciętł. jakości	237,00—240,00
Tendencja	spokojna.
Zyto march. od stacji załad.	159,00—163,00
72 kg. przeciętnej jakości	159,00—163,00
Tendencja	spokojna.
Zyto wysłane z okolic Warty - Noteci	172
cif Berlin	172
Tendencja	spokojna.
Owies march. od stacji załad.	126,00—136,00
Tendencja	spokojna.
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja	spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—149,00
Tendencja	spokojna.
Kukurydza loco Berlin bez obrotów	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów	
Mąka pszenna	28,50—35,00
Tendencja	spokojna.
Mąka żytnia	21,25—25,00
Tendencja	spokojna.
Ospa pszenna	07,75—08,50
Tendencja	spokojna.
Ospa żytnia	07,75—08,25
Tendencja	spokojna.
Groch Victoria	22,00—29,00
Groch dr. jad.	20,00—22,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—18,50
Bób polny	16,50—18,50
Wyka	18,50—23,00
Łubin niebieski	13,00—14,00
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	23,00—28,00
Makuch rzepakowy	16,00—16,40
Makuch lniany	18,80—19,30
Wytłoki suche	06,60—06,80
Srót Soja	14,30—15,00
Płatki ziemniaczane	13,00—13,50
Ziemniaki jadalne jałe	1,70—2,00
Ziemniaki jadalne czerwone	1,80—2,20
Ziemniaki jad. inne żółte	2,50—2,80
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,70—4,10
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,07 3/4—0,08 3/4

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 13 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę: 46,825—47,025
Noty wielkie: 46,725—47,125

Litwini wobec mowy wileńskiej prez. Strandmana

Kowno, 12. 2. (AW). Kowno jest nadal pod wrażeniem ostatniego pobytu Strandmana w Polsce. Szczególnie denerwuje Litwinów zatrzymanie się Strandmana w Wilnie oraz jego udział w bankiecie na dworcu wileńskim. Prasa litewska zaznacza, że Estonia w sprawie wileńskiej stanęła po stronie Polski.

Prezydent Strandman podkreślił, iż jest zadowolony z pobytu w mieście

Wilnie, które odznacza się tak świetną tradycją i które dało w przeszłości Polsce tak cennych mężów, jak Mickiewicz. Po tem przemówieniu prezydent Strandman wznosił toast na cześć Wilna i państwa polskiego. Sfery polityczne litewskie uważają, że po tem wystąpieniu prezydenta Strandmana, Estonia złamała neutralność w sprawie Wilna.

Polska flota handlowa

Warszawa, 13. 2. (Tel. wł.). Pod polską banderą pływają obecnie na morzach 32 statki o łącznej nośności przeszło 69.000 tonn.

Państwo posiada 6 statków, z których największym jest żaglowo-motorowy statek „Pomorze”, który niedawno omal nie uległ katastrofie w drodze z Brest do Naksów w Danji, gdzie przeprowadza się na nim przeróbki dla użytku szkolnego.

Przedsiębiorstwo państwowe „Żegluga Polska” posiada 9 parowych okrętów towarowych, oraz 4 parowce pasażerskie. Wszystkie statki „Żegluga Polskiej” są nowe, a najstarszy z nich „Warta” zbudowany był w 1916 r. Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Transportowe posiada 11 jedno-

stek morskich, w tem 1 parowiec pasażerski, trzy parowce towarowe, 2 holowniki portowe, 3 lichtugi, oraz 2 parowce, będące obecnie w budowie. Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe posiada 4 statki pasażersko-towarowe.

Liczba polskich handlowych jednostek morskich wzrosło w roku bieżącym o 2 statki towarowe po 3.000 tonn, zamówione przez Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Okrętowe, dalej o 1 statek towarowy o pojemności 1.000 t. zamówiony przez gdyńską łuszczarnię ryżu, oraz 5 statków towarowych o łącznej nośności 8.550 tonn, które zamierza nabyć „Żegluga Polska”.

Razem polska flota handlowa wzrosła w r. b. o 8 statków o łącznej pojemności 15.550 tonn.

Przewiduje się sesję konstytucyjną

Warszawa, 12. 2. (Tel. wł.). Potwierdza się pogłoska, że prezes Rady Ministrów p. Bartel miał oświadczyć marszałkowi Sejmu Daszyńskiemu, iż dąży do tego, by parlament pracował do 13 kwietnia, a następnie sesja została odroczone z tem, że w połowie maja Sejm zająłby się specjalnie rewizją konstytucji.

Konfiskata mowy senatorskiej

Toruń, 13. 2. (Tel. wł.). Wczorajszy numer „Słowa Pomorskiego” uległ konfiskacie zarządzonej przez prokuratora Sądu Okręgowego p. Chodackiego. Konfiskata nastąpiła z powodu zamieszczenia przemówienia senatora dr. Pawła Osowskiego w senackiej komisji budżetowej, wygłoszonego w dniu 11 bm. W sprawie tej konfiskaty grupa senatorów wniosła już wczoraj interpelację do ministra sprawiedliwości z żądaniem ukarania prokuratora Sądu Okręgowego w Toruniu za naruszenie artykułu 31 i 37 konstytucji, gwarantujących nietykalność przemówień posłów i senatorów.

Samobójstwo kapitana

Toruń, 13. 2. (Tel. wł.). W śróde, dnia 12 bm. zastrzelił się w Toruniu

kapitan 62 pułku piechoty Władysław Konarzewski, który niedawno stracił wzrok wskutek nieszczęśliwego wypadku. Krytycznego dnia przyjechał z Warszawy do Torunia z przewodnikiem swoim Janem Zalewskim i stanął w hotelu „Polonia”. O godz. 7 rano wyjechał taksówką do Solca, skąd wrócił o godz. 10. Około godz. 11 rozległ się w pokoju kpt. K. strzał. Gdy służba nadbiegła, ujrzała oficera leżącego na podłodze z rewolwerem w dłoni. Z piersi sączyła się struga krwi. Kpt. K. już nie żył. Pozostawił on listy do rodziny i władz wojskowych, w których jednak nie wyjaśnił przyczyny samobójstwa.

Nadzieje nacjonalistów niemieckich

Berlin, 12. 2. (PAT). Niemieckie koła nacjonalistyczne, licząc się z przyjęciem przez Reichstag nowego planu haskiego, wskazują z naciskiem na to, że w tym wypadku nie można uważać sprawy za przesądzoną, ponieważ, w myśl konstytucji wejmarskiej, przysługuje prezydentowi Rzeszy, jako przedstawicielowi państwa w stosunkach międzynarodowych, prawo nietylko zawierania umów z innymi państwami, lecz poza tem jeszcze poddawania ponownie pod plebiscyt projektów, ustawowo przyjętych przez Reichstag.

O ileby więc Reichstag przyjął nową umowę haską, to, według oczeki-

O równowagę ustroju państwa

Przemówienie pos. Stanisława Strońskiego w komisji konstytucyjnej dnia 11 lutego 1930 r.

Myślą przewodnią poprawek do konstytucji powinno być stworzenie równowagi władz w naszym państwie. Projekt B B przesuwa tę równowagę w stronę władzy wykonawczej, projekt lewicy w stronę władzy ustawodawczej. Nasze poprawki zmierzają, jak pragniemy, do równowagi.

Wniosek B. B.

Niedawno dał w Sejmie p. minister Matuszewski ciekawe pouczenie co do pojmowania konstytucji, interpretując art. 25 w ten sposób: wszakże Prezydent ma prawo zrobić sesję budżetową nie 5-miesięczną, lecz 4-miesięczną. — Czyli, że to, co wynikało ze złego zszycia dawnego art. 25 z nowym, tyczącym się możliwości odraczenia sesji budżetowej, min. Matuszewski przedstawił jako nabyte prawo Prezydenta, które w pełni może być wyzyskane. Dlatego, uważając, że w projekcie B B nic nie jest zrobione nieświadomie, lecz wszystko jest pomyślane do praktycznego wykonania, będą się starał wykazać, jak dokładnie wniosek B B jest uszczelniony przeciw władzy ustawodawczej.

Wyobraźmy więc sobie, że konstytucja poprawiona według tego wniosku weszła w życie. Co się dzieje?

Wybory i unieważnianie

Odbywają się wybory na podstawie ordynacji naogół takiej, jak obecna, tylko zmienia się ich zabarwienie, bo zjawia się w lokalu wyborczym mundur wojskowy. Zjawia się także mundur przysposobienia wojskowego np. Strzelca. Jak długo oni tam będą? My dużo rzeczy nie wiedzieliśmy, np. nie wiedzieliśmy, jak długo można być w przedśionku Sejmu dla celów pocztowych. Nie wiemy więc i tego, ale pewne jest, że to zabarwienie wpłynie na postać wyborów w niesłychany sposób, zwłaszcza, gdy się zważy, że według p. ministra spraw wojskowych istnieje specjalny honor munduru i nigdy zgóry nie wiadomo, za co io co obrazi się żołnierz lub oficer. Może np. obrazić się, że ktoś śmiał głosować na kandydata przeciwnego ministrowi spraw wojskowych.

Ale oto został już wybrany Sejm i Senat. W Senacie znalazło się jako uzupełnienie przez mianowanie 50 zwolenników rządu. Teraz Sejm i Senat zebrały się i przystępują do wyboru kandydata na Prezydenta. Ale konstytucji nie zmienia się na to, żeby się potem wszystko rozlało, więc przychodzi chwila zorientowania się, czy istnieje pożądana większość dla oznaczenia odpowiedniego kandydata. Jeżeli większości takiej nie ma, to wtedy wchodzi w grę dobro państwa z art. 1-go wniosku B B. Wtedy Prezydent może skorzystać ze swej możliwości unieważnienia wszystkich wyborów poselskich, które zostały zaprotestowane, a zaprotestowanie to nie jest trudne: wedle obecnej ustawy jeden wyborca może zgłosić protest, a unieważnienie może nastąpić, jeżeli użyte zostało w wyborach jakieś podejście. To usunięcie posłów nie będzie miało nawet charakteru złośliwego, ale zadośćuczynienia głosom protestu.

Ubezwładnienie Sejmu

W Sejmie posłowie odrazu muszą się liczyć z utrudnieniem inicjatywy ustawodawczej, t. j. wniosków poselskich, gdyż wniosek taki dawniej mógł mieć tylko 15 podpisów, a teraz, wskutek projektu B B., musi ich mieć 74. — I taki mozolnie poparty wniosek nie może być w ogóle poddany pod rozpatrzenie wcześniej jak w 2 tygodnie po zawiadomieniu o tem rządu. Sprawa wniosków nagłych w ten sposób odpada.

A gdy wniosek nareszcie przeszedł już swoją drogę i ma być głosowany w Sejmie, jest art. 31, mocą którego do każdej uchwały wymagana jest obecność połowy Sejmu. Proste zdekompilowanie wystarczy, aby w ogóle każda uchwała nie mogła być powzięta. Sam B B. mógłby udaremnić w ten sposób każdą ustawę.

Jeżeli wniosek jest bardzo niemily, sesja może być zamknięta, wtedy wszystkie wnioski odpadają i taniąc zaczyna się na nowo. A jeżeli wniosek nawet przeszedł, to idzie do Senatu, który przez swoich 50 mianowanych ma większość rządową, bo wystarczy jeszcze choćby 26 zwolenników rządu z wyborów. Rząd ma tu murowaną większość i nie wbrew niemu stać się nie może. Jeżeli zaś Senat odrzucił wniosek Sejmu, to trzeba według art. 51 wniosku

B. B. już 3/5 w Sejmie, aby wniosek sejmowy się utrzymał. A skąd wziąć tych 3/5 w Sejmie z temi unieważnieniami? A gdyby nawet Sejm przeprowadził swoje, pozostaje veto Prezydenta, które sprawę w ogóle na razie ucina. Wniosek może wypłynąć dopiero na następnej sesji zwyczajnej, czyli prawidłowo aż po roku, a na to, żeby uchwała była przeciw veto podjęta, trzeba większości kwalifikowanej nie tylko Sejmu ale i Senatu.

Ta długa droga wniosku dowodzi, że całkowitą niemożliwością jest, żeby mógł być uchwalony wniosek, na któryby się rząd nie godził.

Co do interpelacji, to według art. 32 wniosku B B. trzeba mieć 89 podpisów, co jest również ogromną trudnością.

Jak będą wyglądały rozprawy Sejmu? Może się zdarzyć, że w samych rozprawach wyłoni się coś niemiłego rządowi, co będzie jednak pouczające. Ale istnieje art. 29 B B., który powiada, że na wniosek marszałka rządu lub 1/10 posłów może Sejm zwykłą większością zarządzić tajność. Przez ciągłe zarządzanie tych tajności Sejm się ośmieszy i nie będzie miał w kraju żadnego znaczenia.

Ale jest też poszczególny poseł. Jak on wygląda w projekcie B B.? Przypuścimy, że nie usunął go zaraz po wyborach wskutek protestu, bo jeszcze nie było wiadome, czy jest dostatecznie szkodliwy. Otóż taki poseł może się znaleźć w konflikcie z art. 26 projektu B B., mianowicie, że bądźto na wniosek marszałka, bądź na wniosek 1/4 posłów, bądź na wniosek samego tylko ministra sprawiedliwości może być postawiony przed Trybunał Stanu za naruszenie powagi obrad. A niema rozprawy, któraby do takiego rzekomego naruszenia powagi obrad nie dawała ministrowi temu sposobności, zwłaszcza gdy mówi się o pewnych zarządzeniach władzy ustawodawczej. Czyli, że poseł żyje w każdej chwili pod grozą wylecenia z Sejmu.

Słowem, wniosek, interpelacja, rozprawa i poseł sam — to wszystko jest tak uszczelnione, że się mucha nie przemknie wbrew woli rządu.

Sprawę rozwiązania Sejmu zawiera art. 10; Sejm może być rozwiązany, ale odpadło postanowienie, kiedy wybory mają się odbyć.

Wszemoc władzy wykonawczej

Jak teraz wygląda władza wykonawcza? Według projektu B B. Prezydent we wszystkich zakresach właściwie, z wyjątkiem zmiany konstytucji, jest ustawodawcą, nie tylko w razie rozwiązania Sejmu, ale także po zamknięciu sesji, to znaczy przez 7 miesięcy w roku. Dalej Prezydent ma władzę sądową, gdyż może umarzać postępowanie przed prawomocnym rozstrzygnięciem w każdym poszczególnym wypadku. Prezydent jest wprawdzie odpowiedzialnym przed Trybunałem Stanu, ale sam Trybunał Stanu jest w ręku Prezydenta i władzy wykonawczej ze względu na jego skład. Mianowanie i odwołanie prezesa Rady Ministrów i generalnego inspektora sił zbrojnych nie jest kontrasygnowane, a więc wyłączone jest z odpowiedzialności. Tak samo wszystkie akta Prezydenta, jako zwierzchnika sił zbrojnych. Generalny inspektor sił zbrojnych jest w zakresie przygotowania państwa do obrony na wypadek wojny stałym zastępcą ministra spraw wojskowych, a więc dzierżycielem władzy w najważniejszych dziedzinach życia, poza wszelką odpowiedzialnością.

Z tego wszystkie wnioski są takie: władza ustawodawcza ma znaczenie tak uszczuplone, że ani drgnie. Inicjatywa ustawodawcza jest prawie zniweczona i to chyba objaśnia, dlaczego B B. nie daje inicjatywy ustawodawczej Senatowi. Poco dawać coś, co wcale nie istnieje. Nadzór nad rządem staje się dla ciała ustawodawczego prawie niemożliwym.

Właściwie w projekcie istotne są tylko działy: Prezydent, rząd, rozporządzenia z mocą ustawy. Inne postanowienia, mianowicie o ciele ustawodawczym mają znaczenie raczej zdobnicze. Sejm jest tylko do kiwania głową. Właściwie Sejm i Senat są tylko na to, ażeby zebrały się w Zgromadzenie Narodowe i wybrały tego drugiego kandydata na Prezydenta, który nie będzie wybrany. Wszelkie inne czynności Sejmu zostały uznane za tak niebezpieczne, że musi być na to stanowczy hamulec.

Podstawową ideą projektu B B jest więc wzmocnienie władzy wykonaw-

czej, ale weszły w to pierwiastki zupełnie innej ideologii, która niewątpliwie jest obcą wnioskodawcom. Głosowanie wojskowych i unieważnienie wyborów poselskich są to pierwiastki konstytucji sowieckiej i nigdzie indziej tych rzeczy niema. Uchwała VI Kongresu komunistycznej partji postanawia, że we wszystkich krajach Europy należy dążyć do tego, żeby wojskowi otrzymali głos, gdyż uważają to za bardzo ważny przyczynek do możliwości zagarnięcia władzy na rzecz dyktatury proletariatu.

Wobec takich postanowień nagłówek projektu B B powinien właściwie brzmieć: O skutecznym rad sposobie celem zachowania władzy na zawsze w ręku. (Wesołość: P. Bagiński: Stpi-czyński starał się tylko o 15 lat). Można by dać podtytuł: perpetuum mobile.

Ale wiadomo, że takie „perpetuum mobile” jest w ogóle niemożliwe. Przypuścimy, że raz zostanie wybrany prezydentem nie ten pierwszy, lecz ten drugi kandydat, a więc powiedzmy — p. Daszyński. Wtedy to perpetuum mobile zacznie działać w odwrotnym kierunku. Na to zabezpieczeniem we wniosku B B. jest czynnik wojskowy.

Wszeczwładza generalnego inspektora przypomina nam ustrój pretorjański w dawnym Rzymie, który skończył się władzą dowódców pretorjanów nad cesarzem, a dalej przypomina majordomusów, którzy w końcu wzięli władzę nad królami, a wreszcie przypomina nam system drużyn, który istniał w średnich wiekach w Polsce a najdokładniej rozwinął się w Rosji.

Powołam się tu na słowa p. Piłsudskiego z d. 1-go lipca 1928 r., że mianowicie namiętność do centralizacji istnieje w sposób śmieszny i głupi w naszym narodzie. To, co zawiera projekt B B., czyli poprostu te dwa gabinety Prezydenta, gabinet wojskowy, składający się z czynnych wojskowych i gabinet cywilny, składający się z byłych wojskowych, a które zatapiają wszystkie rzeczy — to jest szczyt centralizacji.

Wnioski lewicy

We wniosku lewicy są dwojakie postanowienia. Pierwszy dział, to przepisy prawne, które mają na celu wyjaśnienie i lepsze ustalenie, dziś istniejących postanowień. Może nie zgodzilibyśmy się na wszystkie te postanowienia, ale rozumiemy dążność do jasności.

Drugi dział postanowień zawiera rzeczy istotne i wielkiej wagi. One to przechylają ustrój państwa na rzecz t. zw. sejmowładztwa. A więc kasuje się Senat, wybór Prezydenta odbywa się bez uwzględnienia podniesienia wieku wyborczego, które obowiązuje dla wyborów Senatu, Sejm wobec wojny uzyskuje nowe prawo, że już sama mobilizacja musi się odbyć za jego zgodą. — Wystarczy 25 podpisów dla wniosku o votum nieufności. Dalej przynajmniej się Izbie Pracy inicjatywę ustawodawczą i prawo do interpelacji, a oprócz tego jest jeszcze „inicjatywa ludowa”, przyczem 100.000 wystarczy na wniosek ustawodawczy. Te ostatnie rzeczy wprowadzają już do ustawodawstwa działanie czynnika pozasejmowego, czyli tak zw. ulicy. Dalej projekt lewicy zmienia postanowienia o własności prywatnej, ale tu rozchodzą się drogi P. P. S. i dwóch stronnictw chłopskich. Dalsze spustoszenie czyni projekt lewicy na punkcie religji, wprowadzając równouprawnione związki religijne, dla których tworzenia wystarczy 50 podpisów. Zawiera też projekt autonomję dla ziem o ludności mieszanej.

Projekt ten wynika więc z takich niejako trosk: 1) że Sejm obecnie ma zamalą poręczność i trzeba mu dawać bodźca z ulicy; 2) państwo ma zamalą roboty, a jego obywatele za dużo i dlatego część własności obywateli trzeba przenieść na państwo; 3) mamy za wiele kredytu w świecie, opartego, jak zawsze, na własności, 4) naród polski jest zanadto skostniały i trzeba tę więź rozluźnić, np. przez spustoszenia na polu religji, 5) obszar naszego państwa jest zanadto sklejony i trzeba go rozkleić.

Sprawiedliwość każe powiedzieć, że projekt lewicy jest wnioskiem wtórnym. Stronnictwa lewicy weszły do Sejmu pod hasłem, że niema potrzeby zmiany Konstytucji i dopiero w odpowiedzi na wniosek B B. chce pokazać, że można zmienić tak, ale można i inaczej.

Wniosek Klubu Narodowego

Co się tyczy naszego wniosku, to p. Mackiewicz poczynił szereg zarzutów. W sprawie nietykalności poselskiej nie uwzględnia p. Mackiewicz, że robimy wielką zmianę, postanawiając, że nie odnosi się ona do nadużycia man-

**ZIOŁKA ARTRETYCZNE
GESSNERA**
przy artretyzmie, sklerozie, złej przemianie materji, otyłości, chorobach wątroby i leniwem trawieniu.
DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERJACH.
Pw 8 679-5.10

datu poza Sejmem. Oczywiście dodajemy, że musi być wydana osobna ustawa, która to bliżej określi.

Najważniejszy zarzut dotyczy roli Sejmu w zakresie wojennym. Może p. Mackiewicz ma i rację, że jeżeli się powierza sprawy wojenne ciału mniejszemu, to jest komisji wojennej tak, jak my proponujemy, to takie ciało ma większą władzę niż ciało obszerne i dlatego może krepować naczelne dowództwo. Ale zato komisja składa się z osób bardziej zdanych do tego zadania, a zresztą wojna może się toczyć także w tych miesiącach, w których Sejm obraduje, czyli wówczas wedle obecnego stanu rzeczy wszystko byłoby roztrząsane w pełnym Sejmie.

P. Mackiewicz mówił, że my chcemy do tej komisji wojennej wprowadzić Ukraińców. Lecz właśnie zwykła większość, a więc większość c. sto polska może nie dopuścić Ukraińców lub innych mniejszości, jeżeli stanowisko ich będzie takie, że nasza wojna nie będzie zarazem ich wojną.

Nasz projekt zmierza do równowagi władz. W 5-ciu punktach zawiera zgodnie z wnioskiem B B. utrudnienie votum nieufności dla rządu, podniesienie wieku wyborców, veto Prezydenta, inną budowę Senatu i ograniczenie nietykalności poselskiej. Oprócz tych punktów poprawki nasze stwarzają Radę Stanu, Trybunał Konstytucyjny, dają inicjatywę ustawodawczą Senalowi, uprawiają prawo wyborcze bez naruszenia powszechności, wzmacniają niezawisłość sądów własności i odpowiedzialność urzędników za szkody, poniesione przez obywateli. Sądymy, że w ten sposób usunięte zostaną te braki konstytucji, które pierwsze 10-lecie naszej państwowości wykazało.

Przy zaziębieniu reumatyzmie bólach głowy
ASPIRIN
tabletki

Oryginalne opakowanie z czerwoną banderolą i znakiem „BAYER” w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach
d.w. 8841/6

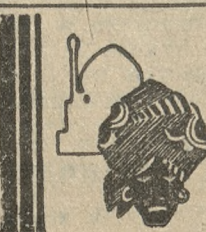
Nadużycia „sanacyjnego” komisarza

Czytamy w pismach warszawskich:

Rada miejska m. Sochaczewa, po wysłuchaniu protokołu z rewizji gospodarki miejskiej, dokonanej przez inspektora samorządu gminnego potępiła działalność b. komisarza Albrechta, który dopuścił się wielu nadużyć, i postanowiła pociągnąć go do odpowiedzialności prawnej. P. Albrecht, znany „sanator”, w uznaniu pracy swej w Sochaczewie przeniesiony został następnie na komisarza w Plocku, którego jest obecnie prezydentem.

TABLETKI PARAMINT „ERBE” o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY GARDŁO I KRTAN, nie tylko dla chorych lecz i zdrowych przy pielęgnowaniu osób chorych zażkaźnie oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, szkołach, urzędach, w tramwaju i w kinie. PARAMINT „ERBE” zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRYPĄ, ANGINĄ lub innymi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.
Pw 9123.0.1664

BOLE REUMATYCZNE
ARTRETYCZNE
NEURALGICZNE
USMIERZA
BALSAM
BENGALSKI
ZNIECZULAJĄCY
J. Karpiński w Warszawie

Polska a kraje bałtyckie

Wizyta prezydenta Estonji, p. Strandmana w stolicy Polski siała się w całej prasie północno-europejskiej tematem bardzo ożywionej dyskusji, nacechowanej niestety wybitnie politycznym zabarwieniem. Nie wątpliwie każdy gest tego rodzaju kurtuazji międzynarodowej musi mieć podłożę conajmniej pewnej sympatii, jeżeli nie zbliżenia politycznego, w danym wypadku jednakże jednostronność ujęcia tego prostego w zasadzie zagadnienia usunęła na drugi plan, nawet w oczach naszej własnej opinji, stronę jego najważniejszą, a mianowicie gospodarczą doniosłość tego faktu dla Polski.

Od chwili powrotu Polski nad morze idea ożywienia stosunków gospodarczych z państwami bałtyckimi nie przestawała nigdy zaprzętać uwagi naszych polityków i ekonomistów. W pierwszych latach naszej państwowości trudności techniczne spowodowały jednak, że ta prężność ekspansji Polski ku Bałtykowi wylądowała się głównie w koncepcjach papierowych, które, jeżeli nabierały jakiegokolwiek znaczenia praktycznego, to tylko w wymiarach czystej polityki, gdzie zwłaszcza w okresie bezpośrednio powojennym, różne efemerydalne kombinacje odgrywały nieraz rolę ważkich atutów. Działo się to wszystko na tle niedojrzałości politycznej i polityczno-gospodarczej zarówno młodych państw bałtyckich, jak i Polski i to w czasie, w którym — jak powiedzieliśmy — nasze zaślubiny z morzem miały jeszcze wciąż znaczenie raczej symboliczne niż realno-życiowe. Dopiero umocnienie pozycji morskiej w Gdańsku i budowa Gdyni, stworzenie zaczątków floty handlowej i objawienie własnej mocy organizacyjno-twórczej w szeregu przejawów, z których najefektowniejszym dla narodów Północy była Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu, postawił nas w rzędzie pełnowartościowych współczynników życia gospodarczego państw bałtyckich. Ostatni był to już moment dla ratowania mocarstwowego prestige'u Polski. Okazało się bowiem, że twarde konieczności życiowe, ujmując w swe żelazne kleszcze małe państewka bałtyckie, znacznie przyspieszyły ich proces dojrzewania polityczno-gospodarczego i nauczyła je stawiać ponad wszelki sentyment trzeźwy interes gospodarczy. Rolę owej nieubłaganej obojętnej, nadającej przymusowy kształt rzeczywistości państw bałtyckich, odegrały dwa państwa, działające w tym kierunku z wyjątkową jednogłównością. Państwami temi są Niemcy i Rosja Sowiecka. Nie poraz pierwszy to w dziejach dwa te mocarstwa z akuratnością kamienia tego samego młyna ścierają na karmę własnych potrzeb rozciągające się na ich szlaku drobno-ustroje.

Poczucie potrzeby konsolidacji gospodarczej wszystkich państw bałtyckich razem wziętych, tak żywo odczuwane po uwolnieniu się tych państw z jarzma niewoli, nie wytrzymało próby życia, które wykazało niewystarczalność tych państw dla siebie pod względem gospodarczym, nie mówiąc już o ich fermentach politycznych, u niemożliwiających a priori dojście do skutku takiego związku. Natomiast zbyt silne okazały się przynęty, z jakimi do poszczególnych krajów podchodziły Niemcy i Rosja, wciągając je w ten sposób w orbitę własnych zainteresowań gospodarczych. Cóż z tego, że pod płaszczykiem mniejszych lub większych chwilowych gospodarczych korzyści kryje się niebezpieczeństwo stopniowego zaniku samodzielności, skoro dla każdego prawie z państw bałtyckich takie właśnie oparcie się o wielkie mocarstwo, o jakiś potężny organizm gospodarczy, stwarza dopiero prawdziwą możliwość egzystencji!

Jako symbol wprowadzie minionych marzeń o potrzebie ekonomicznej symbiozy błąka się jeszcze wciąż po traktatach handlowych państw bałtyckich tak zwana „klauzula bałtycka” tj. wyjęcie z pod działania klauzuli największego uprzywilejowania i zastrzeżenie wyłącznie dla użytku państw bałtyckich pewnych koncesyj taryfowo-celnych. Zrodzony z tej właśnie idei traktat handlowy estońsko-finlandzki znajduje się dziś w przededniu wypowiedzenia go przez Finlandję. Koncepcja unji celnej estońsko-łotewskiej mimo kilkuletnich rokowań w tej sprawie nie doczekała się realizacji. Podobnie rozbiło się porozumienie łotewsko-litewskie!

Natomiast w tym samym czasie, równoległe do owych niepowodzeń idei

selfowystarczalności państw bałtyckich doszły do skutku traktaty: litewsko-niemiecki oraz łotewsko-sowiecki. Pierwszy z nich jest klasycznym przykładem typowo kolonialnego układu handlowego i jako rzadki przykład tego rodzaju umów na terenie Europy, zbyt znany, by wymagał dodatkowych komentarzy. Dość powiedzieć, że Litwa Kowieńska jest dzisiaj pod względem gospodarczym przykuta do Niemiec i więzy te coraz bardziej wzrastają w jej żywy organizm. Stosunek gospodarczy Łotwy do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich oparty jest na t. zw. „klauzuli rosyjskiej” traktatu, mocą której to klauzuli oba państwa zapewniły sobie w stosunkach wzajemnych wyjątkowe uprzywilejowanie. Trzeba przyznać, że mimo formalnego niezadolenia i licznych zastrzeżeń jakie traktat ten obudził w szerokich kołach gospodarczych łotewskich, Łotwa czerpie z tego traktatu duże korzyści. Napór towaru rosyjskiego ku portom łotewskim jest ogromny. Ryga — jak dawniej — staje się wielkim bałtyckim portem rosyjskim. Łotysze instynktownie czują w tem niebezpieczeństwo, neutralizowane narazie równie silnym, ale i równie niebezpiecznym naciskiem ekspansji niemieckiej na Łotwę. Dalej na północ wysunięta Estonia znajduje się wciąż pod hipnozą tejże samej klauzuli rosyjskiej, której zastosowaniu do siebie zdołała się wszakże dotychczas zwycięsko oprzeć.

Fluidy gospodarcze dwóch wiel-

kich ośrodków, jakimi są Rosja i Niemcy, działają jednak bezustannie. Jedynym zabiegiem, który może tak Estonji, jak i innym krajom bałtyckim zapewnić odporność trwałą przeciw niebezpieczeństwu opanowania przez te groźne fluidy, jest znalezienie innego silnego organizmu gospodarczego z którym współzycie mogłoby zaspokoić potrzeby importu i eksportu tych krajów.

Takim właśnie wielkim i silnym organizmem gospodarczym, który wyciąga przyjazną dłoń ku narodom bałtyckim jest Polska.

W bardzo sposobnej chwili uprzytomniła ona sobie swoją misję polityczno-gospodarczą, wynikającą równie dobrze z jej żywotnych potrzeb gospodarczych jak z przedstawionych powyżej konstelacyj politycznych, które nakazują narodom bałtyckim dłoń tę przyjąć we własnym, dobrze zrozumiałym interesie. Współpraca z Polską nie kryje bowiem dla tych narodów żadnej groźby supremacji ze strony Polski na terenie gospodarczym, ani tem mniej w dziedzinie politycznej. Stając się trzecim wielkim ośrodkiem w grupie państw bałtyckich, Polska jest równocześnie jedynym z nich, ku któremu grawitowanie nie łączy się z niebezpieczeństwem zatury własnego ciężaru gatunkowego. Prawdę tę, pierwszy zrozumiał p. Strandman, obecny prezydent Estonji, a do niedawna poseł estoński w Warszawie. Jego wizyta w Warszawie była wyrazem tego zrozumienia i zaczynem przyszłego ucieleśnienia idei współpracy polsko-estońskiej. St. Głowski.

Fermenty w B. B.

Warszawa, 13. 2. (Tel. wł.) Prasa podaje, że w związku z deklaracją Klubu B. B. o zrzeczenie się członków jego swej nietykalności poselskiej, na posiedzeniu sobotnim prezydium klubu niektórzy członkowie głosowali przeciwko tej rezolucji, a poseł Bojko, wiceprezes B. B. demonstracyjnie opuścił posiedzenie. (w)

Wydanie posła Baćmaga

Warszawa, 13. 2. (AW.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji regulaminowej o nietykalności poselskiej w sprawie posła Baćmaga, który dopuścił się w 6 wypadkach oszustw, kradzieży składek kościelnych oraz na stanowisku wójta dopuścił się defraudacji 12 tys. zł. Poseł Baćmaga miał czynić to popełnić po otrzymaniu mandatu poselskiego. Komisja zgodziła się wydać prokuraturze posła Baćmagę we wszystkich wypadkach, oprócz wypadku o defraudacji 12 tys. zł i zażądać od prokuratury dalszych dochodzeń.

Rozwiązanie kasy chorych w Ostrowie

Warszawa, 13. 2. (Tel. wł.) Zarząd Kasy Chorych w Ostrowie Wlkp. został rozwiązany a w jego miejsce ustanowiony komisarz rządowy p. Sokołowski z Wielunia. (w)

Ze zjazdu Hallerczyków

Dnia 9. bm. odbył się w sali „Pod Strzechą” zjazd delegatów placówek Chórągwi Wlkp. Zw. Hallerczyków, na którym obecnym był również prezes zarządu głównego pułk. Modelski, Obrady zainaugurował wiceprezes Chórągwi Wlkp. p. Rolewski i po powitaniu obecnych, oddał dalsze przewodnictwo w ręce pułk. Modelskiego. Na ławników powołano pp.: Rosta i Maciejewskiego. Sekretarz Związku p. Oldziejewski przeczytał protokół z ostatniego zjazdu, poczem wiceprezes Chórągwi Wlkp. p. Rolewski przedstawił w ogólnych zarysach prace tuł. chórągwi. Między innymi wydano dzieło „Polska Armia Błękitna” i stworzono Legion Wielkopolski, który rozwija się nalezycie: na prowincji pozakładano cały szereg nowych placówek i t. d.

Następnie p. Oldziejewski przedłożył zebranym szczegółowe sprawozdanie, w którym scharakteryzował wzmoczoną działalność chórągwi i poszczególnych placówek rozsianych w Wielkopolsce. Wszędzie panuje ożywiona praca. Powstały nowe placówki w Krotoszynie, Jarocinie, Wrześni, Ostrowie, Grodzisku, Szamotułach i w Środzie, przyczem ta ostatnia służy wzorem, albowiem powstała tam „Drużyna Błękitna” i własna orkiestra. Prace wstępne około przygotowania dalszych placówek są w biegu.

Nastąpiły jeszcze sprawozdania skarbnika i sekretarki „Koła Pań” p. Rolewskiej. Poza tem przedkładały kolejno sprawozdania placówki: Poznań, Ostrów, Gniezno, Grodzisk, Środa, Leszno, Krotoszyn, Szamotuły, Jarocin, Września, Bolechowo i t. p., poczem uchwalono rezolucję następującej treści:

1) Zjazd delegatów stwierdza, że nie może być mowy o jakimkolwiek bądź rozłamie w Związku Hallerczyków, jak podały niektóre, tendencyjnie inspirowane pisma. Uczestnikom zjazdu nie jest wiadomo, by ktokolwiek z członków tuł. Chórągwi przeszedł do Związku Błękitnych, za wyjątkiem jednego, który został wykreślony z naszego Związku już na długo przed utworzeniem „Związku Błękitnych”.

Zjazd delegatów natomiast stwierdza, że t. zw. „Związek Błękitnych”, po „Stowarzyszeniu weteranów armji polskiej we Francji” oraz p. t. zw. „Związku Hallerczyków Podhalan”, jest dalszym ciągiem podstępnej rozbijackiej roboty czynników nie mających z naszym Związkiem nic wspólnego.

2) Zjazd delegatów wzywa zakapturowany „Związek Błękitnych” do odkrycia przybicy i ujawnienia nazwisk i imion swych członków, którzy rzekomo jako „żołnierze drugiej brygady, żołnierze armji polskiej we Francji, żołnierze polscy z formacji włoskich oraz innych” ośmielają się zwrócić do swego Wodza z wezwaniem o publiczne oświadczenie się co do stanowiska do zarządu głównego Związku Hallerczyków oraz zarządu Chórągwi Wielkopolskiej.

3) Zjazd delegatów odnosi się z uczuciem pogardy do autorów treści „Listu otwartego do p. gen. Józefa Hallera”, zredagowanego przez anonimowe jednostki i uważa za ubliżające dla p. generała Hallera odpowiadanie na prowakacyjne anonimy.

4) Zjazd delegatów zapewnia swego wodza generała Józefa Hallera oraz zarząd główny Związku Hallerczyków o swej wierności ideowej dla naszych szczytnych hasel narodowo-katolickich i wyraża głęboką wiarę i przekonanie, że wszystko przemienia i wątpliwe wielkości i przemoc fizyczna i nic nie pomogą ni terror, ni tupet, ni fałsze, ni ohydne napaści, bo musi zatriumfować uczciwość i prawda, która chociaż nie rychło, ale zawsze zwycięża. (z)

Ulgi podatkowe dla rolników

Jak nam donoszą z Warszawy — ministerstwo skarbu, chcąc ułatwić rolnikom przetrwanie ciężkiego położenia, wytworzonego niepomyślną konjunkturą dla rolnictwa, zarządziło, aby rolnikom, zalegającym w dniu 1 stycznia 1930 z zapłatą podatków: gruntowego, dochodowego i majątkowego w kwocie ponad 100 zł, rozłożono spłatę tych zaległości na 4 raty, płatne w marcu, czerwcu i wrześniu 1930 roku, oraz w styczniu 1931 roku.

Rolnikom, których zaległości nie przekraczają z tytułu tych podatków kwoty 100 zł, rozkłada się spłatę zaległości na dwie równe raty, płatne we wrześniu 1930 i w styczniu 1931. Od zaległości tych pobierane będą odsetki za odroczenie w wysokości 1 procent względnie 0,5 proc. miesięcznie, po-

cząwszy od ustawowych terminów płatności.

Ulgi powyższe, jak się dowiaduje Agencja Press — będą stosowane tylko dla tych rolników, którzy zapłacą w ustawowych terminach bieżące — za rok 1930 — należności podatków: gruntowego, dochodowego i majątkowego. Ulgi te są generalne, przeto ich zastosowanie następuje z urzędu bez podań. Urzędy skarbowe otrzymały polecenie sporządzenia ośnośnych wykazów płatników, do których ulgi te mają być zastosowane. Rolnicy, od których pobór podatku gruntowego uskuteczniają zarządy gminne, wpisani będą do wykazu tylko z kwotą zaległości w podatku dochodowym i majątkowym.

Ósma rocznica koronacji Ojca św.

Rzym, 13. 2. (Radjo). Z okazji 8. rocznicy koronacji Ojca św. Piusa XI. Watykan był wczoraj udekorowany chorągwiami. Depesze z życzeniami nadeszły z całego świata. Przed południem Ojciec św. w otoczeniu 25 kardynałów i swego dworu uczestniczył w mszy św. pontyfikalnej. Na tej mszy był obecny również król szwedz-

ki oraz korpus dyplomatyczny, akredytowany przy Stolicy Apostolskiej.

Po uroczystości kościelnej ambasador francuski przy dworze papieskim udekorował kardynała Gaspariego w imieniu rządu francuskiego Wielkim krzyżem Legji honorowej. Tak samo udekorował kardynała poseł rumuński łańcuchem orderu korony rumuńskiej.

Niemiecki Związek Przem. Filmowych przeciw niemoralnym filmom i ich tytułom

Berlińska „Deutsche Allgemeine Zeitung” donosi, że niemiecki Związek Przemysłowców Filmowych założył formalny protest przeciw niesmacznym i rozwiązłym tytułom, jakie niektórzy przemysłowcy-wytwórcy filmów nadają różnym obrazom, chcąc na nie zwrócić uwagę publiczności.

Wspomniany dziennik wita ten protest z najgorętszym uznaniem i stwierdza, że w kołach wytwórców filmowych istniały dotychczas osobliwe wyobrażenia na temat upodobań publiczności, oparte wyłącznie na obserwacji gustów berlińskiego Kurfürstendammu. Niemiecki przemysł filmowy — stwierdza „D. Allg. Ztg.” — koncentrujący się w większej części w Berlinie, wytwarza obrazy, które dzięki cenurze mają wprawdzie treść z punktu widzenia moralnego nienaganną, ale za to zaopatrywane są częstokroć w skandaliczne tytuły w rodzaju „Spędzenie płodu”, „Kazirodztwo”, „Alimenty” itp. Pod takimi tytułami filmy te docierają do kin w najmniejszych nawet wioskach, działając demoralizująco. Protest przeciw temu brakowi smaku — pisze „D. Allg. Ztg.” — jest zarazem protestem przeciw traktowaniu Berlina jako miasta, które rzekomo nie zna innych problemów

filmowych, jak tylko jaskrawości życia seksualnego, uwidocznione w krzyżujących plakatach kinematograficznych.

W dalszym ciągu pismo berlińskie stwierdza, że niestety nawet te wytwórcy i wypożyczalnie filmowe, których obrazy nie potrzebują takiej reklamy — robią wysiłki, by werbować publiczność w drodze bardzo niewłaściwej. Tak np. doskonały film p. t. „Noc należy do nas” bynajmniej nie potrzebuje takiego tytułu, dającego pole do różnych dwuznacznych domysłów, które nie mają żadnego uzasadnienia w treści filmu. Tytuł ten zresztą robi już swoją „szkolę”, gdyż oto ma się ukazać nowy film pod nagłówkiem „Dzisiaj w nocy ewentualnie...” (trzy kropki).

„Deutsche Allg. Ztg.” kończy wyrażeniem najwyższego zadowolenia, że po odruchu społeczeństwa niemieckiego obecnie sam przemysł filmowy wystąpił przeciw takim objawom. Dzięki usunięciu niesmacznych tytułów filmowych będzie można iść do kina, teatru z żoną czy córką bez uprzednich szczegółowych wywiadów, których trzeba było do tej pory dokonywać.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nowe połączenie z Główną

Uroczystość otwarcia linii trolejbusowej, zaprowadzonej przez dyrekcję P. K. E.

W środę odbyło się uroczyste otwarcie linii trolejbusowej na przestrzeni Śródka - Główna. Zaproszeni goście zgromadzili się na rynku Śródeckim o godz. 11, gdzie aktu poświęcenia trzech tramwajów bez szyn, dokonał ks. Chilomer, przy tłumnym udziale miejscowej ludności.

Następnie odbył się wspólny odjazd do Główny, gdzie dyrekcja P. K. E. przywitała zaproszonych przedstawicieli władz, prasy i gości w salce p. Jankowskiego.

Na wstępie przemówił imieniem obywatelstwa Główny p. komisarz Bloch i podkreślając wysiłek dyrekcji P. K. E. stwierdził, że Główna niedawno była świadkiem zaprowadzenia autobusów, a dziś znów udział bierze w otwarciu innej linii komunikacyjnej. Główna z faktu tego jest dumna, bowiem trolejbusy są w Europie jeszcze mało zaprowadzone, a w Polsce wogóle nieznanne.

Mówca zakończył, składając podziękowanie dyrekcji P. K. E.

W imieniu tej ostatniej powitał zgromadzonych p. dyr. inż. Nestrypke, podając w krótkich słowach motywy dlaczego uruchomiono trolejbusy na tym właśnie szlaku. Przemawiały za tem różne względy a w pierwszej linii ekonomiczne. Mimo wielu napotykaných trudności, zdecydowano zaprowadzić trolejbusy, które są trwałe i odpowiedniejsze. Praktyka wskaże, czy ten środek komunikacji będzie się mógł utrzymać.

Po objaśnieniu technicznej strony mówca wyraża życzenie, aby ten środek lokomocji przyczynił się do rozwoju życia handlowego, przemysłowego oraz intelektualnego Główny. Ks. prob. Chilomer wyraża nadzieję, że dzięki nowemu szlakowi znacznie łatwiej Główna będzie mogła rozwijać się pod każdym względem. Dalej im. prezydenta miasta życzenia złożył p. dr. Z. Głowacki. Z ramienia Komitetu Towarzystw w Główny jednej z najpotężniejszych organizacji przemysłowej prezes p. Maciejewiczak. P. Jarczyński przedstawiciel miejscowych harcerzy apelował do dyrekcji, by trolejbus mógł jeszcze zabrać do Główny tych pasażerów, którzy ostatnim tramwajem przyjeżdżają z miasta na Śródka. To ostatnie połączenie ma dla obywateli Główny wielkie znaczenie.

W końcu p. dyr. Nestrypke wznosił okrzyk na cześć obywateli w Główny, a liczni fotografowie dokonali szeregu zdjęć. Wozy są komfortowo urządzone i wygodne. Dwa większe trolejbusy zdołają pomieścić po 37 osób na miejscach siedzących i po 23 stojących. Trzeci jest mniejszy. Wozy wykonane zostały w warsztatach P. K. E. Jednorazowy bilet kosztuje na osobę 35 gr. z prawem przesiadania do tramwaju względnie na odwrót. Tak będzie urządzone, że trolejbus zawsze będzie mógł zabrać pasażerów przyjeżdżających tramwajem. (z)

Rzeźni Miejskiej, do drukarni Poradnika Gospodarskiego, księgarni Rehfelda i kradzieży w Bazarze.

„Koperciarze“ na jarmarku

Dwukrotne obrabowanie nieostrożnych gospodarzy

Istnieje pewien rodzaj oszustów zwanych „koperciarzami“, albo „paczkarzami“, których specjalnością jest zamienianie kopert czy też portfeli z pieniędzmi. Mimo, że tego rodzaju wypadki są bardzo liczne, jednak zdarza się, iż publiczność, zwłaszcza ludność wiejska, wpada w zastawione sidła.

Przed kilku dniami na jarmarku w Pleszewie ofiarą takiego właśnie oszusta padł gospodarz Jan Szydłowski z Gutów (pow. pleszewski). Do Szydłowskiego podszedł jakiś nieznajomy i zagadnął go, czy nie jest może szczęśliwym znalazcą rzekomo przez niego zgubionego portfela z zawartością 480 dolarów i 1.200 mkn. Szydłowski, zdjęty litością, a poza tem, chcąc oszusta przekonać naocznie, iż pieniędzy nie znalazł, wyjął swój portfel, dając go do ręki pytającego się. Nieznajomy zbadał zawartość, zwracając portfel z zapewnieniem, iż to nie jego pieniądze, dorzucając przytem życzliwą przestrożę, by dobrze schował, gdyż łatwo może go spotkać podobny los.

Zajęty opowiadaniem Szydłowski, schował machinalnie portfel, a gdy po 3 godzinach po zakupie krowy chciał zapłacić należność, zamiast zawiniętej gotówki, znalazł tylko skrawki papieru gazetowego. Oczywiście, że złodziej zdołał się w tym czasie już dawno ulotnić.

Ci sami oszuści prawdopodobnie pojawili się również na jarmarku w Gnieźnie w dniu 12. bm. Oto na targowisku bydłem nieznaną osobnik przystąpił do kupującego krowę Ignacego Malinowskiego z Gulczewa, proponując mu nabycie tańszej krowy. Gdy Malinowski poszedł we wskazanym kierunku przystąpił inny osobnik, posiadając mieszkańca Gulczewa o znalezienie zagubionych przez niego dolarów. Dalszy przebieg sprawy był podobny do wyżej opisanego, wypada tylko wspomnieć, że przy pokazywaniu portfela oszuści skradli 500 zł i uciekli niepoznani. (k)

KALENDARZYK

Czwartek, 13 lutego 1930.

Słońce: wschód 7,15; — zachód 17,00; — długość dnia 9 godz. 45 min.

Księżyc: wschód 17,03; — zachód 7,51; — pełnia.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zach. ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 1 st. C.

Kal. rz.-kat.: Julian M.; jutro Walenty.
Kal. słow.: Jordan Św.; jutro Niemir.

Wystawy

Salon Włp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. Oplata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * Z sądownictwa. P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 30 stycznia br. zamianował: Wiceprokuratora

ra Sądu Okręgowego w Poznaniu dr. Mieczysława Japę, sędzią Sądu Grodzkiego w Poznaniu, Piotra Adamskiego, Romana Kuleczkę, Kazimierza Suchowiaka i Józefa Szuberta, oraz sędzię Sądu Grodzkiego w Jarocinie Stefana Kowalskiego — sędziami Sądu Okręgowego w Poznaniu; sędzię Sądu Grodzkiego w Tucholi Józefa Chmielewskiego — sędzią Sądu Okręgowego w Chojnicach; naczelnika Sądu Grodzkiego w Gnieźnie Alfonsa Sycha — sędzią Sądu Grodzkiego w Gnieźnie; podprokuratora Sądu Okręgowego w Grudziądzu Romana Kamińskiego — wiceprokuratorem tegoż sądu; podprokuratora Sądu Okręgowego w Starogardzie Wawrzyńca Smólskiego — wiceprokuratorem tegoż sądu.

— * Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom z tytułem magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskali pp. Michał Beksiak z Płoskirowa na Podolu, Michał Siwiec z Nidka, w woj. krakowskim, Leszek Andrzej Jordan z Golaszyna w woj. poznańskim, Stanisław Andrzej Rachborski z Łodzi.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * „Młodzież Wszepolska“. Zebranie kandydatów odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 (podwórze I ptr. prawa). Pol. Zbigniew Kajkowski, prezes Pozn. Komitetu Akad., wygłosi referat na temat: „Organizacja życia akademickiego“. Obecność kandydatów obowiązkowa; goście mile widziani.

— * Ze Zw. Oficerów Rezerwy Rz. P. Zarząd Koła Z. O. R. Rz. P. Poznań-miasto i pow. zwołuje na 20 bm. o godz. 20 do sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6 walne zgromadzenie. W razie niestawienia się wymaganej statutu liczby członków odbywa się w pół godziny później po wyznaczonym terminie drugie walne zgromadzenie koła, które jest prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

— * Z Tow. „Pielgrzym“ p. w. Matki Boskiej. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 15 w sali Ogrodu Zoologicznego. Wstęp za okazaniem książeczki kwitowej.

— * Ze Zw. Towarzystw Czeladzi Rzemieśniczej na Woj. Poznańskie. Zebranie delegatów Związku odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6. Na porządku obrad ważne sprawy, przeto obecność wszystkich delegatów konieczna.

— * Z Stow. „Samopomocy Doróżnej“ w Poznaniu, ul. Długa 3. Plenarne zebranie miesięczne odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 19,30 w sali Domu Król. Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Na porządku obrad wiele ważnych spraw. Biuro otwarte od godz. 9—13 i od 15—18, w sobotę od 9—14.

— * Ze Związku Misyjnego Polek. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. w sali Szkoły Społecznej przy ul. Podgórznej 12 b. Wykład p. t. „Misje na Ceylonie“ (ciąg dalszy) wygłosi O. Kowalski, prowincjał OO. Oblatów.

— * Ze Związku Inwalidów Wojennych R. P. Okręgowego Koła Poznań. Plenarne zebranie członków odbędzie się w czwartek, dnia 20 bm. o godz. 18 w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Wstęp tylko za okazaniem legitymacji.

WYKŁADY

— * „Gdańsk“. Trzeci z rzędu odczyt z cyklu poświęconego zagadnieniom polskoniemieckim a zorganizowanemu przez zarząd Koła Miejskowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu wygłosi wybitny działacz gdański, polski poseł na sejm w Gdańsku p. dr. Moczyński. Odczyt odbędzie się w poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka. Wstęp bezpłatny.

ZYCIE SOKOLE

— * Walne zebranie żeńskiego gniazda w Kostrzynie odbędzie się 16 bm. o godz. 16 na salce p. Wojciechowskiego. Referaty wygłosi przedstawicielka Dzielnicowego Wydziału Sokolic. (mk.)

WIECZORY, KONCERTY

— * „Wielkie pranie“. Premiera szopki satyryczno-politycznej w 3 odsłonach Sobótki i Knock-outa pod tyt. „Wielkie pranie“ odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 21 w cukierni Dobskiego przy ul. Fredry. Tam również odbywać się będą dalsze przedstawienia codziennie o godz. 21 Biletu można nabywać wcześniej w firmie A. Szejnbrowski, ul. Gwarna.

— * Koncert Pierwszej Wielkopolskiej Orkiestry Banżystów H. C. P. odbędzie się z okazji 50-lecia istnienia Towarzystwa Czytelni Ludowych w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 20 w auli uniwersyteckiej. Program obejmuje 10 wybitnych produkcji i zasługuje na pełne poparcie ze względu na piękny cel imprezy.

— * Bal Bankowców. Ogromnym zainteresowaniem cieszy się sobotni bal reprezentacyjny Bankowców, który odbędzie się w salach Bazaru. Sądząc po zesłorocznym balu, spodziewać się można licznej frekwencji i znakomitej zabawy.

Najnowszy (20) numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ przynosi całe mnóstwo ciekawych i pięknych zdjęć, ilustrujących barwne artykuły i feljtony. Na szczególną uwagę zasługuje

pięć wieków kolegiaty w Srodzie

która odnowiona obecnie pieczołowicie należy do najwspanialszych pomników architektury w Wielkopolsce.

Fotografie projektu bazyliki morskiej w Gdyni, ciekawy artykuł o Nowej Zelandji, szereg zdjęć z ostatniej pra-premjery w poznańskim Teatrze Polskim

mody, bajka dla dzieci, odcinek ciekawej powieści, zajmująca nowela, humor, szarady, kącik czytelników, dopełniają pięknego numeru „Wielkopolskiej Ilustracji“, która jest najciekawszym i najtańszym zarazem piśmie ilustrowanym w Polsce.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4,— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Ujęcie szajki włamywaczy

Policeja przychwyciła „kaszarzy“ na gorącym uczynku — Prawdopodobnie jest to banda, która dokonała ostatnio szeregu większych włamań

Od dłuższego już czasu operowała na terenie miasta Poznania niebezpieczna szajka międzynarodowych włamywaczy, która dokonała szeregu kradzieży, rozpruwając pancerne kasy, przy pomocy tak zw. raka. Przeprowadzane każdorazowo dochodzenia stwierdzały, że działała stale jedna banda.

W toku dłuższych i bardzo mozolnych wywiadów oraz dochodzeń ustalono, że wszystkie te włamania kasowe były dziełem 3 zawodowych kasarzy, a mianowicie Wiśniewskiego Kazimierza i Stawskiego Marjana z Poznania, oraz ich mistrza Gierewicza Aleksandra z Warszawy, specjalnie przybyłego do Poznania na gościnne występy. Ujęcie tych niebezpiecznych przestępców natrafiło na bardzo znaczne przeszkody, gdyż posiadają cały szereg „melin“ i otoczywszy się siecią sówicze opłacanych konfidentów, rekrutujących się z pośród drobnych złodziejasków, każdorazowo ostrzegani byli tak, że na czas zawsze się ulotnili.

Tropiąc w środę kasarzy otrzymano informację, że gotuje się nowe włamanie do jednej z firm przy ul. Wrocławskiej, przyczem wywiady w sprawie położenia kas przeprowadzał Stawski Marjan.

Faktycznie nocy dzisiejszej dokonano włamania do fabryki wódek Glinki przy ul. Wrocławskiej 30. Rabusie weszli tam, rozpruli kasę rakiem i zabrali około 100 zł. Kiedy policja tropiąc złodziei przyszyła na ul. Wrocławską, zobaczyła światelko w firmie Glinka i przypuszczając, że są to kasarze, inwigilowani przez nią weszła do lokalu (drzwi były otwarte). Na widok przedstawicieli władz bezpieczeństwa kasarzy porzucili narzędzia i zbiegli drzwiami w kierunku ul. Szkolnej. Ulica ta jednakże również była obstawiona przez policję, która przy pomocy współdziałających z nią dozorców nocnych, przyłapała poszukiwanych trzech złodziei, a mianowicie Gierewicza Aleksandra, Wiśniewskiego Kazimierza i Stawskiego Marjana.

Przy wymienionych znaleziono podczas rewizji precyzyjne wytrychy oraz obligacje pochodzące z kradzieży w firmie Glinka. Aresztowani obecnie kasarze poszukiwani są przez władze sądowe i policyjne w Ostrowie, Lesznie, Bydgoszczy i Poznaniu. Obecnie znajdują się w aresztach. Dochodzenia zmierzające do udowodnienia im całego szeregu włamań kasowych a m. in. do firmy Kałamajskiego, do

Bal Bratniej Pomocy W. S. H. — Organizowany przez Bratnią Pomoc studentów Wyższej Szkoły Handlowej drugi bal reprezentacyjny odbędzie się dnia 22 bm. w salach Bazaru i zapowiada się jako pierwszorzędną atrakcją towarzyską. Przyczyni się do tego tak wyborowa publiczność, jak i świetna orkiestra braci Dorian i 7 d a k. Dochód z tej imprezy przeznaczony jest na utworzenie własnej kasy chorych.

KOMUNIKATY RÓZNE

Z Pozn. Okręgu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Mistrzostwa w szachy i warcaby zgromadziły 35 uczestników, reprezentantów stowarzyszeń (Fary, Jeżyc, Bołoga Ciała, św. Wojciecha, św. Marci na, Tumu, św. Łazarza, Staroleki, Żabiko na, Winiar). Dzięki sprawnej organizacji rozegrano w dniach 8 i 10 bm 94 partii. Z graczy na czoło wysuwają się Lis i Lanicki w warcach oraz Tomczak i Janicki w szachach. Dalszy ciąg rozgrywek w dniach 15, 17, 22 i 24 bm.

Do b. wychowanków salezjańskich. W dniu 9 marca b. wychowankowie salezjańscy, mieszkający w Poznaniu i na Pomorzu, zamierzają na życzenie Sekretarza gen. B. W. S. w Warszawie założyć lokalne kolo obejmujące wspomniane dzielnice. Wszyscy B. W. S. z Poznania i Pomorza, czy to już należący do innych kół, czy też jeszcze niezrzeszeni, innych zeńca podać swe adresy do Zakładów Salezjańskich w Poznaniu, przy ulicy Wronieckiej 9, zaznaczając, czy wezmą udział w zjeździe, czy tylko przystępują do nowego koła B. W. S. w Poznaniu, ale do osobistych z różnych przyczyn przybyć nie mogą. „Rok beatyfikacyjny wielkiego A. postola młodzieży — czytamy w apelu do B. W. S. — powinien skupić nas w zwartych szeregach pod sztandarem Błogosławionego Jana Bosko”.

Ze Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich, filja Poznań. Dnia 17 bm odbędzie się wieczór demonstracyjny trwałej ondulacji, wykonanej przez pp. Chrapkowskię, dyr. szkoły czesania pań i prof. Antoniego Cierplikowskiego. Ondulacja wykonana będzie aparatem Galja. Zaprasza się pp. mistrzów i kolegów.

Tow. Powstańców i Wojaków na Wildzie poszukuje muzyków b. żołnierzy, wziętych do niewoli, które brały udział w powstaniu, aby zechcieli się zgłosić do prezesa Tow. Powst. i Wojaków p. Deji, ul. Fabryczna 38, celem zorganizowania umiędurowanej własnej orkiestry.

KRONIKA WYPADKÓW

Usiłowane samobójstwo. Wczoraj popołudniu usiłował popełnić samobójstwo, zaczadając się gazem, 26-letni bezrobotny Jan Kegel, zamieszkały przy ul. Karwowskiego 6. Zaczadzonego przewieziono do lecznicy miejskiej. Jest to już drugi zamach samobójczy Kegela. (k.)

Fatalny skok z tramwaju. Dnia 11 bm. około godz. 18 usiłował wyskoczyć z tramwaju linii 4 obok ul. Odskok urzędnik kolejowy Kordusz Ludwik, zam przy ul. Krzywkiej 6. Przyczem upadł i odniósł liczne okaleczenia na całym ciele, oraz poważną ranę nad okiem i na górnej wardze. Wymienionego odstawiono do biura Odcinka Drogowego nr. 5, gdzie udzielono mu pierwszej pomocy. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

P. Jan Skrzypczak, ul. Staszica 20, prosi nas o zaznaczenie, że nie jest identyczny i nie ma nic wspólnego z Janem Skrzypczakiem, wymienionym w artykule pt. „Oszustwo czekowe” w nr. naszego pisma z dnia 8 bm.

P. Jan Błotny, robotnik, mieszkający w Poznaniu przy ul. Łanowej 39, donosi nam, że prócz imienia i nazwiska nie ma wspólnego z zasądzonym na krzyż na karę więzienia Janem Błotnym.

P. Teodor Golewa prosi nas o zaznaczenie, że wniosł od zasądzonego go wyroku, o którym pisaliśmy w nr. 66 naszego pisma, apelację. Wzmianka zaś o 5-letniej karze więzienia jest o tyle nieścisła, że p. Ch. nie był dotychczas w Polsce karany.

Nie Elita lecz Atlantic. Wydział Śledczy prostuje komunikat z dnia 7 bm. o okradzeniu p. Promińskiego Karola, ul. Ręczypospolitej 4, mianowicie po przeprowadzeniu dochodzeń okazało się, że Promińskiego okradziono nie w lokalu „Elita” lecz w „Atlantyku”. Promiński podczas doniesień o kradzieży sam nie wiedział, gdzie mu pieniądze skradziono. (z.)

Kradzieże i włamania. P. Starnio Kazimierz, ul. Piekary 9, dnia 12 bm. skradziono z mieszkania futro damskie, wart. 750 zł. — P. Stefanowiczowi Edmundowi, pom. gastr., ul. Kozia 23, skradziono z kieszeni 20 zł i świadectwa pracy. — Do kooperatywy firmy H Cegielski przy G. Wildzie włamano się i skradziono większą ilość towarów kolonialnych. Złodzieje rozbił także kasę, z której skradli 800 zł i czek na 500 zł. — Nieznani osobnicy włamali się do pokoju stróża nocnego p. Kubiśki przy ul. Zwierzynieckiej 18 i skradli 6 szmat, 2 kawałki mydła, zegar kontrolny, biały ręcznik, lampę stojącą elektryczną z przewodami i inne przedmioty, wart. 400 zł. — P. Lechowskiemu, właśc. firmy „Lech” na Zawadach skradziono z biura zegar, 2 torby skórzane, motylkę, łącznej wart. około 1200 zł. Sprawy wszczęły przy pomocy podróżnego kłusownika.

Czyja własność? W czasie trwania P. W. K. znaleziono w okolicy terenów P. W. K. złoty pierścienek z brylantem. Właściciel zechce się zgłosić w celu wyjaśnienia w wydziale śledczym, pokój 61. — W wydziale śledczym pokój 72 znajduje się męski zegarek double, nr. 50 z monogram H. W. (nieudatnie wrytym). Poszkodowany może się zgłosić po odbiór. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Włamanie do kancelaryj adwokatów. W dniu 11 bm. włamano się w Gnieźnie do kancelarii notariusza dr. Krystjana Jurka. Niewyślędzony narazie sprawca porozbił biurka i szuflady, zabierając 15 złotych. — Tego samego dnia włamano się również do kancelarii adwokata Stanisława Stasiaka w Gnieźnie, tu jednak włamywacz miał jeszcze mniej szczęścia, gdyż nie zdołał nic znaleźć. (k.)

Napad rabunkowy. W Bydgoszczy na ulicy napadnięto na kierowniczkę Dworu Szwajcarskiego, Pelagję Znaniewiczową. Niewyślędzeni narazie napastnicy usiłowali jej zabrać 500 zł. P. Znaniewiczówna stawiała bandytom zacięty opór, płosząc napastników głośnie wołaniem o pomoc. (k.)

Kłusownik postrzelił towarzysza. W Rososzycy w pow. ostrowskim w majątności p. Deutschmana niejaki Jan Kokot i Marcin Cichy udali się na kłusownictwo do bażaniarni wspomnianego majątku. Podczas strzału do bażanta Marcin Cichy postrzelił Jana Kokota w nogę. — Wymienieni przyznali się do kłusownictwa i do postrzelenia dwu bażantów. (k.)

Pożary w powiecie mogileńskim. W majątku państwowym w Kunowie w powiecie mogileńskim, dzierżawionym przez p. Józefa Gregera, spaliła się stodoła dominjalna ze zbożem i parowa młocarnia wartości około 50 tys. zł. Spalił się również dach nowej konstrukcji na budynku w pobliżu stodoły, wartości około 20 tys. zł. Nasuwają się podejrzenia, że ogień spowodował nieostrożny przechodzień lekkomyślnym poruczeniem niedopałka. — W majątności Gluchowie w tym samym powiecie spalił się w dniu 10 bm dom mieszkalny, zamieszkały przez 8 rodzin. Właścicielem majątności jest p. Alfred Jankowski. Straty oblicza się na około 40 tys. zł. Ogień został prawdopodobnie podłożony zbrodniczą ręką. (k.)

Ostrzeliwanie się świniokradów. W nocy na 11 bm niewyślędzeni złodzieje wtargnęli do chlewu robotnika Klemensa Ciborskiego w Gołaszynie w powiecie obornickim. Złoczyńcy, których było 4, skradli wiepra wartości około 300 zł, ubili go na miejscu i podzielił się mięsem poczem odjechali na rowerach. Włamywaczy zauważyli ludzie dominjalni i wszczęli za nimi pościg, jednak bezskuteczny, gdyż złodzieje zdołali zbiec, ostrzeliwując się gęsto z rewolwerów. (k.)

Za zbrodnie przeciwko obyczajom aresztowano 12 bm. w Toruniu Franciszka Litobarskiego, córkę jego 29-letnią Anastazję i jej syna 17-letniego Kurta. Aresztowanie nastąpiło na skutek doniesienia żony Litobarskiego Elżbiety a macychy Anastazji i Kurta Anastazja Litobarska pozostawała mianowicie od dłuższego czasu w niedozwolonym stosunku z własnym ojcem i bratem. Wszyscy troje przyznali się do winy i zostali osadzeni w areszcie. (wd.)

Z WIELKOPOLSKI

Trzemeszno. (Akademja morska w Wylatowie) Cicha zazwyczaj wioska Wylatowo uczcila uroczyste dziesiątą rocznicę odzyskania dostępu do morza. — Rano udaly się wszystkie towarzystwa z orkiestrą i sztandarami na mszę dziękczynną do miejscowego kościoła. Po nabożeństwie zebrał się wszyscy na rynku, gdzie ks. proboszcz zagal uroczystość, poczem po udatnym śpiewie i deklamacji wygłosił p. Jakubowski, student U. P. przemówienie o znaczeniu morza, wskazując na główne wytyczne polityki narodowej, której dewizą jest „Twarzą ku zachodowi i ku morzu”. Na zakończenie poświęcił kilka słów pamięci Ludwika Polewskiego i wniósł okrzyk na cześć Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego i generała Józefa Hallera, który rozentuzjarmowana w liczbie około 1000 osób zebrała publiczność trzykrotnie potwórzyła. Po wygłoszonej następnie deklamacji p. t. „Nasz Bałtyk” zamknął ks. proboszcz akademję i zaintonował hymn „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród” (sb.)

Zerków. (Rzadki jubileusz.) Pan Antoni Domagalski obchodził w dniu 26 ub. mies. 50-letni jubileusz pojęcia małżeńskiego oraz 50-lecie nieprzerwanej pracy jako organista w Zerkowie. Na cześć Jubilata urządzono wieczerek. (jk.)

Borek. (Z życia śpiewaków.) Dnia 2 bm. urządziło Kolo Śpiewackie przedstawienie amatorskie, na którym odegrano 3-aktową krotoczwilę Al. Fredry ze śpiewami St. Moniuszki. Pod kierownictwem dr. Chojnackiego wystawiono tę sztukę z pełnym powodzeniem, przy zapełnionej sali. Amatorzy wywiązały się ze swoich zadań bardzo dobrze. Wykonawcom tej sztuki należy się pełne uznanie za podjęty trud, a obywatelstwu podziękowanie za poparcie i tłumne przybycie na przedstawienie. Sztuka ta będzie powtórzona dnia 2 marca br wskutek czego spodziewać się można, że wszyscy ci, którzy na pierwsze przedstawienie przybyć nie mogli, tłumnie się zjawia, ażeby kilka chwil spędzić w naprawdę miłym i sympatycznym nastroju.

Hiszpanja

Kraj leżący na zachodnich krańcach Europy, posiada niemal że egzotyczne brzmienie dla uszu naszych. A jednak ta ojczyzna dumnych Hidalgów, bohaterów ksiąząt niezłomnych, broniących aż do ostatniej kropli krwi ojczyznę swą przed najeźdźcami i religij w długowiekowej walce z światem mahometańskich Arabów, ojczyzna św. Teresy hiszpańskiej, św. Ignacego z Loyoli, św. Franciszka Ksawerego i Cerwantesa posiada w dziejach swoich i charakterze narodowym dużo podobieństwa do nas Polaków, co tak pięknie wykazał nasz historyk Joachim Leleweł w swej „Paraleli między dziejami Hiszpanji i Polski”.

Wybitny publicysta warszawski, ks. W. Kneblewski, wróciwszy świeżo z swej podróży po Hiszpanji, pragnie się podzielić z społeczeństwem poznańskim swoimi wrażeniami z tego kraju i wygłosi referat na temat: „Religja i obyczaj w Hiszpanji” w piątek, dnia 14. bm. o godz. 8-jej wieczorem na sali Domu Królowej Jadwigi, przy Alejach Marcinkowskiego 1. I piętro.

Ceny miejsc wstępu na salę: Miejsce siedzące 1 zł, stojące 50 gr. Bilety można nabywać w biurze Związku Kobiet Pracujących, Aleje Marcinkowskiego 1 a w dzień wykładu na sali przy kasie. Spodziewamy się, że ciekawo ten wykład ilustrowany obrazami świetlnymi ściągnie liczne grono słuchaczy.

RADJO

Programy radiofoniczne

Piątek, dnia 14. lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zboż., towarowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godzina 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 słuchowisko dla młodzieży p. t. „Przerwana kolenda” — wedł noweli Piekarzyka (układ i reż. p. Wandy Trojanowskiej — w wyk. harcerzy i harcerki hufca poznańskiego); godz. 17.25 kursy elementarny jez. ang. (wykl. dr. Arend lektor U. P.); godz. 17.15 koncert popołudni. (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Historja literatury — czy nauka o literaturze” (wygl. prof. Tadeusz Grabowski); godzina 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 odczyt p. t. „Holandia współczesna” (wygl. dr. Marjan Jedlicki, doc. U. J.); godz. 20.15 koncert symfoniczny Ork. Filmarm. Warsz z udziałem Józefa Sziget (skrżypce) (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godzina 22.15 lekcyjta tańców (wykl. p. Stefan Wituszkowski); godz. 22.40 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Zw. Zaw. Automobilistów odbędzie planarne zebranie w dniu 14 bm. o godz. 20.30 w sali p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego.

Kolo Śpiewackie „Gęźba Poznań-Winiary. Zabawa karnawałowa odbędzie się dnia 15 bm. w restauracji parkowej p. Mülera w Solaczu. Początek o godz. 20.

Tow. Ogródków Działkowych im. Tadeusza Kościuszki. Zebranie planarne odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 18 w lokalu p. Kasprzaka przy ul. Kilińskiego.

Tow. Przemysłowe Poznań-Rataje. Zebranie zwyczajne odbędzie się w lokalu posiedzeń p. Przybeckiego w miejscu. w sobotę o godz. 20 dnia 15 bm. Na porządku obrad sprawa przystąpienia do Związku Towarzystw Przemysłowo-Rzemieślniczych.

Sekcja sceniczna Tow. św. Władysława Poznań-Wilda urządzi dnia 15 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Wronieckiej nr. 6 wieczerek taneczny. Wstęp za zaproszeniami, które nabyć można u koi Wojtyńniaka, G Wilda 93 II p.

Tow. Przemysłowców Wilda urządzi w sobotę, 15 bm. w salach „Boulevard”, plac Nowomiejski 5, swą doroczną zabawę karnawałową, na którą wszystkich życzliwych i sympatyków uprzejmie zaprasza.

Tow. Przemysłowe „Jedność” urządzi w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 20 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6. wieczerek familijny połączony z tańcami. Uprasza się wszystkich członków wraz z rodzinami o wzięcie udziału.

Polsko-Katolickie Tow. Głuchoniemych. Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 16 na sali p. Jarockiego.

Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 16 bm. o godz. 16 u p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8.

T. S. Liga, Poznań-Dębiec. W niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 11 roczne walne zebranie na sali p. Tritta w Dębcu.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Edmund Kaczmarekiewicz, Rue Magdebourg 11, Paris 16 Ant. 150 frs. — H. G. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla rodziny 15 zł. — Siostry Ronowiczówny, Gniewkowo, 10 zł. — Dobroniowa z prośbą o zdrowie dla córki 5 zł. — M. S. z prośbą o wysłuchanie 10 zł. — Personel firmy „Wuka” zamiast wieńca na trumnę śp. Michaliny

Kurczewskiej 50 zł. — R. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — P. S. z prośbą o zdrowie 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 689,10 zł i 150 franków.

Na chleb św. Antoniego: P. S. z prośbą o zdrowie 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 19 zł.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, we czwartek „Kryśka Leśniczanka”. W piątek, 14 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova”, z pp. Bojar-Przemieniecka, Fedyczkowska, Fontanówna, Kisiełewska, Drabikiem, Majem i in. W sobotę, 15 bm. po raz drugi „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar - Przemieniecka, dr. Roesslerówna, Karpackim (tytułowa), Perkowiczem, Romanowiczem i Urbanowiczem; kapelmistrz dyr. Wojciechowski. Premiera tej pięknej opery odbyła się przy wyprzedanej widowni.

W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”. Wieczorem stale wyprzedana „Hrabina Marica” z pp. Fontanówna, Grabowską, Bratkiewiczem, Rączkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński.

Z Teatru Polskiego. Dziś wielka komedja Szekspira „Kupiec wenecki”, którą tłumnie odwiedza ucząca się młodzież. Na dzisiejsze przedstawienie dyrekcja otrzymała masę uwag i w różnych zakładach naukowych zarówno miejscowych jak i z prowincji. W piątek i sobotę wraca na afisz arcykomiczna komedja Rączkowskiego „Nad polskim morzem”, którą publiczność przyjmuje gorąco. Oklaski rozbrzmiewają co chwila przy otwartej kurtynie, co dowodzi, że sztuka przypadła do smaku publiczności.

W niedzielę popołudniu po cenach znizowanych wypełniająca ciagle teatr do ostatnich miejsc, piękna bajka dla dzieci Walewskiego „Kopciuszek”. Wieczorem raz jeszcze „Kupiec wenecki” Szekspira.

Z Teatru Nowego. Dziś i dni następnych głośna sztuka mistrza sensacji i najpoczytniejszego autora doby obecnej — Edgara Wallace’a p. t. „Ten, który zmienił nazwisko”. Niezwykle ciekawa i emocjonująca akcja przykuwa uwagę widza od początku do końca sztuki a świetna gra całego zespołu z pp. Cieszkowską i Chmurkowskim na czele wywołuje niemiłkające oklaski przy otwartej kurtynie.

Przedstawienie dla dzieci. W niedzielę o godz. 15.30 przepiękna baśń dla dzieci p. t. „Dziecię szczęścia” (według Grimma) Wandy Trojanowskiej, urozmaicona muzyką i tańcami. Tańczyć będą kwiatki, karzelki i żabki.

Jutro, w piątek Recital Zygmunta Lisieckiego.

Znakomity pianista - wirtuoz prof. Zygmunt Lisiecki wystąpi jedyny raz w bieżącym sezonie z własnym recitalem — jutro, w piątek, dnia 14 lutego, wieczorem o godzinie 8 w sali Domu Ewangelickiego. Artysta dostatecznie znany ze swych występów na gruncie poznańskim, zaszkarbił sobie uznanie szerokiej sfer, uczynkiem, to też koncerty jego cieszą się zawsze wielkim powodzeniem. Oprócz utworów Raczmanowa, de Falla, Debussyego i Scriabina prof. Lisiecki wykona Haendla Arie con variationi E-dur, Bach-Busoni Toccate C-dur i Beethovena Sonate C-moll. Bilety w cenie 2 do 6 zł nabyć można w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w dzień koncertu od godziny 7 wieczorem przy kasie. zw 21 662

Teatr Wielki

DZIŚ — „Kryśka Leśniczanka” — operetka J. Jarno.

Piątek, 15. 2. „Casanova”, opera Rózyckiego

Sobota, 16. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.

Niedziela, 17. 2. po pol. „Pan Twardowski”, balet Rózyckiego.

Niedziela, 17. 2. wiecz. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Poniedziałek, 18. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.

Wtorek 19. 2. „Blanchefleur”, opera Kientzela.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Kupiec wenecki”.

Piątek 15. 2. „Nad polskim morzem”.

Sobota, 16. 2. „Nad polskim morzem”.

Niedziela, 17. 2. po pol. „Kopciuszek”.

Niedziela, 17. 2. wiecz. „Kupiec wenecki”.

Poniedziałek, 18. 2. „Kupiec wenecki”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ten, który zmienił nazwisko”.

Piątek, 15. 2. „Ten, który zmienił nazwisko”.

Sobota, 16. 2. „Ten, który zmienił nazwisko”.

Niedziela, 17. 2. o godz. 15.30 „Dziecię szczęścia”, baśń dla dzieci.

Niedziela, 17. 2. wiecz. „Ten, który zmienił nazwisko”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarkowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

„TĘCZA” ZORGANIZUJE ZEBRANIA DYSKUSYJNE

Ze sfer uniwersyteckich otrzymujemy następujące uwagi:

Przy redakcji tygodnika „Iskry” utworzył się w Warszawie żywy i ruchliwy klub, organizujący od dłuższego czasu zebrania dyskusyjne o partie o interesujące aktualne referaty. Zebrania klubu bardzo liczne i ożywione odbywają się w czwartki w redakcji „Iskier”. W jeden z czwartków styczniowych mówił prof. W. Antoniewicz o wrażeniach z pobytu w Kownie. Było to już 17-te z rzędu zebranie klubu od jesieni licząc.

Kiedyż się wreszcie Poznań zdobędzie na podobną instytucję? Czasby już był najwyższy! I ludzi nie brak i o tematy nie trudno. Tradycję zebrań u śp. rektora Święcickiego należy co prędzej wskrzesić, jeśli już nie w domu prywatnym jak tamte, to może na wzór owych zebrań w redakcji „Iskier”. Kilka odpowiednio dobranych osób dobrej woli odrazu mogło dać początek bardzo pożytecznej i bardzo pożądanej instytucji.

Z zadowoleniem możemy donieść, że życzenie powyższe wkrótce będzie zaspokojone. Jak się dowiadujemy, redakcja „Tęczy” już przed pewnym czasem postanowiła urządzić w swych apartamentach stałe periodyczne zebrania, na których będzie toczyła się dyskusja nad kwestiami aktualnymi z różnych dziedzin kultury — i zamiar swój urzeczywistni już w najbliższym czasie. Inicjatywę tę witamy gorąco, jako ważną i obiecującą niemałe rezultaty. Mamy nadzieję, że natrafi ona w naszych sferach inteligencji na grunt podatny, skoro czyni zadość potrzebie naprawdę powszechnie odczuwanej. Będzie to niemałą zasługą redakcji „Tęczy”, że przyczyni się w ten sposób do skupienia sił intelektualnych poznańskich przy wymianie myśli i poglądów.

NAUKA

Prof. Kleiner wobec badań poznańskich polonistów. Wiadomo, że znakomity polonista lwowski wykazał niedawno, że idea i symbolika widzenia ks. Piotra w „Dziadach” noszą niewątpliwie piętno martyńizmu. Rozwinął i ostatecznie ugruntował tę tezę dr. Kolbuszewski (rozwiązaniem kwestyj czterdzięci i czterech echemi martyńizmu zajął się też Latawiec. Pierwszy zwłaszcza wystąpił z twierdzeniem, że Saint Martin jest jedynym źródłem widzenia ks. Piotra. Kleiner modyfikuje ten pogląd, gdyż zdaniem jego, w dziejach myśli mistycznej łączą się i krzyżują rozmaite prądy. Wskazuje znów na Biblię i Kabałę, na które zwrócił Mickiewiczowi uwagę Oleszkiewicz. Broniąc swej interpretacji, że 44 oznacza Adam-Mesjasz, sądzi, że twierdzenie Kolbuszewskiego, w związku z tą interpretacją, nabiera pełnej wartości. Uwagi Kleinera są głębokie. Istnieje nadzieja, że oczekiwana praca Blütha o wpływie martyńizmu i bohemizmu na Mickiewicza przyniesie też owocne wyniki.

(T. Gr.)

Książka o Ameryce. Prof. Dybowski ukończył większych rozmiarów książkę o Ameryce, opartą na obserwacjach z niedawnej podróży. Książka znajduje się już w druku.

Z Polskiego Tow. Fizycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z referatem prof. dr. Loria pt. „Myśl przewodnia mechaniki Heisenberga”. (nl)

MUZYKA

Z Warszawskiej Filharmonji. Donoszą nam z Warszawy: We Filharmonji jako dyrygent wystąpił Jerzy Hoberg z Opery w Kopenhadze. Pod jego dyrekcją wykonała orkiestra Kuhlaua „Uwerturę uroczystą” piątą symfonię E. molla Henryka Glassa oraz akompaniament do skrzypcowego koncertu E. dur J. S. Bacha, który odegrał Robert Soetens. Ponadto razem z orkiestrą wykonał on znany skrzypcowy utwór Chaussona „Poème” (w. mj.)

Muzyka w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Bardzo czynny w tym roku Zw. Zawodowych Muzyków urządził szósty już tej zimy poranek symfoniczny. Solista i zarazem dyrygentem był sławny wiolonczelista wiedeński p. Rafał Lanes, który często odwiedza z koncertami Kraków a nawet krakowskie „Radjo”. Artysta ten odegrał z towarzyszeniem orkiestry jedyny koncert wiolonczelowy Józefa Haydna; koncert ten oddawna znajduje się w repertuarze najwybitniejszych wiolonczelistów. Ponadto orkiestra wykonała uwerturę Beethovena „Egmont” oraz piątą symfonię E. molla Dvorzaka („Z Nowego Świata”) zamiast zapowiadanej drugiej symfonji B. molla Borodina, gdyż nuty nie nadeszły na czas. (kr. mj.)

TEATR

Co grają w Wilnie? Piszą nam z Wilna: Gości u nas, jako reżyser, były dyrektor sceny krakowskiej dr. Zygmunt Nowakowski. Wystawił nasamprzód Goziego „Turandot” w opracowaniu Zagadłowicza i we własnej inscenizacji, która swego czasu w Krakowie zyskała niemały sukces. Obecnie przygotował „Kraawiaków i Górali” w stylizowanych dekoracjach i również według montażu, jaki nadał sztuce w Krakowie. Oba przedstawienia odbywają się w gmachu na Pohulance. Teatr w Lutni grał Somerseta Maughama egzotyczną „Grzesznicę z wyspy Pago-Pago” a teraz przygotowuje Lakatosa komedję „Mężczyzna i kobieta” w reżyserji p. R. Wasilewskiego z p. Makarczyk-Wasilewską w głównej roli. (tw)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Literatura wileńska na wycieczkach. Z Wilna piszą nam: Związek literatów nie ustaje w pracy, dążąc do nawiązania jak najściślejszego kontaktu z życiem kulturalnym innych miast kresowych. Ułożono program całego szeregu wycieczek propagandowych. W maju odbędzie się wycieczka do Pińska, gdzie p. Romer-Ochenkowska wygłosi dwa odczyty „O piśmiennictwie” i „Dziesięciolecie twórczości literackiej w Wilnie”. W czerwcu odbędzie się wycieczka do Grodna, już druga z rzędu, po bardzo udanej pierwszej — która pociągnęła za sobą rewizytę Grodnan. (lw)

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA A NASZE SPOŁECZEŃSTWO

Ze szczerą radością przychodzi od czasu do czasu notować dary, jakimi społeczeństwo nasze wzbogaca naszą Bibliotekę Uniwersytecką. Czuwa już nad nią, niejako z ramienia społeczeństwa, Towarzystwo Przyjaciół jej, lecz rozwija dopiero skrzydła — tymczasem zaś ofiarność rośnie i świadczy, że coraz więcej zaczynamy o Bibliotecę pamiętać.

Z najnowsze go spisu ofiarodawców trzeba oczywiście wyciągnąć nasamprzód Poznań, Wielkopolskę i Pomorze. Miasto Poznań dostarczyło niemało ofiarodawców — oto ich nazwiska: ks. Stefan Abt, dr. Ludwik Cwikliński, dr. Bolesław Erzepki, Ryszard Furuhejm, Irena Holewińska, dr. Józef Kostrzewski, dr. J. Koller, ks. dr. E. Majkowski, dr. Przemysław Maczewski, inż. Władysław Ostrowski, Władysław Piasecki, dr. Władysław Piasecki, dr. Władysław Smorski, inż. Stefan Studniarski, dr. Szablewski, dr. Wincentowicz, dr. Zygmunt Wojciechowski, dr. Wojtkowski, prof. Piotr Żukowski. Z Wielkopolski poza Poznaniem nadeszła dary pp.: inż. J. Pankalla z Ostrowa, dr. Ignacy Trepiński z Gniezna, p. Leon Zółtowski z Niechanowa, z Pomorza zaś p. drowa Janina Wybicka z Torunia.

Pamiętały o Bibliotecę i inne dzielnice. L w ó w reprezentują w spisie ofiarodawców pp. Józef Białynia Choledecki, dr. Jan Smereka, dr. Franciszek Smolka; Kraków w pp. dr. Ignacy Chrzanowski, dr. inż. Adam Rożański; Wilno p. W. Sajewicz; Warszawa w pp. dr. Jan Łazowski, dr. Adam Łysakowski, dr. Kazimierz Smoleński, Ksawery Świerkowski. Z Pińska nadeszła książka p. Stanisław Wołosowicz.

Wreszcie trzeba zapisać i zagranicę. Jeden ofiarodawca zgłosił się aż z Japonji, z Koyto, jest nim dr. Buntaro Adachi — jeden z Lucerny w Szwajcarii, dr. Bernard Brandstetter.

Osobno trzeba zapisać, że Fundusz Kultury Narodowej zasilił Bibliotekę polonistyką i slawistyką ze zbiorów śp. prof. dr. Łosia z Krakowa w liczbie około 800 tomów, a pomnożyły się też nasze zbiory częścią księgozbioru gimnazjum im. Marji Magdaleny w Poznaniu, dalsza zaś część przybędzie niebawem.

Nasza Książnica Uniwersytecka była, jak wiadomo, pomyślnie założona w celach germanizacyjnych i pod tym kątem ją kompletowano. Tem więcej powinno społeczeństwo o niej pamiętać i darami ją zasilać, aby mogła pełnić swoją misję kulturalną przez zapatrzenie obfite w rzeczy polskie i nauce polskiej potrzebne. Oby ten strumień darów popłynął jak najszerzej! Vivant sequentes!

Książki nadesłane

„Nauka Polska, jej potrzeby, organizacja i rozwój”. Tom XI. Warszawa 1929. Wyd. Kasy im. Mianowskiego.

KTO ZABIŁ I DLACZEGO?

Zbrodnia sprzed siedmiu wieków — Krwawy popielec w Rogoźnie — Zagon brandenburski na Wielkopolskę — Domniemani winowajcy jako oskarżyciele — Rola Zarębów — Czy chciano króla porwać? — „Król Piotr” zabity przez „Jakoba Kaszubę”? — Zona Przemysła i morderca — W interesie Czechów.

Kto zabił Przemysła II. w ten dzień lutowy roku 1296, w tę tragiczną środę popielcową, którą Przemysł święcił w Rogoźnie?

Nieraz próbowała historjografia nasza dociec tej krwawej zagadki. Przebieg mordu został przecież zapisany we współczesnym niemal wypadkom roczniku kapituły poznańskiej i tam obciążono winą margrabiów brandenburskich. Według tego przekazu, gdy Przemysł „święcił carnisprivium w Rogoźnie, Niemcy, wiedzeni nienawiścią z racji przybrania berla królewskiego przez króla, w szczególności margrabia Jan Długi, z innym Ottonem i z margrabią Janem, siostrzeńcem króla, wystali nielicznych uzbrojonych ludzi, ażeby ci króla chyłkiem porwali. Ludzie ci wszedli do grodu wczesnym rankiem w dzień popielca, schwytali króla zadawszy mu ciężkie rany; gdy im utrudniało sprawę to tak ciężkie uwięzienie, gdyż nie mogli go swobodnie uprowadzić do swojej ziemi, zadawszy jeszcze cięższe rany okrutnie go zabili”.

Tak mówił Rocznik poznański, ale są inne źródła. Do zabiegów około sprawdzenia mordu i jego winowajców przybywa obecnie nowe usiłowanie. Znany ze swych badań heraldyczno-genealogicznych dr. Karol Górski podejmuje tę próbę w ostatnim zeszyście (2) „Roczników historycznych”.

Uważał on, że w zasadzie mogły być wypadki tak się rozwinąć, jak to w roczniku kapituły zapisano. Ale tradycja lokalna powiada, że Przemysła wprowadzono wprawdzie w Rogoźno, ale zabito dopiero w Sierńkach. Czyli, że ludzie margrabiów, uwięziwszy go, uciekali do więzienia nie ku swojej ziemi, ku marchji, ale w kierunku wprost przeciwnym! A jest inna, jeszcze większa wątpliwość co do wiarygodności Rocznika kapituły poznańskiej. Oto spisywano go za biskupa Andrzeja, który pochodził z rodu Zarębów, a ten właśnie ród jest przez inne źródła posądzany o — dokonanie mordu...

Tak twierdzi Rocznik małopolski, spisany w połowie wieku XIV. w Krakowie przez Franciszkanów, a tem wiarygodniejszy, że z Franciszkanami pozostawała rodzina zamordowanego w bliższych stosunkach: siostra Przemysła była Franciszkanką we Wrocławiu. Inne źródła dodają jeszcze, że współwinnym zbrodni był także ród Nałęczów (Długoszy). Rody te nawet miały, według Długosza, podlegać nawet za karę pewnym ograniczeniom, które zniósł dopiero Kazimierz Wielki.

Jakież poszlaki, jeżeli nie podejrzania, ciężą na Zarębach według źródeł dokumentowych?

Jest ich trochę. W połowie przedostatniego dziesiątka XIII. wieku Zarembowie dopuścili się zdrady stanu, mianowicie jeden z nich wydał gród kaliski księciu wrocławskiemu Probusowi. Było to w r. 1284. Niemniej już w r. 1290 wracają Zarembowie do otoczenia Przemysła II. i obejmują wysokie urzędy świeckie i duchowne. Czy mieli przyczynę być wrogami Przemysła, jako stronnicy książąt śląskich? Dr. Górski przypuszcza, że tak. Oto przed rokiem 1288 dwaj książęta śląscy zawarli między sobą i z Przemysłem II. układ o sukcesję, który to układ zapewniał po śmierci Przemysła Wielkopolskę Henrykowi Głogowskiemu. A toli Przemysł — jak stwierdza nauka — układ ten zkołbił w r. 1293 zerwał.

Zatem Zarembowie mogli powziąć zamiar taki: uprowadzić Przemysła na Śląsk i tam wymusić na nim, aby zagwarantował z powrotem księciu głogowskiemu następstwo po sobie. Porywanie było wogóle metodą na Śląsku często stosowaną. Hipoteza jest bardzo prawdopodobna, ale źródła milczą o niej zupełnie, więc upada.

Nie pozostaje nic innego, jak wrócić do udziału margrabiów w mordzie, dopuszczając udział Zarębów i Nałęczów, tak jak to czyni Długosz. Stwierdza więc dr. Górski, że między Przemysłem a margrabiami istniały znaczne sprawy sporne. Margrabiowie usiłowali już raz w r. 1271 zająć Pomorze, lecz próba się nie udała. W r. 1289 podjęli przygotowania do nowej, mianowicie sprzymierzili się z księciem Rugij a w r. 1292 z biskupem kamiń-

skim. Ale tymczasem Przemysł wdał na Pomorzu, a ukoronowanie wzmocniło jego władzę i pozycję. Zatem mieli margrabiowie interes bezpośredni w tem, aby Przemysła usunąć.

Do wspomnianego wyżej przekazu w Roczniku poznańskim przybywa nowy, w zachodnio-pomorskim Roczniku kolbackim, gdzie nawet sposób dokonania mordu zostaje sprecyzowany szczegółowo. „Zabity został Piotr (sic) król polski przez rycerza margrabiów, niejakiemu Jakoba Kaszubę”. Wynikałoby stąd, że margrabiowie nie dokonali sami zagonu na Rogoźno, aby Przemysła uwięzić czy zabić, ale zamordował go za ich sprawą ktoś z otoczenia. Zagonu — podanego w roczniku poznańskim — inne źródła nie potwierdzają. Można więc przyjąć wiadomość rocznika kolbackiego, tem wiarygodniejszą, że współczesną.

Jak dostał się ów morderca do dwór Przemysła? Małgorzata druga żona Przemysła, otaczana przez rycerstwem brandenburskim, więc ona to mogła go wprowadzić. Może nawet sama uczestniczyła w zbrodni? Dr. Górski tego nie wyklucza. Margrabiowie sprawowali później opiekę nad uwięzioną po mordzie córką Przemysła, Reiczką. Tę opiekę można uważać za straż nad Reiczką jako zakładniczką, uwięzioną przez Małgorzatę.

Jest też możliwe, że w zbrodni maczał ręce i Wacław czeski. Prof. Tymieniecki już dawniej wskazywał na informującą o tem notatkę w katalogu biskupów krakowskich. Dr. Górski stwierdza, że koronacja Przemysła przekreślała plany, jakie co do Polski żywił był Wacław. Miał on więc interes w tem, aby Przemysła zgładzić. Faktem jest, że margrabiowie po zamordowaniu Przemysła nic więcej dla owdzięcia Pomorzem nie przedsięwzięli. Bezczyność ta tłumaczyłby się dała tem, że działali w pierwszej linji w interesie czeskim. Wszak później wydali za Wacława II, Reiczkę, córkę Przemysła II., co potwierdza powyższe mniemanie.

A Zarembowie i Nałęczowie? Autor uważa, iż udział ich jest zupełnie możliwy właśnie pod tym kątem widzenia. Zarembowie w okresie rządów czeskich bardzo gorliwie popierali Wacławów w Wielkopolsce. Wprawdzie — według wyżej wyprowadzonej, acz źródłami nieopartej hipotezy — Przemysł miał być uprowadzony za sprawą księcia głogowskiego, który chciał wymusić na nim przyrzeczenie następstwa, a Wacław również dążył do zawładnięcia Wielkopolską — lecz sprzeczność ta niczem kondukcje Zarębów nie przeszkadzała. Zarembowie byli w zasadniczej opozycji do Przemysła i to ich mogło łączyć z Głogowczykiem, a później Wacławem. Jedno drugiemu nie przeszkadzało.

Wynik tej niezmiernie cennej i interesującej rozprawy dałby się więc ująć tak, że tragedia rogozińska leżała w interesie Wacława czeskiego, a mordu dokonał człowiek margrabiów brandenburskich, wspomagany przez Zarębów, Nałęczów, a może i przez Małgorzatę.

Dr. Zygmunt Wojciechowski.
Poznań.

Pisma nadesłane

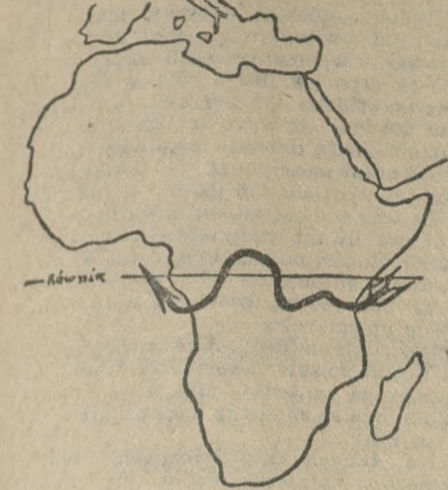
„Technika Graficzna”. Nr. 1. Treść: T. Wierczkiewicz: „Książka starożytna”. — Uczestnik: „Dziesięciolecie Pol. Tow. Graficznego”. — M. Nowicki: „Słów kilka o rotograwurze”. — A. M.: „Czyszczenie linotypu”. — I.: Style światowe i historia sztuki”. — Pisma nadesłane. — Rozmaitości. — Dział języka polskiego.

„Wileński Przegląd Prawniczy”. Nr. 1. Treść: Od Redakcji. — J. I. Parczewski: „Dziesięciolecie Pracy Sądu Apelacyjnego w Wilnie”. — Profesor dr. E. Waśkowski: „Źródła prawa rosyjskiego obowiązującego na Ziemiach Wschodnich”. — Prof. Bronisław Wróblewski: „Stosunek społeczeństwa do przestępców”. — W. D.: „Z zagadnień K. P. K.” — Orzecznictwo cywilne. — Czy istnieją majątki lenne na Ziemiach Wschodnich? — Z Sali Sądowej: O skonfiskowany klasztor. — Rozmowy z czytelnikami. — Kronika. — Z bibliografji.

„Polska Gazeta Introligatorska”. Nr. 1. Treść: Od Wydawnictwa. — „Złoty brzeg”. — H.: „Dornemann i Co.” — Z życia cehów i towarzyszt. — (z): „Skóra ludzka oprawa do książek”. — „Aktualne zadanie organizacyjne rzemiosła”. — Z jubileuszu 25-lecia małżeństwa. — Rozmaitości.

Z podróży naokoło świata

Jeżeli z t. zw. technicznych, estetycznych lub innych niesłusznych powodów Redakcja nie wyrzuci mego malowidła do kosza, znajdziecie Drodzy Czytelnicy w najbliższej okolicy słów niniejszych małą mapkę Afryki z wijącym się przez jej środek wysoce tajemniczym węzłem. Wąż ten wylazi, jak widać, z Oceanu Indyjskiego, zakręca coś w rodzaju znaku zapytania po lądzie, wpada do Atlantyku i, co łatwo chyba odgadnąć, reprezentuje linię naszej świeżo odbytej wycieczki na przełaj przez stepy i puszcze czarnego kontynentu.

Nasza marszruta na przełaj przez Afrykę podzwrotnikową.

„Uii” mogę odsapnąć w tej chwili, wycieczka była, lwy, krokodyły i hipopotamce zachowały się wobec osób naszych poprawnie, murzyni ze szczepu Niam-Niam nie zrobili z nas kotletów. Wszystko, Ciotunie kochane, poszło jak po maśle, pozostał tylko kłopot nielada posolić, popieprzyć i zgęścić cały ten gulasz afrykański, co w tym wypadku jest rzeczą stokroć trudniejszą, niż sama włóczęga przez krainę bogów, zwierząt, roślin i ludzi.

Od trzech kwadransy przeszło siedzę oto nad skrawkiem białego papieru, od trzech kwadransy patrzę, mówiąc między nami, jak głupi na linję odbytej przeprawy i dalibóg darmo zachodzę w głowę, od czego zacząć, na czym skończyć, co wogóle i co w szczególności madrego napisać.

— Jaktó- może mnie zagadnąć pierwszy lepszy profesor geografji — zaliż młodzieniec, który przeprawił się przez Afrykę szlakiem Stanleya, widział i słyszał tak mało, że brak mu tematu? Zaliż tam w Afryce Centralnej niema doprawdy już nic, co warte byłoby wzmianki?

— Owszem! Ale wręcz odwrotnie! — pospieszam odpowiedzieć na to. — Niestety nie brak materiału paraliżuje moje szlachetne zamysły, lecz katastroficzny jego nadmiar, który zasypał mnie znieca, jak zamieć śnieżna zasypuje przez noc samotną chałupę, że trudno potem drzwi otworzyć, łopatę odnaleźć i uporządkować jako tako zasy.

Zrobić z niczego coś — nie jest żadną sztuką; bylejaki kawiarniany literat to potrafi snadnie, — zrobić natomiast z czegoś nic, to znaczy z cennego tematu artykuł, w tem tkwi jakgdyby już „problem zniszczenia materji”, z którym i sam Einstein nie może się uporać! Cóż więc mam począć z tym fantem, ja, biedne pachole?

Może nie niszczać nic, napisać sześć artykułów o stepie, szesnaście o puszczy, siedem o murzynach, siedem o murzynkach, dziewięć o febrze, piętnaście o muchach Tse-Tse, bawolach dzikich,

Anglikach, Belgach i wzniosłej rozkoszy mordowania słoni? Mamże przez sześćdziesiąt numerów w porannem i wieczornem wydaniu, wytrwale a wiernie toczyć ten beznadziejny balast afrykański, kością słoniową w gardle stanąć Redakcji, i nad niewinną rzęsą abonentów znęcać się tak szpetnie?

Nie uczynię tego, bądźcie spokojni, Drodzy Czytelnicy! Nie uczynię, choćby z prostej obawy przed chwilą powrotu, kiedy to każdy miałby święte prawo wyrwać kostkę z poznańskiego bruku i na mej głowie odbić sobie swoją krzywdę!

Nigdy, przynigdy, proszę Państwa, jestem na to zbyt przezorny.

No dobrze! Mamże jednak te wszystkie Tanganiki, Konga, lwy, bawoły dzikie, wraz z mieszaniną murzynów, Belgów, Anglików, śpiączką i muchami Tse-Tse wrzucić do jednego kotła, mam to wszystko wygotować wspólnie, zaprzyżyć, odparować, zgęścić pod ciśnieniem w ekstrakt Liebiga i taki wywar niestrawny podać Czytelnikom jako jeden, jedyny lecz mocno zakalcowy artykuł?

— I tego uczynić nie mogę!
I przed tem wzdrygam się z odrazą!
— Cóż więc pozostaje?

Wybaczcie, Kochani Czytelnicy, że obiorę jedyną mądrą i rozsądną drogę wyjścia!

Prostu kończę oto jeszcze przed zaczęciem, stawiam wielką kropkę i nie piszę nic!

....Jako, że jestem jednak człowiekiem o niepospolitej uczciwości i nie chcę, by mi ktoś mógł zarzucić oszustwo, lub

W puszczy centralnej Afryki.

zgoła lekkomyślne nabieranie na kawał poważnych lektorów, ośmielam się w tem miejscu zaproponować wszystkim, którzy się zawiedli, pewien równoważnik, który im jako tako wynagrodzić winien wielką pustkę i wielkie bujanie, zawarte w liście niniejszym. Wszakże każdy, kto kupił gazetę ma święte prawo żądać za swoje pieniądze pewnych konkretnych wiadomości i może pałać słusznym a sprawiedliwym gniewem, gdy mu piszę bzdurstwa!

Dlatego posłuchajcie i zważcie u siebie, Drodzy Czytelnicy „Kurjera Poznańskiego”! Wszystko, czego tutaj z wyłuszczonej i niewyłuszczonej po-

Murzynka z Besako, Afryka centralna

wodów napisać nie mogłem, powiem Wam ustnie, osobiście i obszernie w pięknym wykładzie pod tytułem „Na przełaj przez Afrykę Podzwrotnikową”, który w marcu lub najdalej w kwietniu bieżącego roku odważy się zgłosić na jednej z drugo- lub trzeciorzędnych salek poznańskich.

Każdy przedłożony mi, wycięty z gazety artykuł niniejszy, lub jego nagłówek uważać będę przytem dobrowolnie a wspaniałomyślnie za dług mój wobec Czytelnika i prawo bezpłatnego wejścia dla jednej osoby dorosłej, dwóch uczniów szkolnych, lub półtora studenta, co wobec pobierania 50 groszy a może nawet całego złociska od reszty śmiertelników, będzie objawem wielkiego serca i przykładu godnej wielkoduszności.

Niechaj zatem każdy zawiedziony, a żądny wrażeń afrykańskich obywatel bierze nożyce do ręki, wycina, chowa do szafy i czeka, aż znajdzie wzmiankę w „Kurjerze”.

Dziś na salce św. Rocha (przyp. dla Redakcji: może też być na salce Dominikańskiej) wykład T. Perkitnego z łaskawym współudziałem 150 własnych przeźroczy na temat „Od morza do morza Na przełaj przez Afrykę Podzwrotnikową”.

Tymczasem... do zobaczenia!!!

Inż. Tadeusz Perkitny.

Najdawniejsi mieszkańcy okolic podbiegunowych

Według najnowszych badań najstarszymi mieszkańcami okolic podbiegunowych byli Szwedzi, którzy jeszcze w okresie brązowym dotarli do tych niegościnnych okolic górzystych i założyli w nich swe pierwotne siedziby, oddając się myślistwu, i rybołówstwu, a nawet uprawie jałowych kawałków gruntu. Dowodzą tego znalezione niedawno przedhistoryczne chaty, podobne do dzisiejszych chat Lapończyków, ale większe i solidniejsze. Chaty te ustawione były w liczbie około 10 dokoła dużego owalnego placu. W pobliżu tej osady znaleziono groby, a w nich broń przedhistoryczną i sprzęty domowe. Nawet w bezpośrednim sąsiedztwie najwyższego, pokrytego wiecznym śniegiem szczytu górskiego Knebekaise, znaleziono niedawno piękny miecz w rodzaju tych, jakich używali Wikingowie. Wszyscy znawcy godzą się na to, że ślady przedhistorycznych osiedli ludzkich, znajdujące w okolicach północnego koła podbiegunowego, pochodzą od szwedzkich osadników, którzy prawdopodobnie wymarli na dżumę w ciągu wieków średnich.

Fenomenalny noworodek

Manja rekordów w Stanach Zjed. objęła już nawet noworodki. Oto młode, od roku zaledwie żyjące ze sobą małżeństwo, Anna i Paweł Lombra z Nowego Jorku, ustanowili mimowoli rekord, jakim jest ich pierwszy synek, który przy urodzeniu ważył aż 9 kilo. Dla porównania wypada zaznaczyć, że przeciętnie noworodek płci męskiej waży zaledwie 3 kilo i 450 gramów, a nawet po roku osiąga zaledwie 8 i pół kg. wagi. Pupil zasłużonego małżeństwa waży więcej niż normalne dziecko jednoroczne.

SPORT

Ciężka atletyka

Do mistrzostw Europy, które odbędą się w czasie od 1. do 4. marca w Sztokholmie zgłosiło się dotychczas 14 państw, a każde wystawia jednego zawodnika w poszczególnych wagach. Udział we wszystkich wagach zgłoszyli: Anglja, Czechosłowacja, Finlandja, Danja, Lotwa, Norwe-

gja, Niemcy, Szwecja, Włochy i Węgry; Francja weźmie udział w trzech wagach a Belgja, Austrja i Litwa zgłosiły się tylko do jednej wagi.

Hokej na lodzie

Zapowiedziany na środę mecz decydujący o mistrzostwo okręgu poznańskiego pomiędzy „Wartą” i „AZS” nie odbył się z powodu miękkiego lodu.

Lekka atletyka

Petkiewicz wygrał w środę wieczorem (12. bm.) w Nowym Jorku bieg na przetrzeźni 1 mil. ang. (1609 m.) w czasie 4:28.8. W tym samym dniu Szwajcar Paul Martin odniósł zwycięstwo na dyst. 800y. (radio)

Narciarstwo

W Zakopanem odbył się bieg 50 km. o mistrzostwo Polski. Z 24 zgłoszonych zawodników na starcie stanęło 21, ukończyło 14. Warunki śnieżne były bardzo trudne, to też czasy uzyskane były bardzo słabe a czas pierwszego jest o jedną godzinę gorszy od uzyskanego w roku ubiegłym. Największą trudność przedstawiało podejście na Gubałówkę gdzie też wielu zawodników odpadło. W biegu wziął udział p. i. również jeden narciarz lotewski. Wynik biegu jest następujący: 1. Motyka Zdzisław (Wisła) 4 g. 41:28; 2. Kawa (AZS — Warsz.) 4 g. 57:19.5; 3. poza konkursem Polankowy (junior) (Sokół) 5 g. 05 w konkursie; Wł. Czech (Sokół) 5 g. 10:46; 4. Wilczyński (Sokół) 5 g. 13:55; 5. Pradziad (Wisła) 5 g. 15:45; 6. Andrzej Krzeptowski II (SNTT) 5 g. 17:45; Lotysz Bukas zajął dziesiąte miejsce w czasie 5 g. 38:28. Jako przedstawiciel Lwowa Witkowski z Czarnych przybył na 13 miejscu.

Pięściarstwo

W związku z sensacyjnym meczem Poznań — Monachjum, który odbędzie się w niedzielę o godz. 12 punktualnie w sali kina „Słońce” nasi zawodnicy trenują bardzo intensywnie i są faktycznie w doskonałej formie. POZB czuwając nad ich zaprawą zamówił specjalnego masażystę, z którego pięściarze korzystają już od pewnego czasu. Zainteresowanie meczem jest ogromne należy zatem poprosić się z kupieniem biletów (w fir. Camera) gdyż może ich niebawem zbraknąć.

„Gedanja” — „Olimpia” (Grudziądz) 12:4. Mecz ten odbył się w Gdańsku w sali stożni, wykazując, że „Gedanja” pod kierownictwem swego trenera robi ogromne postępy. Wyniki techniczne są następujące: w. musza: Jaskółkowski (G) pokonał o 5 kg. cięższego Golińskiego (O) w 2 kole przez techniczne k. o.; w. kogucia: doskonały Bianga (G) wygrał b. wysoko na pkt. z Kempą (O); w. piórkowa: Tyburski (O) zwyciężył Minka II (G) na pkt.; b. dobry Radtke (G) bije przez techniczne k. o. w 2 kole Lycka (O), a Blok (G) wygrywa na pkt. z Ostrowskim; w. średnia: Wizner (O) wygrał na pkt. z Minkiem I; w. półc.: Bindzius (G) pokonał Lubrańskiego (O) na punkty.

Pływanie

Roczne walne zebranie Oddz. Pływ. Tow. Sp. „Unja” odbył się dziś wieczorem o godz. 20 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

Wioślarstwo

Tow. Wioślarzy „Polonia” przypomina czynnym członkom o ćwiczeniach gimnastycznych, które odbywają się we wtorki i czwartki o godz. 19.30 w sali gimn. A. Mickiewicza przy ul. Marsz. Focha (naprzeciw kościoła łazarskiego).

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie Kl. Atl. Sp. „Spalla” odbyło się pod przewodnictwem p. Bogera. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorjum z pochwałą za owocną pracę w ciągu ub. kadencji. W skład nowego zarządu weszli pp.: prezes — K. Boger, wiceprezes — St. Maślak, sekretarz — M. Adrych, zast. sekr. — M. Łukasiewicz, skarbnik — Cz. Nowacki, naczelnik — L. Urbaniak, gosp. — J. Nowicki, radny — Machnicki, chorąży — Czujewicz, Łukasiewicz i Nowicki. Klub ten posiada na rok bież. mistrzostwo m. Poznania w zapasach. Ćwiczenia odbywają się w poniedziałki i czwartki o godz. 19 do 21 w I. Szkole Wyziałowej przy ul. Działyńskich.

Wioska murzyńska Kongolo.

Chodzież

posiada codzienne pismo

»Kresy Zachodnie«

Polecamy się wszystkim interesantom

Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nadprodukcja w Niemczech

Nawet przygodnemu czytelnikowi niemieckich pism gospodarczych podpadnie od razu niezwykle częste powtarzanie na łamach prasy ekonomicznej słów „normalizacja”, „standaryzacja”, „racjonalizacja”. Silny stopień zainteresowania Niemców dla hasła racjonalizacyjnych, nabytych od Amerykan, znajduje w ten sposób częsty swój wyraz.

Trudno dziwić się, że Niemcy okazali się najlepszymi uczniami amerykańskiej nauki o organizacji wytwórczości; nasi sąsiedzi zachodni nie byłoby potomkami Hegla i Nietzschego, gdyby nie mieli kultu dla wszystkiego, co wielkie, co „kolosalne”. Stąd właśnie Niemcy, w szerszym niż inne narody europejskie zakresie, przyswoili sobie amerykańskie metody pracy, które zawierają w sobie szematy organizacyjne dla przedsięwzięć wielkich, obliczonych na wielką skalę. Innym narodom starego kontynentu przypadło trudniej zastosowanie tych metod, tak niezgodnych z warunkami naszego bytowania, z charakterem naszej cywilizacji i rytmem życia naszego.

Już dawno temu, przed szeregiem miesięcy, reprodukowaliśmy na tem miejscu odosobnione zresztą, a niemniej poważne głosy kilku ekonomistów niemieckich wskazujących na fatalne skutki, jakie dla Rzeszy pociągnie ślepe, niedostosowane do tamtejszych warunków, kopywanie wzorów yankesowych. W głosach tych przebiegała nuta trwogi przed nadprodukcją, na którą często skazuje nieograniczone hołdowanie hasłom racjonalizacyjnym.

Znaleźli się szybko obrońcy racjonalizacji; z wywodów ich przenikała pewność, że wspomniane obawy są iluzoryczne, albowiem:

potrzeby ludzi, a nawet ziemi (nawozy sztuczne) są nieograniczone; rozwój produkcji wzbogaca i rozszerza kółła pracowników, co znów podnosi i rozszerza zdolność nabywczą społeczeństwa; różniczkowanie i wzrost ilościowy produktów mnoży obroty, tem więcej, że wynikająca stąd niższa cen ułatwia zaspakajanie potrzeb nowych, potencjalnych.

Tego zdania są najszersze kółła społeczeństwa niemieckiego; taki ruch przepaja tamtejsze życie gospodarcze. Objawy nadprodukcji, dające się zauważyć na każdym kroku, w każdej branży nie odbierają snu nikomu. Skłaniają jedynie rząd do coraz to silniejszego forsowania eksportu i przygotowywania dalszej akcji ekspansyjnej.

Oto drobny przykład, jak w praktyce objawia się zasada „frisch drauf los, ohne Ende!”

W obecnych swych fabrykach związków azotowych Rzesza wyprodukuje może 800 000 tonn azotu rocznie; potrzeby wewnętrzne nie przekraczają 450 000 t. Objaw nadprodukcji azotu jest powszechny w świecie; wiadomo, że w r. b. zdolność wytwórcza azotu równać się będzie połowie zapotrzebowania. Otóż, mimo iż sytuacja ta wszystkim jest znana, kopalnie reńsko-westfalskie przystąpiły do budowy nowych fabryk związków azotowych, dzięki którym zdolność wytwórcza Niemiec w tej dziedzinie wzrośnie do 1 miliona t. rocznie. Po co? naco?

Niemcy odpowiadają — i tutaj znajduje się sęk —, że dzięki niższej cen produktów racjonalnie wytworzonych, zdobędą sobie za granicami nowe rynki zbytu. Zwrómy im uwagę na słynną mapę reliefową sir Clive Morrison-Bella obrazującą wysokość barjer celnych, oddzielających od siebie poszczególne organizmy gospodarcze Europy. Wskażmy Niemcom, że w przewidywaniu ofensywy wysokość tych barjer celnych rośnie. Uprzytomnijmy im ilość bezrobotnych: 3 miliony w Stanach Zjednoczonych, półtora miliona w Anglii. Sami zaś przygotujmy się do ciężkich walk na wypadek wejścia w życie konwencji handlowej z Rzeszą, tym kotłem o coraz to wzrastającym ciśnieniu.

Krótkie informacje gospodarcze

— Węgierski bilans handlowy za rok 1929 został zamknięty nadwyżką importu nad eksportem w wysokości 22,8 milj. peng

— Liczba bezrobotn. w Wiedniu w drugiej połowie stycznia r. b. wzrosła o 6,740 osób i wynosi obecnie 97.838 osób.

Przeciw zbytniemu rozdrabnianiu gospodarstw rolnych

Ministerjum reform rolnych opracowało projekt ustawy o ograniczeniu nadmiernego podziału gruntów. Ustawa ta ma zaradzić złym skutkom podziału gospodarstw rolnych, gdyż w przeciwnym razie wszelkie wysiłki ministerjum reform rolnych około utrzymania zdrowej struktury własności gruntów, jak prace nad scaleniem, parcelacją, likwidacją służebności meljoracyjami i innymi pracami regulacyjnymi zupełnie pójdą na marne. czego dowodem są obserwowane obecnie przemiany w zakresie własności wiejskiej. I tutaj na jaw wychodzą wszystkie te obawy, które przytaczane były przez przeciwników wprowadzonej u nas reformy rolnej, mianowicie: upelnorolnienie drobnych posiadaczy rolnych będzie tylko przejściowe do dalszej proletaryzacji rolnictwa, wobec czego lepiej nie rozdrabniać większej własności, zachowując ją ze względu na produktywność warsztatu rolnego.

Ponieważ jednakowoż reforma rolna jest realizowana, przeto ujawnim jej skutkiem w postaci nadmiernego podziału gruntów zaradzić ma prawne wprowadzenie niepodzielności gospodarstw rolnych w granicach od 4 do 6 ha, obszaru w zależności od okręgu ekonomicznego kraju. Do tego zasadniczego przepisu mają być dostosowane przepisy spadkowe oraz uregulowane zasady pomocy finansowej właścicielom gospodarstw przy regulowaniu spraw spadkowych.

Projekt ustawy przewiduje rygor, że jeżeli drogą spadkobrania ma nastąpić podział gospodarstwa, co spowodowałoby powstanie choćby jednego gospodarstwa niezwyotnego (poniżej 4 do 6 ha), spadek przymusowo obejmuje jeden tylko ze współspadkobierców, którym zostaje ten, kogo wybierają spadkobiercy dobrowolnie, lub w braku zgody, decyduje w tym względzie sąd, biorąc pod uwagę miejscowe zwyczaje, względnie osobiste kwalifikacje spadkobierców. Ważny jest w tym wypadku problem oszacowania gospodarstwa, co ustawa załatwia w ten sposób, że szacunku dokonywuje się podług wartości dochodowej, po potrąceniu ciężarów i wierzytelności. Wartość zaś dochodową ustala sąd powiatowy po wysłuchaniu opinii dwóch zaprzysiężonych biegłych. W razie niemożności określenia dochodu sąd ustala wartość gospodarstwa, biorąc za podstawę 3/4 ceny sprzedażnej gruntów w danej okolicy w ciągu ostatnich dwóch lat. Tak samo sąd ustala wysokość spłat, należnych współspadkobiercom.

Uzyskana cecha niepodzielności gospodarstwa, odpowiednio ujawniona w hipotecznych księgach nieruchomości, ogranicza prawo zbywania gospodarstwa przez współspadkobiercę w ciągu 10 lat. Potem jeżeli zamierza to uczynić, winien zawiadomić swych współspadkobierców, udzielając im 30-dniowego terminu do oświadczenia, czy nie zechcą skorzystać z prawa pierwokupu.

Punkt ciężkości zrealizowania zagadnienia niepodzielności gospodarstw wiejskich leży w zakresie dania możliwości finansowych głównemu spadkobiercy przy spłaceniu współspadkobierców. Tutaj przewiduje się rządową pomoc kredytową, której warunki i zakres ustalać może rada ministrów. Przy udzielaniu jednak pomocy kredytowej ważną kwestją jest zabezpieczenie spłaty pożyczki w wypadku śmierci pożyczającego. I otóż cały ten problem ustawa rozwiązuje w ten sposób, że udzielanie pożyczek uzależnia od ubezpieczenia na życie pożyczającego.

Zastosowanie ubezpieczenia na życie do problemu uregulowania sprawy niepodzielności gruntów jest ciekawą innowacją, która bądź co bądź prowadzi do celu, o ile będzie umiejętnie przeprowadzona. Sprawa ta została szczegółowo na zlecenie ministerjum reform rolnych opracowana przez p. Aleksandra Weryhę, naczelnika wydziału matematycznego w Państwowym Urzędzie Kontroli Ubezpieczeń. Zastosowanie ubezpieczeń na życie w myśl wywodów p. Weryhy ma iść w dwóch kierunkach: 1) jako ubezpieczenie kredytu długoterminowego, którego udzielenie spadkobiercom dla uregulowania współspadkobierców uzależnione byłoby od zawarcia ubezpieczenia na życie w celu odciążenia go-

spodarstwa niepodzielnego od długu na wypadek śmierci właściciela; 2) w postaci dobrowolnych lub przymusowych ubezpieczeń na wypadek śmierci, aby spadkobierca główny po śmierci właściciela gospodarstwa niepodzielnego łatwo mógł przy pomocy uzyskanego z ubezpieczenia kapitału uregulować spłatę innych współspadkobierców.

Rozpatrując po kolei każdy z dwóch sposobów ubezpieczenia pod względem techniczno-matematycznym, p. Weryha dochodzi do wniosku, że w chwili obecnej najdogodniejszym sposobem byłoby łączenie ubezpieczeń z kredytem długoterminowym, a to z tego względu, że ubezpieczenia tego rodzaju jako przymusowe są łatwiejsze do zorganizowania na podstawie współpracy między instytucją ubezpieczeniową i kredytową, wtedy gdy ubezpieczenia zwykłe na wypadek śmierci narazie winny być dobrowolne, a przymus możnaby zastosować dopiero wtedy, gdy uda się zebrać materiały statystyczne, dotyczące gospodarstw rolnych i ich właścicieli i na których podstawie możnaby opracować racjonalną składkę, różniczkującą się tylko w zależności od wartości gospodarstwa.

Wywody te są słuszne, gdyż wprowadzenie całkowitego przymusu w dziedzinie regulowania stosunków społeczno-gospodarczych winno być wogóle nader ostrożne, a tembardziej jest to wskazane przy regulowaniu takiej sprawy, jak ochrona własności rolnej, który to problem nie jest jeszcze należycie zgłębiony i w praktyce zanalizowany. Wystarczy na początek wprowadzenie przymusu ubezpieczeń przy korzystaniu z pomocy kredytowej, będzie to pewnego rodzaju propaganda ubezpieczeń na życie wśród ludności wiejskiej, która, być może, widząc dodatnie skutki ubezpieczenia dla regulowania spraw majątkowych, zacznie je stosować dobrowolnie.

Rozwój idei dobrowolnego ubezpieczenia się należałoby odpowiednio poza tem spopularyzować przy pomocy specjalnej propagandy drogą wydawniczą oraz żywego słowa. Stać się to jednak może na wielką skalę dopiero wtedy, gdy rząd do tego rodzaju akcji zachęci zechce obok swej własnej instytucji ubezpieczeniowej, tj. P. K. O., również instytucje prywatne, dopuszczając je do udziału w ubezpieczeniach przymusowych, związanych z udzielaniem kredytu na cele regulowania spraw spadkowych.

St. Cz.

Z zebrania hurtowników kolonialnych

W środę dnia 12 bm. odbyło się w Domu Kupiectwa Polskiego ogólne zebranie branży hurtowników kolonialnych. Obrady zajął p. Namysł. Po załatwieniu spraw formalnych przystąpiono do porządku obrad. Szerszą dyskusję wywołała kwestja zrationalizowania stosunku hurtowników do fabryk. W rezultacie wybrano komisję, w skład której weszli pp.: Namysł, Brodniewicz, Cygański, Brykczyński, Rajmańcikowski, Szczepański i Barylkowski.

W dalszym ciągu omawiano stosunek do poczynił importowo-eksportowych. Niezależnie od porządku obrad szerszą dyskusję wywołała sprawa traktatu handlowego z Niemcami, który w razie wejścia w życie da hurtownikom niemieckim ogromne korzyści. Niemiecka branża hurtowników jest bardzo silna. Kupcy ci będą mieli równe prawa a żadnego obowiązku. Dzięki kredytom i tym udogodnieniom będą mogli oni śmiało prowadzić walkę z kupiectwem polskim, przeciążonym nadmiernymi podatkami. W chwili wejścia w życie układu handlowego z Niemcami kupcy zachodni ze wszystkich branż ruszą na podbój handlu polskiego. Kupiectwo nasze winno o tem zawsze pamiętać, organizować się a w razie, gdy zajdzie tego potrzeba, podnieść jednomyślny protest.

Po załatwieniu spraw ściśle organizacyjnych obrady zamknięto. (tr)

Z rynków nabiału

Ubiegły tydzień sprawozdawczy (5. 2. do 11. 2. 30). odznaczył się dalszą haussą na rynkach podaży w szczególności w Kopenhadze, która podwyższyła notowania 6. bm. na kr. 298 (plus kr. 9.) per 100 kg. względnie na sh. 173 (plus sh. 6) per cwt fob. Inne kraje eksportowe podwyższyły swe żądania mniej więcej w uzależnieniu od popytu.

Rynek niemiecki nie mógł pozostać obojętny i w dniu 6. bm. podwyższył notowania o mk. 3. per 50 kg. na rmk 158 per 50 kg. franco stacja odbiorcza za I gatunek, rmk. 143 za II gatunek, rmk. 127 za III gatunek, przy stałej tendencji. W szczególności zadecydował o wyższym braku wyborowych gatunków, które zastąpić należało masłem duńskim.

Polskie masło, które w dalszym ciągu nadchodzi w zmniejszonych ilościach, używało mało zażądających ceny, które przeważnie nie przekraczają cen za pierwszy gatunek franco stacja odbiorcza (mk. 158). Ogólna sytuacja rynekowa w Niemczech jest dla eksporterów chwilowo jeszcze mało ciekawa.

Rynek angielski nabywał masło duńskie i holenderskie o 2 — 4 sh. drożej, gdyż notowanie wynosiło sh. 176 do 178 per cwt loco Londyn (sh. 194 do 196 w roku 1929) oraz sh. 186 do 188 per cwt. loco Londyn (sh. 204 do 208 w roku 1929). Natomiast masło polskie doznało ponownej niżki o 2 sh. i notowane było sh. 140 do 144 per cwt loco Londyn (sh. 176 do 180 w roku 1929).

Ze względu na stosunkowo niskie ceny rynkowe uwaga nabywców kieruje się w szczególności na masło duńskie, które notowane jest obecnie w Kopenhadze o 32 kr. per. 100 kg. niżej niż w równym okresie ubiegł. roku.

Poslednie gatunki, a więc w szczególności masło polskie jako towar niestandardowy są zaniedbywane, gdyż zapasy w chłodniach są znacznie większe niż w ubiegłym roku.

Na innych zagranicznych rynkach wzmożone zainteresowanie dla wyborowych gatunków polskiego masła niesolonego. Towar znajduje zbyt po nierzwyjątkowo korzystnych cenach. Rynek krajowy lekko ożywiony. — (Informacje Zw. Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Podstawowe ceny monopolowe za spirytus. W N-rze 4 Dz. U. M. S. z dnia 4 lutego rb. ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1930 r., ustalające podstawową cenę monopolową za spirytus, który będzie dostarczony Dyrekcji Państwowego Monopoliu Spirytusowego w kampanji 1929/30. Zgodnie z tem rozporządzeniem podstawową cenę monopolową za 1 hl. 100 proc. spirytusu surowego, który w kampanji 1929/30 będzie odpędzony i dostarczony na kontyngent zakupu P. M. S. przez gorzelnie rolnicze loco wagon najbliższej od gorzelni czynnej towarowej stacji kolejowej, względnie loco stacji najbliższej przystani ustala się w wysokości następującej: dla województwa warszawskiego — 83,53 zł, łódzkiego — 90,10, kieleckiego — 86,18, lubelskiego — 85,63, białostockiego — 85,91, wileńskiego — 94,39, nowogrodzkiego — 86,38, poleskiego — 86,35, wołyńskiego — 82,40, poznańskiego — 85,41, pomorskiego — 87,38, krakowskiego — 96,73, lwowskiego — 85,11, stanisławowskiego — 84,16, tarnopolskiego — 81,55, śląskiego — 100,20. Monopolową cenę nabycia spirytusu surowego z gorzelni przemysłowych ustala się w wysokości następującej: za spirytus kontyngentowy z produkcji gorzelni przemysłowych — 72 zł 36 gr za 1 hl. 100%. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(k) Przedłużenie kartelu cementowego. We Lwowie zostały zakończone pertraktacje między fabrykami portland-cementu, które trwały przeszło 5 tygodni. Na podstawie umowy zawartej między fabrykami przedłużono kartel cementowy na dalsze 6 lat, t. j. do r. 1936. Ponadto uwzględniono szereg zagadnień wewnętrznych, jak sprawa inwestycji, polityki kartelu do fabryk stojących poza nim, oraz polityki kupieckiej przez utrzymanie kupców hurtowych i detalicznych.

(k) Podwyżka plac na G. Śląsku. Na ostatnim posiedzeniu komisja pojednawcza i arbitrażowa zajmowała się sprawą regulacji plac dla urzędników, zatrudnionych w ciężkim przemyśle gorniczo-hutniczym. Komisja wydała orzeczenie mocą którego podwyższa się wszystkie pobory urzędnicze o 5 proc. Orzeczenie to ważne jest do 1 kwietnia 1930 r.

Z ZAGRANICY

(z) Sytuacja na niemieckim Górnym Śląsku. W niemiecko-śląskim przemyśle metalurgicznym daje się odczuć głęboką depresję, która spowodowała poważne ograniczenie produkcji. Zjednoczone Huty Górnośl. (V. O. H.) były zmuszone zamknąć swoją największą stalownię w Gliwicach, zaś walcownie pracują 2 tygodnie w miesiącu. Produkcja surowego żelaza zmalała w porównaniu z analogicznym okresem roku ub. o 27 proc., zaś produkcja półfabrykatów o przeszło 25 proc. Zamknięcia na okres wiosenny wpływają bardzo powoli i w zupełnie niewystarczającym stopniu, szczególnie zaś, jeśli chodzi o fabryki maszyn i zakłady elektrotechniczne. Niemiecka prasa podkreśla że położenie na polskim Śląsku jest daleko kłopotliwsze. Zaznaczyć należy, że syndykatowi polskich hut żelaznych udało się ostatnio sprolongować umowy kredytowe o pół roku. Umowy takie były podpisane z B. G. K., bankiem Franco Polonais, szwajcarskim bankiem związkowym i Schlesische Kredit-Anstalt. (j)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Fr. St.** Równowartość 16 000 mkn z stycznia 1920 r. wynosi 1 760 zł. Waloryzacja hipotek zwykłych 15 proc., a więc należność w tym stosunku przeliczona wynosi z odsetkami do końca 1924 r. (po 5%) 316,80 zł, do czego dochodzą następne zaległe odsetki. (K.)
 — **P. Ruhr.** Równowartość należności 360 zł. — Podatek od lokali obowiązuje i w tym wypadku. (K.)
 — **E. H., Poznań.** Radzimy zapytać się w Zw. Dentystów — J. S. Koch, ulica 27-go Grudnia. (K.)
 — **P. Kujawski.** Radzimy zwrócić się do Zw. Inwalidów Woj., Poznań, ul. Fredry 7. (K.)
 — **Dla Abonenta na Kresach Wsch.** Zaręczenie w miejsce przysięgi powinno brzmieć: Ja niżej podpisany... zamieszkały w... z zawodu... świadom skutków karnych fałszywego zaręczenia w miejsce przysięgi, zarczam niniejszem w miejsce przysięgi co następuje: Książka oszczędnościowa... zaginęła mi mniej więcej w czasie... (lub też w sposób...) i od tego czasu nie mam wiadomości, gdzie się znajduje, ani też mimo starań wiadomości tej uzyskać nie mogłem, co stwierdzam według najlepszej wiedzy i sumienia. (Własnoręczny podpis). (a K.)
 — **Poznań 1922.** Należą się odsetki za ostatnie 4 lata, dawniejsze przepadają jako przedawnione. Jeżeli to hipoteka przed-

wojenna, cała należność z zaległymi odsetkami do końca 1924 r., przeliczona na 15 proc., wynosi 1 959,40 zł. Zaległe nieprzedawnione odsetki od tej sumy wynoszą 352,70 zł. Wierzyciel prawdopodobnie przelicza należność na 18% proc., na podstawie charakteru wierzytelności jako zapisu; żądane odsetki (za lata 1925-6—1929) odpowiadają kapitałowi przeliczonemu na 2 450 zł. (K.)
 — **J. N.** Nie potrzeba wykupna świadecwa przemysłowego. (K.)
 — **Ruben.** Jeżeli meble mimo ugody zajęto, ma Pani prawo wnieść tak zwaną skargę przeciwegzekucyjną, z tem, że

egzekucja jest niedopuszczalna, gdyż po wyroku, na podstawie którego wykonywana egzekucję przysła do skutku między Panią a wierzycielem ugoda. Poza tem o całą pretensję ma Pani przeciw mężowi prawo skargi, ewentualnie nawet o odškodowanie. Jeżeliby wina niewstrzymania na czas egzekucji spotykała sąd, co jest bardzo trudne do udowodnienia a ponadto wielce nieprawdopodobne, to ostatecznie miałyby Pani także roszczenie odškodawcze do skarbu państwa. Radzimy adwokata. Jeżeli nie ma Pani pieniędzy, należy wnieść o prawo ubogich. Sąd przydzieli wtedy Pani adwokata, całe postępowanie nie kosztuje ani grosza. (a K.)

APTEKA

do sprzedania

W b. Kongresówce. Miasto 2 g. od Warszawy-koleja. Firma przeszło 60 lat w jednych rękach. Obrót około 7 tysięcy miesięcznie. Szczegóły tylko dla chrześcijan.

Warszawa, Krucza 14-7, Lubcz.

nw 8840

Orzeźwiająca 90% woda kolońska niezbędna na balu, w podróży i po zawodach sportowych.

Tw 1024

SŁOWNIK ILUSTROWANY JĘZYKA POLSKIEGO

M. ARCTA

ostatnie wydanie przejrzane i poprawione pod kierownictwem prof. Szobera zawiera 75.000 dokładnie, a zwięźle objaśnionych wyrazów i zwrotów oraz 4.300 ilustracji. Szczegóły w prospectach.

Słownik wyszedł obecnie w 2-ch tomach oprawnych w płótno lub półskórek. Cena zł. 72.— i zł. 85.—. Do nabycia we wszystkich księgarniach.

M. ARCT

WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 35

nw 8157

Dnia 13. 2. 1930, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, nasz najukochańszy i nigdy niezapomniany syn, brat, szwagier i wujek, s. p.

Adam Hejnowicz

przeżywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16. 2., o godz. 15, z domu żałoby przy ulicy Przechnicy 1.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Poznań, 13. 2. 1930.

zw 21 736

W środę, 12 lutego 1930 r., o godz. 12, zasnął nieoczekiwanie w Bogu, nasz drogi ojciec, brat, wuj, szwagier i dziadek, s. p.

Fryderyk Gerhardt

mistrz kowalski

w 61 roku życia.

W ciężkim smutku pogrążone dzieci.

zw 21 748

Poznań — Dębiec, Haynau (N/S).

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w sobotę, 15 b. m., o godz. 4 po południu, z kostnicy cmentarnej św. Mateusza na Wildzie.

W sobotę, dnia 15 b. m., w pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego nieodżałowanego męża i drogiego ojca, s. p.

Stanisława Sempinskiego

odprawi się za spokój Jego duszy

msza św. żałobna

w kościele Bożego Ciała, o godz. 7 i św. Marcina, o godz. 9, o czym zawiadamia

zw 21 737

żona z córkami.

Za wyrażone współczucie, liczne wieńce i udział w pogrzebie mego najdroższego męża, naszego najlepszego ojca, s. p.

Władysława Ziętaka

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, Przyjaciółom, pp. Aptekarzom Związku Farmaceutycznego i pow. Grodzkiego, Firmom „Barcikowski” i „Uko”, Obywatelstwu miasta i okolicy oraz miejscowemu Tow. „Harmonja” za piękny śpiew, najszersze

podziękowanie.

zw 21 734

Żona, córka, zięć i rodzina.

Grodzisk, Poznań.

Wykwintny magazyn artykułów męskich w Poznaniu potrzebuje zaraz lub od 1 marca, dzielnego

ekspedjenta dekoratora

Zgłoszenia z podaniem warunków, fotografią i odpisami świadectw do biura ogłoszeń „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 7,74 Pw 9295-7,74

ś. p.

z Dutkiewiczów

Amelja Gościcka

żona lekarza

zasnęła w Bogu w Poznaniu dn. 10 lutego 1930 r. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w Warszawie w kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach dn. 15 lutego o godz. 11 rano, po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz miejscowy do grobu rodzinnego, o czym zawiadamiają

zw 21 738

pogrążeni w głębokim smutku
mąż, syn, siostra i rodzina.

+

Dnia 13 lutego 1930 r. rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach namaszczony Olejami św., przeżywszy lat 85, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec brat, szwagier, teść i dziadek, s. p.

Dyonizy Lewandowicz

Eksportacja zwłok z domu żałoby w niedzielę, dnia 16 b. m. o godz. 3,30 po poł. Nabożeństwo żałobne nazajutrz o godz. 7 w kościele Farnym.

dw 4181

W nieutulonym żalu pogrążona rodzina.

Strzeżno, Poznań, Szarlej G. Śl., dnia 13 lutego 1930.

+

Prezydjum Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu w głębokim żalu donosi, że dnia 10 lutego r. b., rozstał się z tym światem, s. p.

Norbert Fawłowski

radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w Berlinie w dniu 13 lutego r. b. Przez śmierć s. p. radcy Fawłowskiego, który należał do wybitniejszych członków naszej instytucji, ponosi życie gospodarcze dotkliwą stratę.

dw 4176

Kilku młodych ludzi

piszących biegle na maszynie oraz znających dobrze stenografię, znajdzie dobrą posadę. Wymagana jest znajomość języka niemieckiego. Szczegółowe oferty w obydwóch językach należy skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 719

Poszukujemy zaraz wzgl. od 1 marca r. b.

młodszej księżkowej.

Pisemne zgłoszenia przyjmuje po południu, od godziny 5 — 6-tej firma

zw 21741

„DENTAL”, Szrama i Kapczyński, ul. Skarbowa 11.

OSTRZEŻENIE: Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie zadać oryginalnych proszków z „Kogutkiem” Gaseckiego. Zwracajcie uwagę i odrzućcie uprzywilejowane polecane naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu. nw 7987

ALFA, Szkołna 10, nar. Jaskółczej poleca na Bale

Kwiaty do sukien
Maski

nw 7994

Roks-gazowy

w partjach całowagonowych oferuje

C. Pałkowski, Srem (Wlkp.)

Tel. 30. Skróty teleg. Cepa.

Pw 9207-6.48

APTEKA

poszukuje pożyczki

4 tys. zł

na absol. pewne gwarancje i dobre procenty. Agenci wykuczeni. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21731

Uwaga! Zastępcy losowi

Staly dochód jest wam panie i panowie zapewniony, przy sprzyjających warunkach państwowych na raty, zdolne panie i panowie mogą osiągnąć 1 000—2 000 złotych miesięcznie, przez uciążliwą, energiczną pracę. Osoby lub piśmienne zgłoszenia Generalny Zastępca Ludowego Banku Sp. Poznań, Podgórna 7, I. piętro, lewo. zw 21 740

Nie zwlekać z zakupem!

W sobotę, dnia 15 lutego kończy się
Sprzedaż inwenturowa

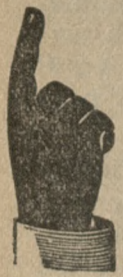
Olbrzymia zniżka cen

Wszelkie towary są w dobrym wykonaniu i modnych fasonach

LUDWIK KRUK

Największy skład obuwia Pw 9321/2-7,116/7

Telefon 33-51 Stary Rynek 9 Telefon 33-51

Radością życia jest

Ichtimentol usuwa bowiem wszelkie bóle mięśniowe, posturalne, lamania, gościec, bóle reumatyczne szybko i pewnie. Wszędzie do nabycia.

Wyrób i skład wysyłkowy Pw 9102-72,31
Laboratorium chemiczne aptekarza

Mra Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.

Restaurację - Kawiarnię

w Poznaniu, St. Rynek, z pełną koncesją i przyległym mieszkaniem, sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod rw 8670

BIURO SPRZEDAŻY KONCERNU NAFTOWEGO

poszukuje do natychmiastowego wstąpienia

AKWIZYTORA

na miasto Poznań.

Tylko osoby mogące udowodnić dotychczasową owocną pracę w branży, zechcą złożyć ofertę z życiorysem oraz odpisami świadectw i referencjami do biura ogłoszeń „PAR” Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 7,109 Pw 9316-7,109

Dobrego znawcy

gry w szachy
gry w karty

(Whist, Preferans, Bridge etc.)

poszukujemy jako współpracownika redakcyjnego. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw. 21746

Potrzebna od 1 maja 1930 r.

dzielną ksiązkowa

i równocześnie ekspedjentka do oddziału towarów krótkich, która byłaby w stanie dysponować. Reflektuje się tylko na sily pierwszorzędne. Reflektantki zechcą nadesłać oferty z odpisem świadectw, fotogr. i podaniem żąd. pensji do Fy JULJUSZ SCHREIBER, CHOJNICE, RYNEK 17 nw 8838

1920 — 1930

BŁAWAT
POLSKI

T. A.

SPRZEDAŻ
JUBILEUSZOWA

POZNAŃ — STARY RYNEK 87/8, KRAMARSKA 13/4

Pw 9828-7 119

Fabryka maszyn w Poznaniu poszukuje

magazyniera żelaźniaka

obezanego z drobnymi artykułami. Posada dla emeryta. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 7,112 Pw 9117-7,112

Mamy do sprzedania

parową maszynę 4 konną, prasę do drenów, drzwi żelazne 2 częściowe, tarcze rozmaitej wielkości ślimaki, 2 wentylatory do mlyna, kranjankę do buraków, ziemniaków i t. p., 2 strugarki do ziemniaków i marchwi, 3 miedziane rury, 2 magnety marki Deutsche, filter z rękawami do mlyna, kolejkę polną 500 m, 2 łamacze do kucha. dw 4 182

Edmund Staniszewski, Krotoszyn
Zdunowska 31.

Okolo 500 mtr. rozmaitych
kamieni polnych

na sprzedaż, franko wagon na torze Gostyń—Jarocin. Włodarczak, Poznań, Matejki 6, zw 21782

Sprzedam

w całości lub oddzielnie, wolną do objęcia

posesję fabryczną

w śródmieściu Poznania, tylko poważnym reflektantom z powodu śmierci właściciela. Dogodne warunki. Ewtl. dzierżawa. Łask. oferty przyjmuję ekspedycja Kurjera Pozn. pod zw 21702

Zdolny ekspedjent

od 1 marca lub od 1 kwietnia r. b., poszukiwany. Łaskawe zgłoszenia z odpisami świadectw fotografij, uprasza nw 8855

S. GRABIANOWSKI — GNIEZNO
ulica Farna 8 — skład bławatów.

Generalne przedstawicielstwo

do oddania dla sprzedaży przyrządu wykrywającego defekty w maszynach i samochodach. Tw 1068
Richter-Apparatebau, Hamburg, Kaiser Wilhelm Strasse 79-95.

Ford

Samochody ciężarowe

nowego modelu ze zmodyfikowaną skrzynką biegów 4 biegi wprzód (zamiast 3 jak dotychczas) i jeden wstecz

do natychmiastowej dostawy poleca

J. ZAGÓRSKI — Poznań, PRZEDSTAWICIEL Ford Motor Company

Główne biura i warsztaty ulica Ogrodowa 17. — Tel. 33-84, 33-85.

Skład części zapasowych św. Marcin 38 — Tel. 33-87, 34-36. Garaże ulica Polna 24 — Tel. 70-19.

Pw 9818-7,118

Teren fabryczny!

Poszukuję w okolicach Poznania lub na linii Poznań — Ostrów, Poznań — Toruń, Poznań — Zbąszyń 3—6 hektarów terenu mającego połączenie kolejowe lub możliwość wybudowania bocznicy. Pożądane znaczne ilości wody i zabezpieczony ściek.

Oferty z ostateczną ceną za gotówkę proszę skierować do inżyniera Leopolda Skulskiego, Warszawa, ul. Chmielna 27.

Pw 9312-53,264

Gdynia

Świetnie prosperujący skład rzeźniczy (dostawy mięsa i wędlin dla okrętów) w centrum miasta, z urządzeniem lub bez, z powodu choroby właściciela, zaraz do oddania. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Eksp. Kurjera Poznańskiego w Gdyni pod „Rzeźnictwo”. nw 8852

MOULIN ROUGE

najwykwintniejszy lokal w Poznaniu
Kantaka 8/9 PAŁAC TAŃCA Telef. 33-69
w lokalach parterowych codziennie od godz. 5—8 wieczorem

Koncert i Dancing

Nakrycie: porcja kawy lub herbaty z ciastkiem zł 1,50

Sensacyjna Nowość

oświetlony kryształowy parkiet taneczny

Parquet - Illuminée.

Pierwszorządna kuchnia!

Wyborowe napoje!

FARBA DO WŁOSÓW juvenol

FARBUJE NATYCHMIAST SIWE
LUB JASNE WŁOSY NA KAŻDY
ŻĄDANY KOLOR, JEST PEWNA,
NIESZKODLIWA, ŁATWY
SPOSÓB UŻYCIA.

PARF d'ORIENT
WARSZAWA

nw 7988

Fabryka rawickich kiszek i konserw

założona przezemnie w roku 1892 i pozostała bez przerwy w moim posiadaniu, z własnymi receptami prawdziwych rawickich wyrobów mięsnych oraz przepisami do wyrobu konserw, z powodu podeszłej starości właściciela

do sprzedania.

Własna chłodnia, obszerne lokale fabryczne i magazynowe oraz sklepy, ładny skład, nobliwie urządzona śniadalnia, biuro, pakownia, mieszkania dla personelu i t. d. Okazja do jeszcze większego powiększenia. Dla inteligentnych interesentów wielkie pole pracy. Plan sytuacyjny fabryki do dyspozycji.

Albert Scholz

fabryka kiszek i wyrobów mięsnych
Rawicz, Wąły Kościuszkowskie 8/10.

nw 8848

Eleg. 5-pokojowe mieszkanie

na II piętrze przy ul. 27 Grudnia, całkowicie umeblowane natychmiast do odstąpienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 21697

Łatwy zarobek dodatkowy.

Poważna firma polska pragnie rozesłać prospekty i zaofiarować pewne wysokowartościowe usługi osobom prywatnym odpowiednio usytuowanym. Za dostarczenie adresów, zebranych na zasadzie udzielonych przez nas informacji, informatorzy będą zainteresowani procentowo w rezultatach swej pracy. Zainteresowani zechcą nadesłać adres pod ad „FRANK“, ZIELNA 23, m. 4, WARSZAWA
nw 8822

Nowoczesna maszyna parowa (Tandem)

z kondensacją 136/172 K. M., wartości nowej maszyny, z powodu zlikwidowania przedsiębiorstwa, ewent. z kotłem parowym, bardzo tania na sprzedaż. Oferty uprasza się skierować do: „Krappitzzer Dampfmuhle“ A. Spindel, Krappitz, Niem. G/Sl.
nw 8853

KONKURS

Magistrat miasta Chelmy na Pomorzu, rozpisuje niniejszym konkurs na sporządzenie planu regulacyjnego miasta, przez zaprzysiężonego miernika. Obszar pomiarowy wynosi 62 ha. Oferty należy składać do dnia 20. 2. 1930 r. Chelma, dnia 6 lutego 1930 r.

Magistrat
(—) Kurzętkowski, burmistrz.

dw 4147

Noszenie jedwabnej
bielizny nie jest zbytkiem odkąd
istnieje Lux,—bo pierze się
świetnie
w domu.

NASZE panie bardzo zmyśliły... wiedzą teraz doskonale jak się pierze i czym się pierze! Przekonały się, że jedwabnej bielizny niewolno prać byle jak i byle czym. Każda oszczędna i praktyczna elegantka pierze w domu swoją jedwabną bieliznę,—często nawet własnoręcznie,—w niezawodnej pianie Lux'u i widzi wspaniałe rezultaty: wszystko zachowuje piękny wygląd, kolory nie ulegają zmianie, a jedwab nabiera miękkości i dyskretnej połysku.

Prać tylko w ten sposób: garstkę Lux'u rozpuścić w małej ilości wody gorącej, dodać trochę zimnej wody by mieć letni roztwór i ubić z tego gęstą pianę. Prać delikatne rzeczy z całą ostrożnością przez wygniatanie w dłoniach. W końcu splukiwać w letniej wodzie zmieniając ją trzy razy. Suszyć w przewiewnym miejscu. Lux jest niezbędną pomocą dla każdej oszczędnej elegantki.

LUX

nw 8158

Zecer

doświadczony w zestawie
nuł
potrzebny. Zgłoszenia do
Drukarni Polskiej Sp. Akc.
Poznań, św. Marcina 70.
zw 2174/5

W sprawie zapobiegawczej firmy Alfred Hille, Skład sukna, Poznań, Stary Rynek 53, uchyla się postępowanie zapobiegawcze, albowiem dłużnik stawil odnośny wniosek art. 28. Poznań, dnia 6 lutego 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 8049

Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu ogłasza niniejszem KONKURS

na starszego technika budowlanego, posiadającego dłuższą praktykę zawodową w szczególności w budownictwie wiejskim.

Do stanowiska tego przywiązane jest wynagrodzenie miesięczne do 500,— zł i w razie podróży służbowych zwrot kosztów podróży i diety w/g VII stopnia służbowego.

Podania należy wnieść do Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu do dnia 25 lutego r. b. i dołączyć własnoręcznie napisany życiorys, metrykę urodzenia i uwierzytelnione odpisy świadectw szkolnych i z odbytej praktyki zawodowej.
Poznań, dnia 11 lutego 1930 r.

(—) J. Radwan, prezes.

KONKURS

Wydział Powiatowy w Strzelnie ogłasza konkurs na dostawę niżej podanego materiału dla utrzymania i budowy dróg w powiecie strzeleńskim.

Nazwa drogi	Ilość mtr. ³			
	kamienio polnego	brukowca	zwiru	piasku
Kostrzyn - Toruń	248	—	554	—
Mąty - Chelme - Radziejów	484	—	352	—
Strzelno - Nożyczyn - Krzywokolano	200	—	380	—
Strzelno - Kruszwica	220	—	106	—
Kruszwica - Młyny	175	—	239	—
Kruszwica - Wolawapowska	—	—	178	—
Chelme - Karsk	82	—	41	—
Strzelno - Podbielsko	300	—	150	—
Kuśnierz - Wilczyn	132	60	151	90
Nożyczyn - Siedlimowo	—	—	91	—
Witowice - Ostrowo	—	—	64	—
	1841	60	2306	90

Oferty zamknięte na powyżej wymieniony materiał, względnie częściowe ilości loko budowa lub wagon załadowania nadsyłać należy do dnia 22 lutego r. b. do Powiatowego Urzędu Budownictwa w Strzelnie. dw 4177

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 22 lutego r. b., o godzinie 10 przed południem.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo oddania dostawy wymienionego materiału z wolnej ręki niezależnie od wyniku przetargu.

Strzelno, dnia 11 lutego 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
P. O. (—) Robakowski.

Liczba czynności: 7. N. a. 1729.

Firma Stefania Toby, skład i pracownia obuwia w Inowrocławiu, ul. Szeroka 3, właśc. Stefania Toby w Inowrocławiu, wniosła o odroczenie wypłat po myśli rozp. Prez. Rz. P. z dnia 6. 3. 1928 r. (Dz. U. nr. 27, poz. 244). Celem rozpoznania sprawy wyznacza się termin na dzień 7 marca 1930 r. o godz. 11 w podpisany Sądzie, pokój 36. nw 8050

Na rozprawy mogą przybyć wierzyciele celem udzielenia Sądowi wyjaśnień.
Inowrocław, dnia 10 lutego 1930 r.

Sąd Grodzki

Przetarg publiczny

Spółdzielnia Mieszkaniowa Urzędników w Rawiczu wyda w drodze publicznego przetargu wykonanie robót:

- ziemnych
- murarskich
- ciesielskich

dla budowy domu mieszkalnego w Rawiczu.

Oferty należy składać w biurze Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników w Rawiczu przy ulicy Kopernik 109b, do dnia 22 lutego 1930, godz. 12, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na roboty ziemne, murarskie i ciesielskie“.
zw 21742

Wzór ofert wydaje się za opłatą 10,— zł w biurze Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników w Rawiczu przy ulicy Kopernika 109 b, od godz. 16—18. Tamże wyłożone są warunki i plany do przejrzania w godz. 16—18.

Pokwitowanie na złożone wadium i to 5% od sumy oferowanej, złożone w tutejszym biurze Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników w Rawiczu, należy złożyć przed otwarciem ofert przewodniczącemu Komisji przetargowej.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 22 lutego 1930 r., o godz. 16, w biurze Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników w Rawiczu przy ul. Kopernika 109b.

Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta, podziału prac pomiędzy kilku oferentów, względnie nie uwzględnienie żadnych ofert bez podania powodów.

Rawicz, dnia 6 lutego 1930 r.

Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników
w Rawiczu.

Przetarg przymusowy.

W piątek, dnia 14 b. m. o godz. 2 sprędać będę najwięcej dającym za gotówkę:

100 płaszczy damskich oraz 58 wałków materiału na płaszcze.

Zbiórka przy Starym Rynku, narożnik ul. Wrocławskiej.

Dawid, kom. sądowy.

zw 21747 Śniadeckich 26.

OGŁOSZENIE O LICYTACJI
Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych Poznań IV. na zasadzie § 33 Instrukcji o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat z dnia 17. V. 1926 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 15) podaje do wiadomości ogólnej, iż dnia 14 lutego b. r. o godz. 10-tej rano w lokalu C. Hartwig przy ul. Towarowej 15/20 odbędzie się w dalszym ciągu sprzedaż z licytacji **bielizny, konfekcji męskiej, damskiej i dziecięcej, maszyn do pisania, maszyn do szycia, stołów, stolików i t. d.** —
W razie nieukończenia sprzedaży zasekwestrowanych przedmiotów następna licytacja odbędzie się w sobotę 15. b. m. o godz. 10-tej. —
np 8047

Inspektor Skarbowy:
Brykiert.

Większa partja koszul wierzchnich kolorowych i białych, poza tem większa partja kołnierzyków miękkih i sztywnych oraz przodków korzystnie za gotówkę do nabycia.

Fabryka bielizny — ul. Wrocławska 38, I. ptr.
Pw 9311-7,96

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 17 lutego 1930, o godz. 11, w składnicy firmy Express w Poznaniu przy pl. Drwęskiego, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: nw 8805

całe urządzenie fabryczne firmy Karom Pozn. Specj. fabryki Drażetek, między innymi: 20 kotłów miedzianych do drażerowania z transmisją i pasami, młyn duży i młyn mały do mielenia cukru, około 6000 karee, 18 skrzyń z 5506 kg. pudru, dwie maszyny do irysów, płytę do wylewania cukru (chłodzenie wodą), maszynę Plastyk, 18 par wałków, 5 kotłów miedzianych, różne olejki i farby do cukierków, około 70 szt. siła do przesiewania, maszynę do pisania i wiele innych przedmiotów.

Obejrzeć można pół godziny przed przetargiem. Zbiórka u wylotu ul. Fr. Ratajczaka do pl. Drwęskiego. Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Krawczyk, kom. sądowy — Dąbrówki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

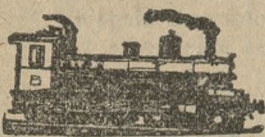
OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Halo Radjo

Radioamatorzy! Znanie z selektywności i zasięgu aparaty „Halvox”; wszelkiego rodzaju przybory do radja, wielki wybór, niskie ceny, bardzo dogodnie warunki spłat. „Elektrovox”. Półwiejska 30, naprzeciw ul. Kwiatowej, telefon 58 30. zdw 99 620

Samochód

nowy sześciocylindrowy „Chevrolet” sprzedam tanio lub zamienimy na mniejszy. Biuro Techniczne - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 99 842

Dom

morge ziemi sprzedam zaraz. Leona Szymański, Truskoleń, poczta Niechanowo, powiat Gniezno. zdw 99 390

Pianino

sprzedam za 1250 zł Romana Szymańskiego 2. II., prawo. zdw 99 463

Fortepian

dobrze utrzymany za 500 zł. — Waty Jana III. 9. Jalski. zdw 99 462

Kanapa, fotele

garnitur, stół mahoniowy, łóżka białe, krzesła, szafki, kuchnia, umywalnie w dobrym stanie tanio do sprzedania. Wiadomość Marszałka Focha 4. m. 7. III. p. (Handlarze wykluczeni). zdw 99 578

Kamienia

pełnego około 3 000 kbm. 8 ctm. wżwyż oraz 1 000 mtr. szczap II klasy i 500 mtr. wałków sosnowych do oddania franko stacja załadowania. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8 840

Dom

piętrowy w Gnieźnie w Rynku, ze składem i ubikacjami do wszelkiego przedsiębiorstwa wraz z 7 pokoj, mieszkaniami sprzedam zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 554

PROSZEK

do szorowania

Od lat 30 do nabycia w każdym sklepie odnośnej branży. Pw 6 945-46.193

2 domy

na przedmieściu Poznania z dużym ogrodem na sprzedaż od właściciela. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 976

Warsztaty stolarskie

pierwszorzędne złotych 140. heble korzystnie poleca Przewodnik, skład żelaza św. Marcin 30. zdw 95 397

Zeszlórczne

nasienie buraków „Eckendorf” — oddaje a zł 220 p. 50 kg. Kiszko-wo, Florjan Drodżyński, Kiszko-wo. zdw 98 528

Rzadka okazja

Mój od wielu lat świetnie prosperujący skład kolonialny z restauracją (pełen wyszynk wielki zajazd) w najlepszym położeniu miasta 30 tys. mieszkańców — sprzedam zaraz za zgodą gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 023

Składy

w Poznaniu, miastach powiatowych poleca, poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaz). zdw 99 965

Radjoaparar

8 lampowy pierwszorzędny, wspólny odbiór selekcyjny, sprzedam. Semma. Wierzbiciec 26. I. piętro, Zapke. godzina 6-7 zdw 99 974

Platformę
na 40 centnarów oraz wózek dwukolowy sprzedam. Poznańska 18. zdw 99 979

Jadalnię

dębowa solidna, bogato rzeźbiona, biurko dziecięce sprzedam tanio. Bukowska 9, stolarnia. zdw 99 969

Jadalnię

dębowa oddam za stare mahoniowe lub brzozone meble. Oferty Kurjer zdw 99 971

Najlepsze

i najtańsze mięso każdego gatunku kupuje się w hali przy St. Rynku 5 u Włodarczaka. rw 8689

Sprzedam

prawo do majątku 500 morg., kompletny inwentarz. z powodu wyjazdu 100 000 gotówka. Oferty Kurjer zdw 99 922

Rzeźnictwo

w pełnym biegu zapędem przy ruchliwej ulicy Poznania zaraz sprzedam. Zgłoszenia Kurjer rw 8681

Bacznosc ogrodowil

Wiry rogowe sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 99 907

Zaklad fryzjerski

na 5 obslug z mieszkaniem sprzedam. Bydgoszcz ulica Hermańska 19. zdw 99 557

Biały Tydzień

towar tylko doborowy ceny reklamowe. Jankowska Podgórna 10 Pw 9 085 5.146

Wilka

psa tresowanego, ostrego 1½ rocznego sprzedam tanio. Introligatornia, Romana Szymańskiego 9. zdw 99 851

Skład

kolonialny w pełnym biegu wraz z towarami, dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy Gniezna, z przynależnym mieszkaniem, pokój kuchnia, sprzedam za 12 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 945

Autobus

dobrze zaprowadzona linje Poznań—Puszczykowo—Mosina zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Kurkiewicz i Ska Mosina. zdw 99 351

Na Wielkanoc

bedziesz miał wielkie szynki, radość i weselość w rodzinie tucz szybko świnie tylko prawdziwa Centralina Michalowskiego, nie nie stracisz, tylko się wzogacisz. Zadać wszedzie tylko w oryginalnym opakowaniu. rw 8676/7

Kolonjalka

towarem, maglem, 3 pokoje kuchnia, dzienny obrót 300 cena 8 500. Zgłoszenia Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 99 926/27

Gospodarstwo

65 morg ziemi pszennej, drenowane jednym planie, budynki średnim stanie, inwentarz: 2 konie, 6 krów dojnych, 4 jałówki, 10 świń, drób, porządki gospodarze kompletne od miasta Buku 6 km. Cena 35 000 zł, wpłaty 20 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22. tel. 18-97. zdw 99 954/5

Parcele

17 morg Wielkiej Starolece sprzedam całości lub od jednej morgi począwszy przy polowie wpłaty, reszta podług umowy. — Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97 i 52-09 zdw 99 952/3

Meble

najtaniej poleca Marcin Żytkowski tylko Chwaliszewo 5. zdw 99 868/9

Używane

maszyn Singera sprzedaje kupuje oraz naprawiam wszelkie typy. Warsztat mechaniczny, Szarmarzewskiego 31. zdw 99 797/8

Lawę

stolarską kupie Kurjer zdw 99 654/5

Meble

na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12. (Butelka) zdw 99 499/500

Czapkę

piżmowcową sprzedam korzystnie. Borowicz, Woźna 14 a, telefon 3620 rw 8684

Rower

męski mocny oraz gramofon skrzynkowy tanio sprzedam. — Waszkowiak, Słowackiego 27. zdw 99 925

Wilk

młody tresowany na sprzedaż tanio. A. Prante, Wrocławska 19. zdw 99 939

Okazja

Jasno dębowa sypialnia mało używana, kompletna, korzystnie na sprzedaż. Cena 600 zł. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwórze. zdw 99 938

Gospodarstwo

220 morg, ziemia pszenna, drenowana, budynki mieszkalne w dobrym stanie, 5 pokoi i kuchnia, inwentarz żywy i martwy nadkompletny, cena za morgę 600 zł, wpłaty 60 000 zł, ewentualnie zamiana na dom. Na odpowiedź znaczek. Spółdzielnia Osadnicza, św. Marcin 49. zdw 99 843

Dom

2 mieszkania po 2 pokoje wraz z parcelą 889 kwm. (Winiary), Spółdzielnia Osadnicza, św. Marcin 49. zdw 99 941

Gabinet męski

mniejszy i radio czterolampkowe korzystnie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 99 957

Plac

do budowl na Sołcu, 1 300 m., sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 960

Plac

do budowl w Gdyni, 600 m., sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 959

Dorożkę samochodową

z koncesją i zegarem korzystnie sprzedam. Skarbowa 2, parter, lewo. zdw 99 873

Piekarnia

z mieszkaniem w Poznaniu z powodu wyjazdu na sprzedaż. — Adres wskaże Kurjer zdw 99 879

Parcele

śródmieściu. Łazarzu, Jeżycach, Ławicy, Wildzie, Ratajach, Sołcu, Winiarach, Debus, Puszczykowo pod dowolną budowę, dogodnych warunkach sprzedaż. — Zgłoszenia Hodowaniak, „Biuro Pracy”, Plac Wolności 9. zdw 99 893

Skład

blawatów i konfekcji z powodu choroby na dogodnych warunkach. Adres Bolesław Czajkowski, Wagrowiec, ul. Pocztowa 2. zdw 99 912

Skład

kolonialny, delikatesów i cukierków przy najlepszej ulicy sprzedam za 3 000 zł, towar według faktury, mieszkanie 3 pokojowe, kuchnia, M. Szczepaniak, Krotoszyn, Mickiewicza 19. dw 4 180

Wagon oiszynj

użytkowej 4-8 mtr. długoj. 20 cm. średnicy mogą dostarczyć. Oferty do Kurjera nw 8 861

Klubowy

garnitur elegancji jak nowy 300 sprzedam. Kwiatowa 3, parter, lewo. zdw 99 577

Żelazo

betonowe 8-18 mtr. większa ilość sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 99 693

Skład

z urządzeniem tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 628

Dziecięce

łóżeczko sprzedam Hotel Francuski. Zgłoszenia: portjera. zdw 99 631

Perski

dywan ręcznie wiązany krajowy 3,20x4,80 na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 637

Zakład fryzjerski

męsko - damski, 2 pokoje kuchnie tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 99 648

Place

pod domy willowe przy Sienkiewicza sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 99 648

Cegła

z rozbiórki pawilonu nr. 65, teren E. P. W. K. tanio na sprzedaż. Informacja na miejscu od 13-15 lutego w godzinach od 8 rano do 5 po południu. zdw 99 660

Repozytorjum

z stołem składowym, 4 metry, zupełnie nowe sprzedam tanio z powodu zmiany interesu. Wskaże Kurjer zdw 99 661

Sztucer

i dubeltówka w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 99 665

Pokój

i kuchnię z meblami odstąpię. — Oferty Kurjer zdw 99 672

Skład rzeźniczy

3 pokoje, kuchnia prosperujący od 25 lat z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do sprzedania. Cena podług umowy. Zgłoszenia Jewasiński, Poznań, Długa 8. zdw 99 695

Półszorki

mało używane tanio. Adres Kurjer zdw 99 712

Transmisja

kulkowa 5 m długa z tarczami okazjnie. Adres Kurjer zdw 99 711

Motor

8 KM nowy prąd zmienny sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 99 710

Balowa

suknia modna, sealowe futro nowe tanio. Werwicka, Szkolna 19. zdw 99 737

Skład

z pokojem wystarczającym na mieszkanie zaraz do nabycia. Św. Wojciech 27, J. Dembiński. zdw 99 744

Futro damskie

prawdziwe marmle okazjnie tanio sprzedam. Obejrzeć: Skład Futur, Królikiewicz, Podgórna 6 zdw 99 742

Wózek

dziecięcy na sprzedaż Marcellego Mottego 5, II. piętro, lewo. prosto. zdw 99 777

Klubowy

garnitur jak nowy sprzedam za 275 zł. Wielkie Garbary 44, skład kolonialny. zdw 99 775

Sprzedam tanio

smoking i frak Piaskowa 2, parter, prawo. Pawlicka. zdw 99 764

2 płaszcze

męskie na średnia figure sprzedam tanio. Marszałka Focha 29, I. ptr., prawo. zdw 99 761

Chevrolet

kryty pierwszorzędny stan — sprzedam Gottowt, Matejki 47. zdw 99 781

Wylegarnię

ameryk. „Buckeye” na 210 jaj używana jeden sezon z powodu kupna większej — odda korzystnie Majątek Unisław-dwór. dw 4173

Tanio

wysprzedaje niewykupione serwisy Malarnia porcelany. Poznań, Czartoria 8. zdw 99 825

Domek

masywny, letnisko, 5 morg ziemi, 9 500, wpłaty 6 500 złotych. Weyhan, plac Sapieżyński 2 a, III, front. zdw 99 801

Hotel-

owa — Restauracyja Porcelane — Alpaque — Kieliski — Szklanki sprzedaje tanio tylko Hurtownia Porcelany, Wronecka 24, w podwórzu. zdw 99 792

Kujawy Poznańskie

dom 10 ubikacyj, obora, 3 morgi ziemi ogrodowej, zdrowa, bogata okolica, 3 km. od stacji kolejowej zaraz do objęcia za 7 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 834

Ul. 27 Grudnia 3 św. Marcin 11 tel. 25 97 St. Jarosz

znizone ceny na gramofony, płyty, przybory. Reparatje tanio, szybko. zdw 99 898

Skład

z mieszkaniem w Gnieźnie przy ruchliwej ulicy, nadający się na każdą branżę, do objęcia meble i t. d. 3 500 złotych. Gniezno, Rzeźnicza 6, Dom Komisowy. nw 8 856

Maszynę

Singera słupekowa tanio sprzedam. Prusa 20, prawo, parter. zdw 99 808

5 KUPNA

Kupię

parcele pod budowę domku 500-600 m² w pobliżu Poznania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 99 087

Kupię

koncesje samochodowa, Ratuszowa 31, restauracja, telefon 25 90. rw 8 631

Parcele

6 pokoi
w górnej części św. Marcina do wynajęcia soneczne. II. piętro. Elektryka, telefon 500 z łazienką. 2 łóżka. Oferty Kurjer zdw 98 171

3 pokojowe
mieszkanie w nowym domu na Łazarzu do wynajęcia od kwietnia. Czynsz za dwa lata zwrócić. Złoty do ekspedycji Kurjera zdw 98 558

Mieszkanie
3 pokojowe w Nowym Mieście, meblowane. Złoty do oddania. Wesoła, Szwajcarska 2a. III. piętro. Węzłowa. Oferty Kurjer zdw 99 800

Mieszkanie
3 pokoje w Mosinie zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 804

Mieszkanie
4 pokojowe z wszelkimi wygodami na Łazarzu w zamian za mieszkanie posiadłość w okolicy Poznania ewentualnie z dopłatą od mieszkania. Warunek dogodna komunikacja. Oferty Kurjer zdw 99 975

Pokój
z kuchnią do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer zdw 99 854

Pokój
z łazienką. Chwaliszewo zdw 99 867

Sześciopokojowe
mieszkanie, centrum wskazuje „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 99 866

Mieszkania
kuchnia, 2 pokoje do dzierżawy. Złoty do oddania. Ratajczaka 13. zdw 99 935

Mieszkania
2 i 3 pokoje, kuchnia za dzierżawę. Wódna 11. Oferty Kurjer zdw 99 929

9 SZUKA MIEZSK

Średni urzędnik
kolejowy w starszym wieku z żoną poszukuje 1 lub 2 pokoi z kuchnią wrośt od gospodarza na miesięczną dzierżawę. Łaska. Oferty Kurjer zdw 97 262

2-4
pokojowego mieszkania bez mebli z czynszem zwrócić od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 419

Poszukuję
1 do 4 pokojowego mieszkania wrośt od gospodarza. Czynsz 2 lata zwrócić. Oferty do Kurjera zdw 8 889

2.500 zł
zapłać jako czynsz zwrócić za 2 pokoje i kuchnię. Oferty Kurjer zdw 99 638

Skład
blawatów i towarów krótkich w mieście powiatowym, gdzie wszelkie artykuły na sprzedaż. Wpłaty 4000 zł, reszta podług umowy. Oferty Kurjer zdw 99 642

Mieszkania
1 pokojowego lub składu z mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 657

Poszukuję
pokój z kuchnią zaraz, czynsz zwrócić. Złoty do oddania. Oferty Kurjer zdw 99 179

2 lata
zwrócić zapłać za 2 pokoje kuchnię. Oferty Kurjer zdw 99 751

1-2
pokoi z kuchnią, blisko centrum poszukuje za dzierżawę osoby właściciela większej realności z prowincji. Złoty do oddania. Oferty Kurjer zdw 99 897

„Komispol“
Sew. Mielżyńskiego 4, poszukuje mieszkańca dla poważnych reflektantów. zdw 99 890

Mieszkania
1-1 pokojowego na przystępnych warunkach poszukuje wyższy urzędnik państwowy, czynsz za 4 roku zwrócić, oprócz tego bezinteresowna administracja kamienicy ewentualnie opieka osoby starszej lub chorej. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 99 840

Pokoju
z kuchnią poszukuje, czynsz zwrócić 1500 zł. Oferty Kurjer zdw 99 936

Dentysta
poszukuje 2-4 pokoje, kuchnię, łożnicę do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 99 928

10 ZAMIANA MIEZKANIA

Zamienie
mieszkanie 4 pokojowe I. piętro w Wólcach na 2-3-4 pokojowe w centrum miasta. Oferty Kurjer zdw 99 753

3
pokojowe, komfortowe mieszkanie zamienie na 4-5. Oferty Kurjer zdw 99 782

11 POKOJE UMEBL

2-3 pokoi
elegancko umeblowanych z kuchnią oddajemy zamożnemu małżeństwu. Złoty do oddania. Oferty Kurjer zdw 99 573

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer zdw 99 636

Ladny
pokój umeblowany, jedno, dwuosobowy wynajme. Kraszewskiego 5. II. lewo. zdw 99 610

Pokój umeblowany
nowo oddany z elektryką i używaniem telefonu, boczna Matejki dla 1 lub 2 panów do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 98 838

Jeżycka
41. I. lewo, obok Mickiewicza, pokój komfortowy. zdw 99 636

Pokój
niekrepujący dla 1-2 osób. Poznańska 22. III. prawo. zdw 99 640

Niekrepujący
wejście schodów panu. Wysoka 4 I. zdw 99 644

Śródmieście
pokój frontowy, soneczny, elektryczność zaraz panu. Kreta 23. II. lewo. zdw 99 645

Studentom
soneczny pokój dwuosobowy od dam, elektryczność, fortepian, łazienka, ogród Neymanowa, ul. Wierzbicice 18. dom ozdobny, parter. zdw 99 650

Pokój
soneczny z światłem elekt., wynajme 1 lub 2 osobom, 5 minut od Placu Świętokrzyskiego zaraz lub później. Cena dostonna Łuczyński, Górna Włda 36. zdw 99 662

Pokój
umeblowany do wynajęcia Ulca Szwajcarska 22. II. p. prawo. zdw 99 664

Pokój
wynajme Łukaszczyca 51. parter. prawo. zdw 99 680

Pokoik
umeblowany z światłem, ogrzewaniem 45 zł. Śniadeckich 19. parter, lewo. zdw 99 684

Pokój
centralnem ogrzewaniem elektrycznem światłem. Grochowe Łaki 6. I. wejście A. zdw 99 677

Pokój
od 15. lutego do wynajęcia Matejki 4. I. p. lewo. zdw 99 678

Pokój
umeblowany wóly. Chrzanowska Matejki 57. II. zdw 99 704

Pokój
umeblowany, Rzeczypospolitej 9. III. prawo. zdw 99 708

Pokój
próżny, soneczny wynajme pani. Kubisz. Stroma 1. zdw 99 735

Pokój
lepszy solidnemu panu wynajme zaraz lub 15. 2. Wielkie Garbary 48. I. lewo. zdw 99 733

Pokój
ładny, frontowy wóly. — Sew. Mielżyńskiego 1. III. zdw 99 730

Tani
pokój dla 17 letn. chłopca z własną pościelą w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 99 723

Pokój
2 osobowy panu wynajme. Łaska 19. I. prawo. zdw 99 721

Dobrze
umeblowany pokój. Wrocławska 5. III. zdw 99 749

Pokój
elegancko umeblowany, wygody zaraz wóly Maleckiego 11. III. wprost. zdw 99 779

Pokój
przejęciowy dla panny, z własną pościelą wynajme. Dobrowolska, Wódna 5. II. piętro. zdw 99 988

Niekrepujący
pokój, najchętniej z utrzymaniem wynajme. Półwiejska 8. III. piętro, prawo. zdw 4175

Pokój
soneczny dla dwóch pań lub panów Niedźwiedzińska, Pocztowa nr. 26. zdw 8678

Pokój
umeblowany utrzymaniem, bez. 15. lutego wynajme. Wielkie Garbary 18. III. lewo. zdw 8687

Pokój
dla 2 solidnych panienek a 25 złotych Wierzbicice 31. IV p. prawo. zdw 8683

Pokój
umeblowany, soneczny I. piętro wynajme 15 2. Patrona Jackowskiego 27. lewo. II. zdw 99 853

Pokój
umeblowany wynajme. Jasna 12. III. lewo. zdw 99 778

Pokój
elegancki osobne wejście w spokojnym lepszym domu jednej osoby wóly. Rzeczypospolitej 2. Chudzińska. zdw 99 773

Tani
pokój wspólny dla pana. elektryczność. Pościel pożądana. — Grobla 6. dom tylny III. lewo. zdw 99 770

Dwuosobowy
soneczny pokój, elektryczność (także małżeństwo) do wynajęcia. Patrona Jackowskiego 9. I. pr. zdw 99 769

Pokój
frontowy wspólny panu, Długa 13. III. lewo. zdw 99 768

Pokój
z pianinem dla uczącej się panienki zaraz lub 1. 3. Półwiejska 21. lewo. zdw 99 850

Pokoje umeblowane
polecia „Informator” Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 99 517

Pokój
dwuosobowy wynajme. Wierzbicice 39 a. III. prawo. zdw 99 863

Pokój
2 panom utrzymaniem lub bez. — Kanałowa 4. II. zdw 99 844

Gabinet
i sypialnię oddajemy zamożnemu panu, elektryka i łazienka, na żądanie fortepian. Przemysłowa 41. I. p. lewo. od 2-4. zdw 99 900

Pokój
umeblowany bez pościeli z oświetleniem elektrycznem wynajme. Sw. Wojciech 21. I. prawo. zdw 99 924

Pokój
1-2 osób. Kreta 6. wysoki parter. prawo. zdw 99 931

Skromny
pokoik, centrum, tylko pani. 15. Adres Kurjer zdw 99 934

Dwie
panny na pokój przyjme. Półna 11. Maczkowska. zdw 99 933

Pokój
umeblowany, frontowy, wynajme Wierzbicice 13. parter, lewo. zdw 99 958

Pokój
1 lub 2 centrum. Adres Kurjer zdw 99 861

Ratajczaka
11 a. wejście 7. parter lewo, pokój dla 2 osób z utrzymaniem. zdw 99 874

Pokój
lepszy wynajme od 15. 2. Manikowski. Górna Włda 15. przez podwórze. zdw 99 870

Pokój
skromny od 1. 3. światło elektryczne Różana 12. III. prawo. zdw 99 880

Dwuosobowy
pokój z biurkiem Matejki 1. III. zdw 99 883

Na
wspólny studenta. Staszica 5. II. pr. zdw 99 885

Pokój
bezdzielnemu małżeństwu 15. — Szmarzewskiego 34, Augustyniakowa. zdw 99 884

Pokój
umeblowany wynajme. ul. Mostowa 37. II. prawo. zdw 99 752

Wynajme
pokój umeblowany osobie z inteligentną nauczycielką. Grunwaldzka 20 a II. prawo. zdw 99 759

Przyjme
2 inteligentnych panów na pokój względnie 1 na wspólny. Ziemiańska, Szwajcarska 16. zdw 99 762

Wynajme
pokój eleg. elektryczność — Wypiańskiego 9. I. lewo. zdw 99 736

Pokój
dla dwóch panów, jedna pościel potrzebna Osiańska, Łaska 7 a zdw 99 793

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Przemysłowa 33. I. prawo. zdw 99 790

Pokój
trzyosobowy soneczny dla pań lub małżeństwa. Kanałowa 7. II. prawo. zdw 99 784

Dwie
panienki na skromna stancje przyjme. Wielkie Garbary 25. VI. lewo. front. zdw 99 795

Pokój
wynajme. Ceglowska, Wódna 14 b. III. zdw 99 822

Pokój
umeblowany zaraz lub 1. 3. do wynajęcia. Długa 4. III. prawo. Pw 9310.797

Elegancki
duży pokój z kaloryferami, telefonem, ewentualnie obiadem dla osób z towarzysystwa wóly. — Matejki 61. parter, prawo. zdw 99 821

Panu
pokój. Rom. Szymańskiego 8. IV. lewo. zdw 99 803

Śródmieście
pokój dla dwóch lub jednej osoby wóly. Rzeczypospolitej 2. Chudzińska. zdw 99 812

Pana
na wspólny pokój. Kanałowa 4. I. lewo. zdw 99 811

Pokój
niekrepujący, dobrze umeblowany, elektryczność, solidnej osobie. Przemysłowa 12. parter, lewo. zdw 99 831

Pokój
2-3 lepszych panów 15 lutego. — Półwiejska 35. I. zdw 99 805

Pokój
umeblowany. Ratajczaka 11a. III. wejście. II. prawo. zdw 99 894

Pokój
umeblowany dla małżeństwa od 15 lub 1. Umiańskiego 9. III. zdw 99 968

Pokój
z klatki schodowej dla inteligentnego pana. Ratajczaka 33. II. lewo. zdw 99 967

Pokój
elegancki inteligentnej osobie wynajme. cena 50 zł. Półna 3. front. II. prawo. zdw 99 984

Pokój
bardzo ładny, czysty, pani inteligencji. Półna 13. I. lewo. zdw 99 972

Pokój
duży dwom osobom z utrzymaniem wynajme. Mielżyńskiego 1. III. lewo. Tr. zdw 99 917

Pokój
umeblowany, frontowy solidnemu panu. Półwiejska 5. III. prawo. zdw 99 919

Pokój
dwuosobowy. Wódna 14 b. III. Hojnacka. zdw 99 837

Pokój
umeblowany dla pani lub młodzieży szkolnej telefon 77-16. zdw 99 839

Pokój
15 wynajme. Zamkowa 5. III. Jaworska. zdw 99 799

Pokój
wspólny panom. Długa 8. I. wprost. zdw 99 788

Pokój
soneczny, czysty do wynajęcia. Poznańska 870. III. prawo. zdw 99 787

12 SZUKA POKOJU

2 pokoi
ładnie umeblowanych w śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 687

Młode
małżeństwo bezdzienne szuka pokoju z używaniem kuchni u samotnej pani Adres Kurjer zdw 99 673

Pokoju
niekrepującego częściowo umeblowanego poszukuje urzędnik z synem (gimnazjalistą). — Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 99 794

Poszukujemy
pokoi umeblowanych „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 99 966

Solidna
pracująca panienka szuka skromnego taniego i niekrepującego pokoju. Oferty Kurjer zdw 99 980

Małżeństwo
szuka pokoju umeblowanego, z używaniem kuchni, centrum od 1. marca. Złoty do oddania. Kurjer Poznański, Stary Rynek rw 8688

Małżeństwo
bezdziennie poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni u solidnych. — Oferty z ceną Kurjer zdw 99 875

Pokoiku
niekrepującego od 24 lutego na 5 tygodni z pościelą niedrogą. Oferty Kurjer zdw 99 569

13 LOKALE

Dużego pokoju
na biuro w centrum miasta nie wyżej I. piętra pustego z wejściem oddzielnem poszukuje. — Oferty z ceną do ekspedycji Kurjera pod nr 8823.

Stolarz
poszukuje ubikacji na stolarnię, najchętniej w większym zabudowaniu, gdzie mógłby objąć administrację. Złoty do oddania. Oferty Kurjer zdw 99 698

Biuro
2 pokoje z telefonem, elektryczne oświetlenie, z zwrotem kosztów oddam. Złoty do oddania. Kurjer zdw 99 944

Biuro
parterowe, telefonem, kompletnie urządzone wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 99 876

14 DZIERŻAWY

Skład
z mieszkaniem zaraz do wynajęcia. H. Zbrowski, Wągrowiec, ul. Szeroka 26. zdw 99 556

Ubikacje przemysłowe
parter i piętro w nowo wybudowanym domu 100 m kw. wprost od właściciela domu zaraz do wydzierżawienia Ignacy Liczbiński, ul. Kanałowa 17. zdw 99 356

Z powodu
choroby właściciela zaraz do wydzierżawienia ewentualnie sprzedaż skład spożywczy połączony z wyszynkiem wina i piwa i letnisko, piękna okolica nad Wartą i lasem z całkowitem urządzeniem. 8 pokojowym, stacją na miejscu w Poznaniu. Złoty do oddania Kurjer Poznański zdw 99 674

Dzierżawa
180 morgi ziemia szesnasto bieżąca, inwentarz żywy i martwy kompletny zabudowania w dobrym stanie. Na odpowiednią szaczkę. Objęcia 18 000 zł. Spółdzielnic Osadnicza, Poznań, św. Marcina 42. zdw 99 840

Garbarnia
do wydzierżawienia wraz z mieszkaniami. Rosiejka, Wągrowiec, Rogozińska. zdw 8835

Oddam
w dobrym punkcie położony skład w dzierżawę wyszynk wódek. Na przelecie potrzeba 8-10 tysięcy zł. Złoty do oddania Kurjera Poznańskiego rw 8686

Wydzierżawie
gościniec w wiosce kościelnej, blisko dworca lub w mieście, przy wpłacie 3 000 zł. Możliwie z salką i składem kolonialnym (w Poznaniu). Oferty Kurjer zdw 99 845

Inwalidzie
wydzierżawie wyszynk wódek. — Tomaszewska, Borek. zdw 99 905/6

Majątek
530 morgi przy Poznaniu wydzierżawie na 12 lat. Dom 8 pokoi, światło elektryczne. Walenty Kossmann, Fredry 6. tel. 3213. zdw 99 932

Skład
spożywczy na Wildzie. 2 duże pokoje, kuchnia, wystawowe okno, od 30 lat prowadzony zaraz wydzierżawie. Dzierżawa miesięczna 80 — zł. do objęcia urzędnicia towaru potrzeba 10 000 — zł. Złoty do oddania Kurjera. św. Marcina 22. telefon 18-97. zdw 99 951

Skład kolonialny
wielkiej wsi kościelnej. 2 pokoje kuchnia, wyszynk niwa, wprost od właściciela na 5 lat wydzierżawie. Objęcia 2 000 — zł. w tym rok dzierżawa. Złoty do oddania Kurjera. św. Marcina 22. tel. 18-97. zdw 99 950

15 UZDROWISKA

Zakopane „Irusia“
komfortowy pensjonat luty 10-12 marzec 8-10 zł. zdw 99 244

16 OSOBISTE

Winia
przepraszam sobotę nie mogę. Ta deusz. zdw 99 715

21 ZGUBY

Zagubłem
książeczkę wojskową na nazwisko Władysław Kapłon. zdw 99 010

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskowa Franciszek Dybski Józefowa. pow. Środa. zdw 98 958

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskowa Józef Rybarczyk Siedlec pow. Środa. zdw 98 957

22 ROZMAITE

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy męskie wypoczywa jedynie „Femina”. Fredry 3. zdw 98 797

Masaże
lecznicze i kosmetyczne podług prof. Zabudowskiego masaże ciała przeciw zlej cyrkulacji krwi, częściowemu paraliżowi. Masaże głowy usuwające bóle, łupież i wypadanie włosów oraz masaże twarzy usuwające zmarszczki i wagi Calkowite i częściowe naświetlania za przepisem lekarskim H. Giernatowska dypl. specjalistka masażu. Wrocławska 19 parter, dawniej Rom Szymańskiego. Pw 8 768.3.106

Plisowanie
hafty, dekoryzowanie, męski wykonuje szybko i tanio Haftopolis, Wódna 10. Pw 8672.4.69

Zastępcy losowil
Forsowna sprzedaż dolarówek ułatwi nasz zupełnie nowy dotąd nieznan system kombinacyjny. Warunki dla nabywców i zastępców najkorzystniejsze. Poszukujemy zdolnych, dobrze wprowadzonych zastępców pod najlepszymi i rzetelnymi warunkami. Natychmiastowe zgłoszenia: Małopolska Kasa Kredytowa. Lwów Maleckiego 2. zdw 7850

Tylko Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawy. Witold Leworski, skład obrazów Pw 9 081.5.23

Chiromantka
przyjemna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z reki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórze parter, lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 98 902

Dywany
reparuje Tabernacki, ul. Raczynskich 2. parter, lewo przy Placu Bernardyńskim. zdw 98 991

Chorzy
którzy utracili nadzieję wyleczenia się niechaj natychmiast zadają bezpłatnej porady. Na odpowiedź znaczek pocztowy przesiać Instytut Przyrodno-Leczniczy. — Bierań Nowy Górny Śląsk. Pw 9120.71.51

Trykotaż
miarowe garsonki suknie, pullovery, kombinacje wykonuje — Błaszkiwicz, ul. Jeżycka 14 II. p. zdw 99 700

Kurs nauki dywanów
perskich i smyrnjskich rozpoczynam 1 marca. Złoty do oddania. — Młyńska 5. III. lewo. 11-5. zdw 4184

Chłopczyka
9 miesięcznego oddam na własne Wskazuje Kurjer zdw 99 630.

Charta
białego syberyjskiego (samea) poszukuje do pokrycia rasowej sukni za wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 99 740

Maskowe
kostjumy wypoczywa „Janina”. Górna Włda 13. zdw 99 757

Kostjum
maskowy Turczyński wypoczywa, elegancki dla inteligentnej osoby. Kurjer zdw 99 755

Maskowe
kostjumy wypoczywa Szymańska, Nowa, wchód Murna 2. zdw 99 824

Maskowe
kostjumy wypoczywa Olszańska, św. Marcina 38 dom boczny, III. zdw 98 814

Przepisywanie
na maszynie szybko, tanio, telefon 65-03. zdw 99 843

Kostjumy maskowe
suknie balowe wypoczywa Salon Młd „Zofia”. Bukowska 3. II. p. zdw 99 848

Krawcowa
dzielnia polecia sie poza dom 3 dni dziennie. Oferty Kurjer zdw 99 849

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Maskowe
kostjumy męskie, damskie. Półwiejska 24, parter, zdw 99 643

2 OZENKI

„Mascotte“
Poznań, Pasaż Apollo, Tel. 1822. Własna pracownia. Malujemy, rysujemy, haftujemy na włóknach i powierzonych materiałach. Szybko i tanio. Rysunki dla robot ręcznych na poczekaniu, poduszki 80. zdw 98 015.248

Panna
blondynka lat 25, wykształcona, przystojna, bardzo miła dla zupełnie braku odpowiedniej znajomości zapozna w celu matrymonialnym nauczyciela na wsi lub miasta lub etatowego urzędnika państwowego. Ścisła dyskrecja zapewniona, pośrednictwo krewnych lub znajomych mile widziane. Oferty Kurjer zdw 98 994

Młoda
wdowa z 2 synkami posiadająca 2 pokojowe mieszkanie bezpłatnie poszukuje męża najchętniej kolejarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 726

Żony
zgrabnej, ładnej szuka kawaler w wieku średnim na dobrym stałym stanowisku, najchętniej z Poznania lub okolicy. Złoty do oddania Kurjera zdw 99 748

Spiesznie!
Osamotniony dyplomowany szlachcic z arystokratycznego rodu, lat 23, zdrowy, przystojny, wysoki, prowadzący się moralnie, pragnący poznać pannę zdrową, przystojną, inteligentną, mającą w celu matrymonialnym, rodzina mile widziana. Złoty do oddania Kurjera zdw 99 810 którą pod słowem honoru zwraca się. Rzecz traktuje się bardzo poważnie. Anonimy do kosza

Kawaler
administrator, rolnik lat 30, brunet, średniego wzrostu, z rodziny szlacheckiej, na stanowisku pragnie poznać mającą pannę ładną, blondynę z dobrego domu, inteligentną, muzykalną lubiącą wieść, która by pomogła mu do usamodzielnienia się. Cel matrymonialny. Ewentualne zgłoszenia wraz z fotografią proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 949

Wdowa
po starszym ogrodniku, lat 30, z synkiem 2 1/2 letnim kompletną wyprawą i 2 pokojowym mieszkaniem z dobrej rodziny, pragnie wyjść powtórnie zamąż. Panno, wyjdź podoficerowie względnie urzędnicy zechcą swe oferty skierować do Kurjera pod zdw 99 946. Pierwszeństwo mają podoficerowie zawodowi.

Kawaler
piekarz, posiadający 25 tysięcy złotych pragnie się ożenić z właścicielką piekarni lub innego przedsiębiorstwa. Panny lub wdowy do lat 35, zechcą oferty skierować do Kurjera zdw 99 909/10

24 NAUFA

Na kursy kroju
i szycia przyjmuje H. Sroczyńska (dawniej Szuman), Poznań, Wrocławska 20/7. zdw 99 523

Vala Jennings
wycza tańców najnowszych w jednej lekcji. Ratajczaka 29. III. lewo. zdw 4 073

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 9118.6.11

Student
udzieli korepetycji. Specjalność: matematyka fizyka. Złoty do oddania Kurjera zdw 99 315

2 podróżujących

dobrze wprowadzonych w aptekach na Poznańskie i Pomo-
rze, poszukuje J. Pacanowski, fabr. pudełek i litografii,
Kraków, ul. Grzegorzeka 19/21. Reflektuje się tylko na
pierwszorzędne siły na zajęcia uboczne. Pw 9307-70,87

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Kanałowa 2
zdw 99 881

Kierowniczką
lub kierownik z gotówką 2000 zł
do samodzielnego prowadzenia
mego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia
Kurjer zdw 99 886

Młynarza - mistrza
potrzebuje młyn parowy. Posada
kawalera. kaucja 2-3000 zł. —
Zgłoszenia odpisami świadectw,
warunków Hodowaniak „Biuro
Pracy”. Plac Wolności 9. —
zdw 99 892

Kilku zastępców
poszukuje się dla polskiej insty-
tucji. Śniadeckich 30, II. 4-7.
Kw 1591

Ucznia
z lepszym wykształceniem przy-
mie Leon Czarniński, skład ma-
szyn rolniczych. Poznań, Fr Ra-
tajska 14. Do zgłoszenia proszę
dołączyć życiorys i świadectwo.
zdw 99 094

Młodsza
ekspedjentką z dobrymi świadec-
twami tylko z branży poszukuje
Stary Kostecka, skład cukierków
Zary Rynek 55. zdw 99 570

Dzielnego żelazniaka
poszukuje do mojego składu
żelaza połączonego ze składem ko-
lonialnym, znającego język pol-
ski i niemiecki, także do podró-
wania na małe tury. Zgłoszenia
z odpisami świadectw i podaniem
wysokości pensji przy wolnym u-
trzymaniu. Tamże potrzebny
uczeń mówiący po polsku i nie-
miecku, chcący zostać rzeczywi-
ście dobrym kupcem. Wolne u-
trzymanie. G. E. Kuppi, Śmigła
zdw 99 692

Potrzebna
moralna, uczciwa gospodyni na-
wied 1. 3. lub 15. 3. znające
wykintną kuchnię, pieczenie
ciast, zaprawy, wyroby mięsne
i chów drobiu. Zgłoszenia piśmie-
nie, z odpisami świadectw maj. So-
snowiec, p. Kołodziejewo.
zdw 99 668

Większe
Przedsiębiorstwo
elektrotechniczne
poszukuje natychmiast technika
obezanego z biurowością. Zna-
łość niemieckiego w piśmie i słow-
nie, w szczególności pisanie na maszynie
Remington konieczne. Zgłosze-
nia podaniem warunków do
Kurjera Poznańskiego zdw 99 699

Dziewczyna
czysta z samodzielną gotowa-
niem do wszystkich prac domo-
wych może się zgłosić do bez-
dzietnych państwa Wyspiańskiego
23, parter, pomiędzy 3-5.
zdw 99 707

Książkowa
potrzebna zaraz na stałą posadę
Piśmiennicę oferty z odpisem świadec-
twa i podaniem warunków skierować do Elegancja Poznań-
ska. Poznań, Staroleka.
zdw 99 725

Młodszy
zdolnego kupca do prowadzenia
składu hurt poszukuje się zaraz
do objęcia składu kaucji potrzeb-
na 1.000 zł Zgłoszenia Kurjer
zdw 99 722

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Le-
sińska Szamargiewskiego 11
zdw 99 756

Apteka
pod Lwem w Lesznie poszukuje
od 1. 3. asystenta (ki) z prawami
zastępcy. Tylko siły pierwszo-
rzędne, solidne, samodzielne, któ-
re władają także językiem nie-
mieckim zechcą nadesłać oferty
z warunkami. Referencje kon-
ieczne! dw 4168

82 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz.
Schulz. Różana 12, III.
zdw 99 745

Szukam
perfekt kucharzy do willi blisko
Warszawy od 1. 3. J. Callier, ul.
Towarowa 20. zdw 99 774

Posługaczka
porządna na cały dzień z Jeżyc
zaraz potrzebna. świadectwa ko-
nieczne, może być służącą. musi
mieć pokój sprzątać, chętnie
wiejska. Grunwaldzka 17. I. p.
zdw 99 772

Dziewczyna
zdrowsza mówiąca poprawnie po
polsku do 3 dzieci (3 i 4 letnie)
może się zgłosić Wierzbicice 14.
dom ogrodowy I. ptr. mieszkanie
15. zdw 99 760

Praczkę
dziewczyna sumienna, czysta. —
Adres wskaże Kurjer zdw 99 758

Ręczniarki
samodzielne potrzebne Dąbrow-
skiego 5 a. podwórce. zdw 99 802

Służącą
potrzebna. Nowakowska, Ogro-
dowa 19, III. zdw 99 791

Fryzjerska
potrzebna zaraz. Plac Wolności
nr. 18, Konikiewicz. zdw 99 827

Ekspedjentka
z branży obuwia może się zgło-
sić zaraz. Walczak Pocztowa 3.
zdw 99 826

Inkasent
1000-1500 gotówka potrzebny
na stałą posadę. Oferty Kurjer
zdw 99 828

Ogrodnik
samodzielny trzeźwy pracowity.
skromnych wymagań, samotny
potrzebny od 1 marca do handlo-
wo-przemysłowego ogrodnictwa
Adres: Murowana Gołłina Ign
Szczesny zdw 99 020 21

Nauczycielka
rutynowana, z pozwoleniem nau-
czania skromnych wymagań, po-
trzebna na wieś do dwójki dzieci
8-10-letnich Zgłoszenia Kurjer
dw 4 167

Pewna enzytencja
stały zarobek 70.— tygodniowo
za kontraktem Poznań, śródmie-
ście okolica św. Marcina. Sołacz,
Winiary lub Śródka otrzyma
młode wzorowe czyste uczciwe
pracowite małżeństwo. Rozno-
szenie środków spożywczych pod
adresem przez nas wskazanych.
Ubiegających obowiązuje bez-
płatne oddanie suchej przewiezio-
nej piwnicy z oknem Gwarancja
wymagana. Zgłoszenia „Par”
Al. Marcinkowskiego 11, pod 7.80
Pw 9293-7.80

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Adres
wskaże Kurjer zdw 99 805

Poszukuje
(sieroty zupełnej) młodszej do
wszelkiej pracy domowej. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdw 99 809

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Górna Wil-
da 119. zdw 99 970

Do
stałej współpracy w poważnym
biurze przyjeżdża ucziwa osobę z
wkładem 1000-1500 zł Oferty
życiorys Kurjer zdw 99 983

Dziewczyna
wiejska może się zgłosić. Wska-
że Kurjer zdw 99 978

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie po
polsku i niemiecku zaraz potrzeb-
na. Podanie bliższych szczegółów
oraz pensji do Kurjera
zdw 99 915

Poszukiwani
dzielni, pracowici inteligentni
akwizytorzy do sprzedaży arty-
kułów codziennej potrzeby pry-
watnej klienteli za dobrą prowiz-
ją na miasto Poznań. Zgłosze-
nia osobiste od 3-5, ul. Nowa 7,
II piętro. Dom ogrodowy.
Pw 9296 7.81

Potrzebny
zaraz sumienny i rzetelny szofer
na stałą posadę na małe miasto
do Fiata 509. Świadectwa wyma-
gane. Zgłoszenia Kurjer dw 4 166

Apteka
pod Lwem w Lesznie ma na 1.
III wolną posadę dla elewa (ki)
na 2 letnią praktykę. Osoby po-
siadające maturę z cenzurem w
łacinie i władające językiem nie-
mieckim zechcą nadesłać oferty.
Nie maturzystom nie odpowia-
dam. dw 4 169

Osoby
zaufanej poszukuje do prowa-
dzenia ksiąg gospodarczych i
kontrolli podwórca. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 99 546

Dyplom szoferski
uzyskasz, jeżeli zapiszesz się na
kurs do najstarszej szkoły szo-
ferskiej w Poznaniu I. Piatkow-
skiego, ul. Piotra Wawrzyniaka
28-30, tel. 7880. zdw 99 856

Służącą
do wszystkiego z dobrymi świa-
dectwami szuka od 15 lub 1. 3.
posady. Oferty Kurjer zdw 99 859

Dziewczyna
sierota poszukuje posady do dzie-
ci do wszystkiego od 15. II.
Zgłoszenia Kurjer zdw 99 738 9

Dziewczyna
ucziwa poszukuje posługi popo-
łudniowej od 15. Oferty Kurjer
zdw 99 921

Dziewczyna
sumienna i pracowita poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 99 964

1500 zł kaucji
za posadę inkasenta, woźnego,
magazyniera tylko w poważnym
przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer
zdw 99 963

Praczką
z dobrymi poleceniami szuka pra-
nią poza domem. Oferty Kurjer
Poznański zdw 99 961

Gospoia
samodzielna przyjmie posadę do
wszystkiego. Oferty Kurjer
zdw 99 882

Młoda
ucziwa dziewczyna poszukuje
posługi lub sprzątania biur. —
Oferty Kurjer zdw 99 890

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z goto-
waniem szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 99 889

Maszynistka
młodsza znająca stenografię pol-
ską poszukuje posady zaraz. Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer
zdw 99 414

Kuchmistrz
znający polsko-francuska kuchnię
poszukuje posady Oferty do Ku-
rjera zdw 99 996

Osoba
młodsza, samodzielna, z dobrymi
świadectwami poszukuje posady
u samotnej osoby od 1. 3. Oferty
Kurjer zdw 99 321

Szofer
kawaler, obowiązkowy, dobre re-
ferencje szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 99 340

Pokojowa
poszukuje posady z prasowaniem
szywniej bielizny od 15. 2. lub od
1. 3. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 99 732

Młodszy korespondent
polsko-niemiecki, z szkoła handlo-
wa i 7 mies praktyka w poważ-
nych firmach, biegle stenografu-
je i pisze na maszynie w języku
polskim i niemieckim poszukuje
posady Łaskawe zgłoszenia Kur-
jer zdw 99 366

Biegła
maszynistka ze znajomością ste-
nografii polskiej poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 99 450

Maszynistka
biegła, znająca prace biurowe o-
raz adwokackie poszukuje posady
Kurjer zdw 99 719.

Młynarz
poszukuje stałej pracy zaraz lub
później. Zgłoszenia Kurjer
zdw 99 431

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej poszukuje
posady zaraz lub później. Adres
wskaże Kurjer zdw 99 608

Kupiec
podróżujący przyjmie dodatkowe
zastępstwo. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 99 513

Dziewczyna
znająca język polski i niemiecki
poszukuje posady do wszelkich
prac domowych od 15. 2. lub od
1. 3. na wyjazd Miejscowości obo-
jętne. Adres wskaże Kurjer
zdw 99 691

Kuchmistrz
starszy wiekiem, znający dobrze
kuchnię francusko-polską, pracu-
jący w pierwszorzędnych hote-
lach, restauracjach, miejscach
kuracyjnych i domach prywat-
nych poszukuje posady w mieście
lub na prowincji. Oferty Kurjer
zdw 99 639

Dziewczyna
porządna ucziwa poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer zdw 99 658

5.000 zł
złóż kaucji przy otrzymaniu po-
sady w przedsiębiorstwie prze-
mysłowym lub handlowym jestem
z zawodu handlowiec, lat 25. Naj-
chętniej w Poznaniu, Katowicach
lub Gdyni. Oferty szczegółowe do
Kurjera zdw 99 657

Inteligentna
kobieta mając wolnych kilka go-
dzin dziennie pragnie je poświę-
cić pielęgnowaniu chorej osoby,
znam również gospodarstwo do-
mowe. Łaskawe oferty do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 99 714

Pomocnik gospodarczy
ze szkoła rolnicza, praktyka,
przyjmie posadę pod dyspozycję
właściciela (ki) pod skromnymi
warunkami, lat 42. Oferty Ekspo-
zytura Kurjera Pozn. Gdynia
„Samotny”. nw 8850

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 99 717

Wdowa
od kilku miesięcy bez pracy zna-
duje się w krytycznym położeniu
szuka jakiegobądź zajęcia, naj-
chętniej w restauracji. Oferty
Kurjer zdw 99 750

Technik
Wydział elektro-mechaniczny po-
szukuje pracy. Oferty do Kurje-
ra zdw 99 743

Kucharka
dobrze gotująca poszukuje po-
sady do wszystkiego 15. 2. Oferty
Kurjer zdw 99 776

Poszukuje posady
jako kucharka w lepszym domu.
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 99 771

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer
zdw 99 718

Bona
z praktyka szuka posady. Ła-
skawe zgłoszenia do Kurjera
zdw 99 789

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer
jw 3380

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 99 817

Posługi
najchętniej sprzątania biur po-
szukuje. Oferty Kurjer
zdw 99 796

Szukam
pracy do skromnej krawieczyny,
bielizny szycia i prasowania
poza domem. Zgłoszenia Kurjer
zdw 99 815

Osoba
samodzielna poszukuje posady do
wszystkiego od 15. 2. lub 1. 3.
Oferty Kurjer zdw 99 833

Panienska
poszukuje nauki u fryzjera. Oferty
Kurjer zdw 99 982

Zwzwniony
z służby państwowej
szukam posady jako szofer zna-
jący prace biurowa, obsługę loko-
mobieli elektrycznych. Posada o-
bojętna na majątkach lub też fir-
mie handlowej zaraz lub od 1.
III. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 891

Szofer
poszukuje posady z praktyka ma-
łym wynagrodzeniem. Oferty Ku-
rier Poznański zdw 99 369

Kasjerka - książkowa
poszukuje od 1. 3. posady. Oferty
Kurjer zdw 99 367

Panienska
z prowincji, lat 25, nawskroś
ucziwa, z dobrym gotowaniem,
poszukuje posady, najchętniej do
jednej lub dwójki osób Zgłosze-
nia do Kurjera zdw 99 550

Stenotypistka
polsko-niemiecka, obznajmiona z
wszelkimi pracami biurowymi
pragnie zmienić posadę. Chętnie
zgadza się jako kasjerka na ma-
jątku. Zgłoszenia pod zdw 99 558

Młody
mezczyzna, żonaty z lepszym wy-
kształceniem poszukuje jakiegob-
kolwiek zajęcia za skromnym wy-
nagrodzeniem. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 99 386

Krawcowa
samodzielna z dobrym krojem
polecą się w dom zaraz Zgłosze-
nia Kurjer zdw 99 323

Krawcowa
dzielną poszukuje posady poza
domem. Oferty Kurjer zdw 99 838

Posługaczka
sierota, ucziwa, pracowita szuka
posługi od 15 lub od 1. — Oferty
Kurjer zdw 99 862

Drogerzysta - pomocnik
młody, dyplomowany, dobry ek-
spedjent, zmieni posadę od 1. 3.
względnie później. Łaskawe zgo-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 99 911

Panienska
sierota z rocznym kursem gospo-
darstwa domowego u Siostr. szu-
ka praktyki w dużym dworze. —
Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 908

Kowal - maszynista
egzaminowany podkuwacz, obe-
znany z wszelką reparacją ma-
szyn rolniczych, poszukuje posady
Oferty Kurjer zdw 99 847

Bona - nauczycielka
Wielkopolanka język polski i
niemiecki, znajomości krawieczy-
zny poszukuje posady zaraz lub
później do dzieci powyżej trzech
lat. Miejscowości obojętne. Oferty
Kurjer zdw 99 649

Posługaczka
czysta, ucziwa. Oferty Kurjer
zdw 99 651

Panienska
inteligentna z dobrym szyciem i
robotkami szuka posady do dzie-
ci zaraz lub później. Oferty u-
prasza Kurjer zdw 99 638

Francuskiego
konwersacja gramatyka, litera-
tura, udziela panienska z dypl-
mem zagranicznym uczniom i
paniom Zgłoszenia Kurjer
zdw 95 776

Akademja tańców
Witoszkowskich
rozpoczyna kurs Przy-
mie jeszcze kilka pań
panów Skarbowa 14
Pw 9111-5.180

Antoszewskiego
Szkoła Tańców
Zielona 3. Pw 9 119-6.23

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego 1. II.
6.30-9. zdw 99 669

Starszy
student udzieli gruntownie kore-
petycji, także za utrzymanie. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 99 670

Francuskiego
łatwym systemem uczy tanie ru-
tynowana. Działalskich 8, lewo.
zdw 99 685

Starsza
inteligentna pani władająca jezy-
kiem polskim i niemieckim poszu-
kiwana do konwersacji. Oferty
Kurjer zdw 99 723

Fortepiany
zaprawia, fachowo kością nakła-
da klawiatury Dybalski, Poznań
Górna Wilda 15 zdw 99 716

Kto
udzieli pomocy dziewczynie 4 kl.
wzup. z przygotowaniem do gim-
nazjum za obiad lub oplate. —
Adres Kurjer zdw 99 746

Najstarsza
szkoła szoferska w Poznaniu I.
Piatkowskiego, ul. Piotra Waw-
rzyniaka 28-30, tel. 7880, przy-
jmuje zapisy na kursy amatorskie,
uzupełniające i zawodowe.
zdw 99 857

Książkowość
stenografja. Ogrodowa 16, II.
zdw 99 872

25 MUZYKA

Duet
wolny z fortepianem od 15. 2.
Kurjer zdw 99 627

Skrzypek
poszukuje fortepianisty celem
zgrania. Kurjer zdw 99 641

Fortepian
do ćwiczeń wolny. Przemysłowa
41. I., lewo. zdw 99 899

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla posu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Rządca administrator
lat 36, poważnie polecany, posu-
kuje stanowiska z kaucją do 10
tys. zł. w większym majątku. —
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 98 874

Kupiec
uczciwy lat 23, branza kolonial-
no-deliakatesowa, prima referen-
cje poszukuje posady zaraz lub
15 lutego. Oferty Kurjer
zdw 97 944

Samodzielna
książkowa - kasjerka z 5 letnią
praktyka poszukuje posady od
1. 4. b. r Oferty Kurjer
zdw 95 454

Książkowa
biegła poszukuje posady (naj-
chętniej na wsi). Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 98 620

Biuralistka
szuka zajęcia Oferty Kurjer
zdw 99 037

Książkowy handlowiec
z wieloletnią praktyka, mogący
zastąpić szefa składu, poszukuje
odpowiedniego stanowiska od 1.
marca r. b. Zgłoszenia pod
zdw 99 259 do Kurjera Pozn.

Dentystyczna
 higienistka dzielna młoda
przystojna poszukuje posady.
Miejscowość obojętna. Prowadzi
także książkowość. Oferty Ku-
rjer zdw 99 232

Młynarz
żonaty, lat 36 poszukuje odpo-
wiedniej posady na stanowisko
samodzielne w średnim lub ma-
łym młynie z kaucją do 2500 zł
od 1 marca lub później. Zgłosze-
nia piśmienne do Kurjera Po-
znańskiego zdw 99 221

Dziewczyna
wiejska lat 18, pracowita, su-
mienna poszukuje posady do lek-
kich prac domowych. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zdw 99 731

Czeladnik
krawiecki na mody meskie i dam-
skie poszukuje pracy zaraz. Zgo-
szenia Kurjer zdw 99 720

Córka
moja 16 letnia pragnę dać w nau-
kę fryzjerstwa lub do składu ja-
ko ekspedjentka od 1. 3. Łaska-
we zgłoszenia Kurjer zdw 99 765

Przedpłata
na luty 1930 z. za oba wydania razem
włącznie tygodniowego do-
datku Ilustr. „Ilustracja Poznańska” i
Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu” eksped. z 4.00, w agencjach w
mieście z 4.50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnieniem
przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie
z 4.94 w innych krajach z 11.00.
W razie wypadków spowodowanych
siłą wyższą, przesyłek w zakładzie,
strajków i t. p., wydawać nie odpowiada za dostarczenie
pisma a abonenci nie mają prawa
domagania się niedostarczonych
numerów lub odszkodowania.